

Ale kommun
Årsredovisning 2018

Innehållsförteckning

Ales vision	4
Sammandrag 5 år, kommunen.....	5
Ale kommuns organisation.....	6
Valresultat, mandatfördelning.....	6
Befolkning i Ale.....	8
Strategiska målsättningar.....	10
Ekonomisk analys	26
Personalanalys, kommunen	62
Verksamhetsmått per nämnd	65
Kommunstyrelsen	69
Utbildningsnämnden.....	75
Kultur- och fritidsnämnden.....	79
Omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden	83
Samhällsbyggnadsnämnden	88
Överförmyndarnämnden.....	93
Valnämnden.....	96
Ord och begrepp	98
Revisionsberättelse.....	100
Protokoll från kommunfullmäktige.....	102

Ales vision

Vision 2025

I Ale är det nära till skola, arbete och sköna naturupplevelser. Det centrala läget i Götaälvdalen med närhet till Göteborgs storstadspuls är en tillgång.

I Ale antar vi utmaningar med lust och energi. Vi underlättar vardagen, förädlar vår service och värnar den gemensamma livsmiljön.

I Ale inspireras vi att följa våra drömmar och här är det lätt att leva.

Vårt uppdrag

Vi jobbar med glädje och engagemang för våra invånare. Tillsammans ska vi förädla våra tjänster och

förenkla människors vardag. Med mod, samarbete och energi skapar vi en levande kommun för både invånare och företagare. Vi ger aleborna livskvalitet och inspiration att förverkliga sina drömmar!

Vår värdegrund

Stolthet - Vi utvecklar vårt uppdrag och skapar förtroende i det personliga mötet.

Omtanke - Vi bemöter alla med öppenhet, tillit och respekt.

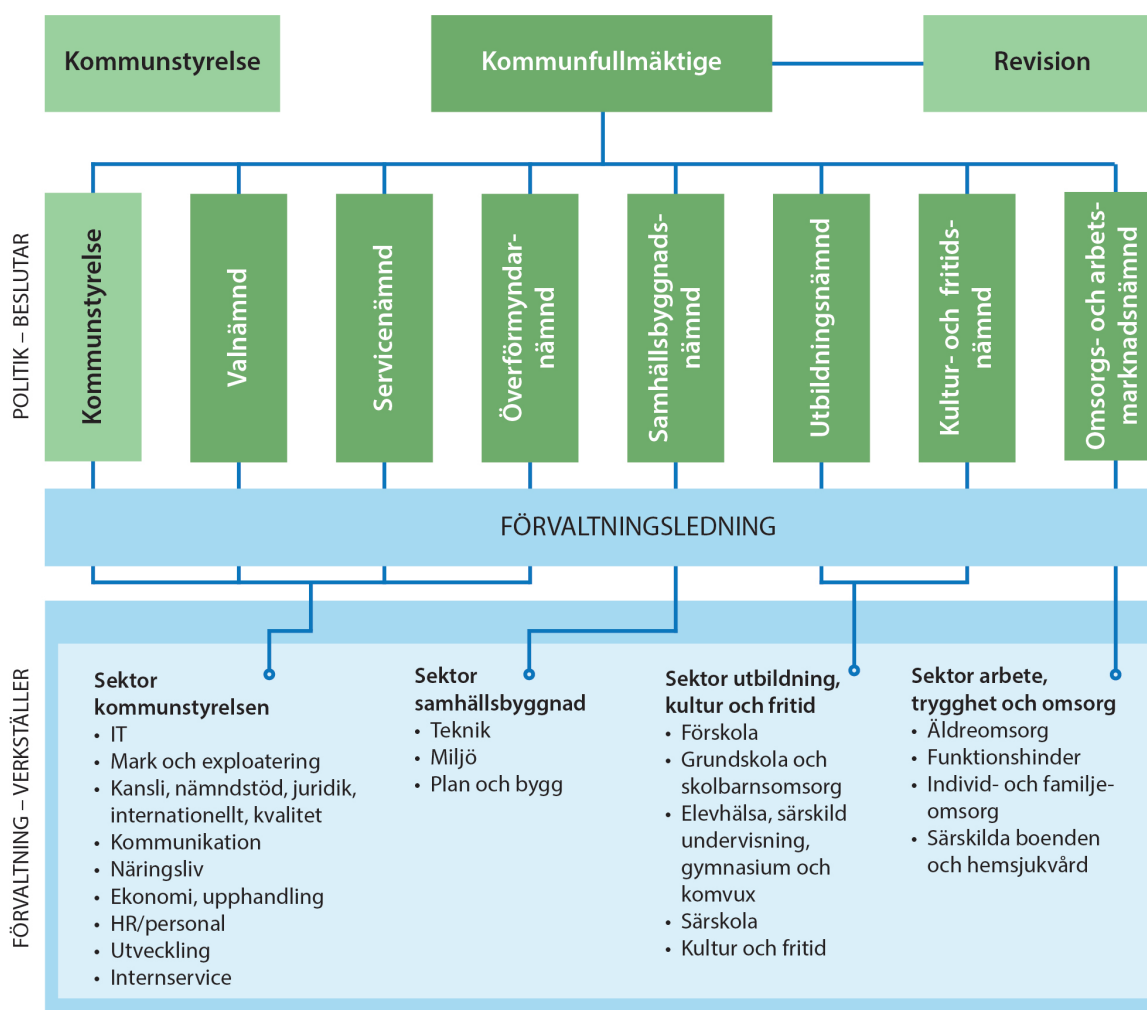
Lust - Vi arbetar med kreativitet, energi och glädje.

Sammandrag 5 år, kommunen

Tkr	2014	2015	2016	2017	2018
Allmänt					
Folkmängd 31/12	28 423	28 862	29 549	30 223	30 926
Skattesats, kr	21,87	21,87	21,87	21,87	21,87
Ekonomiskt resultat					
Årets resultat, Mkr	35,8	41,2	30,3	39,0	40,1
Nettokostnadsandel	97,5 %	97,2 %	98,1 %	97,6%	97,7%
Nettoinvesteringar, Mkr	139,7	295,1	216,3	124,0	181,7
Tillgångar och skulder					
Anläggningstillgångar, Mkr	990,5	1 288,5	1 423,1	1 454,7	1 537,5
Långfristiga låneskulder, Mkr	122,0	230,0	310,0	310,0	310,0
Lån som andel av anläggningstillgångar	12 %	20 %	22 %	21%	20%
Eget kapital, Mkr	775,7	816,9	847,2	886,2	926,3
Soliditet	59,4 %	53,7 %	50,1 %	50,1%	50,4%
Borgensåtagande, Mkr	456,6	447,4	423,4	437,3	393,1
Pensionsskuld, Mkr *	88,3	92,2	98,5	107,3	142,9
Ansvarsförbindelse, pensioner, Mkr	612,9	588,2	567,7	557,3	552,2
Per invånare					
Anläggningstillgångar, kr	34 848	44 642	48 161	48 132	49 715
Långfristiga skulder, kr	4 292	7 969	10 491	10 257	10 024
Borgensåtaganden, kr	16 063	15 501	14 329	14 469	12 711
Pensionsskuld inkl ansvarsförbindelse, kr	24 669	23 573	22 545	21 990	22 476

* Från och med år 1998 redovisas pensionsskulden enligt "blandmodellen" och från och med år 2000 redovisas den del, som den anställda själv ska placera, som kortfristig skuld.

Ale kommuns organisation

Valresultat, mandatfördelning

Mandatfördelning i kommunfullmäktige innan valet 2018

Mandatfördelning efter valet 2014	
Socialdemokraterna	17
Moderaterna	10
Sverigedemokraterna	5
Aledemokraterna	3
Miljöpartiet	3
Vänsterpartiet	3
Centerpartiet	2
Framtid i Ale	2
Kristdemokraterna	2
Liberalerna	2
Summa	49

Mandatfördelning i kommunfullmäktige efter valet 2018

Socialdemokraterna	13
Moderaterna	11
Sverigedemokraterna	8
Vänsterpartiet	4
Centerpartiet	3
Framtid i Ale	3
Liberalerna	2
Kristdemokraterna	2
Miljöpartiet	2
Aledemokraterna	1
Summa	49

Kommunstyrelsens ordinarie ledamöter innan valet 2018

Paula Örn, ordförande (S)
Mikael Berglund, 1:e vice ordförande (M)
Dennis Ljunggren, 2:e vice ordförande (S)
Christina Oskarsson (S)
Klas Karlsson (S)
Sonny Landerberg (MP)
Sven Engdahl (V)
Dan Björk (M)
Erik Liljeberg (M)
Rose-Marie Fihn (L)
Åke Niklasson (C)
Ingela Nordhall (AD)
Robert Jansson (SD)

Kommunstyrelsens ordinarie ledamöter efter valet 2018

Mikael Berglund, ordförande (M)
Monica Samuelsson, 1:e vice ordförande (S)
Sune Ryden, 2:e vice ordförande
Ann Lundgren (S)
Christina Oscarsson (S)
Dan Björk (M)
Henrik Fogelklou (M)
Stefan Ekwing (L)
Sven Engdahl (V)
Rolf Engström (FiA)
Robert Jansson (SD)
Alexis Tranmarker (SD)

Befolkning i Ale 31 december

Folkmängd

Ort	2015	2016	2017	2018
Totalt	28 862	29 549	30 223	30 926
Surte	2 920	3 054	3 102	3 167
Bohus	3 169	3 197	3 186	3 272
Nödinge	5 898	5 982	6 067	6 106
Nol	3 467	3 440	3 484	3 551
Alafors	2 018	2 050	2 057	2 127
Starrkärr, Kilanda, Ryd	1 799	1 836	1 889	1 927
Älvängen	4 750	5 077	5 476	5 715
Skepplanda	3 205	3 148	3 204	3 269
Hålanda	871	990	1 019	1 027
Alvhem	710	718	718	741
Övriga	55	57	21	24

Karta Ale kommun

Folkmängd fördelning

	Hela riket	Västra Gö- talands- regionen	Förorts- kommun till stor- städer *)	Ale
Folkmängd	10 230 185	1 709 814	1 901 420	30 926
Därav andel (%)				
- Kvinnor	49,7	49,7	49,7	48,9
- Män	50,3	50,3	50,3	51,1
- 0-17 år	21,1	20,9	23,7	23,9
- 18-64 år	59,0	59,7	59,1	58,5
- 65- år	19,9	19,4	17,2	17,6
- Giftna	33,0	33,3	35,4	35,8
- Skilda	9,7	9,6	9,4	8,6
- Med utländsk bak- grund	24,9	25,0	27,6	22,8
- Utrikes födda	19,1	19,0	20,8	16,3
- Utländska medbor- gare	9,1	8,6	9,6	6,3
Medelålder	41,2	41,0	39,6	39,4

*) Pendlingskommun nära storstad (43 st.). Kommuner där minst 40 procent av nattbefolkningen pendlar till arbete i storstad eller storstadsnära kommun.

Folkmängd åldersgrupper

Ålder vid årets slut	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Folkmängd totalt	28 074	28 423	28 862	29 549	30 223	30 926
0 år	333	303	327	339	380	406
1-5 år	1 813	1 886	1 880	1 934	1 990	2 081
6-9 år	1 499	1 520	1 549	1 596	1 736	1 761
10-12 år	1 034	1 096	1 103	1 188	1 210	1 233
13-15 år	1 058	1 042	1 092	1 075	1 150	1 161
16-18 år	1 097	1 042	1 052	1 085	1 075	1 112
19-29 år	3 612	3 694	3 793	3 915	3 909	3 999
30-39 år	3 487	3 478	3 468	3 623	3 871	4 041
40-64 år	9 109	9 218	9 349	9 495	9 558	9 685
65-74 år	3 117	3 194	3 221	3 220	3 157	3 083
75-84 år	1 426	1 459	1 525	1 582	1 701	1 845
85- år	489	491	503	497	486	519

Strategiska målsättningar

Social hållbarhet och jämlika livsvillkor

Lust att lära

Agenda 2030

- 4** God utbildning för alla
- 10** Minskad ojämlikhet

Kommentar

Målvärdena för de två viktigaste måtten är uppfyllda, de som avser elevernas kunskapsresultat.

Enkätfrågan lust att lära har inte fullt ut nått upp.

Frånvaron kommer att fortsätta att följas med aktiva insatser kopplade.

Kunskapsresultaten har ökat på grund av aktiva insatser inom ramen för en utvecklad undervisning för alla elever. Se Pedagogiskt bokslut grundskola.

Då resultaten på Lust att lära-frågan inte stiger i takt med kunskapsresultaten kan det indikera att de inte har en självklar och tydlig korrelation.

Mått	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse
Andel behöriga till gymnasieskolans yrkesförberedande program ska öka. Målet för 2022 är 90 %. För 2018 är målvärdet 82 %.	83,8 %	82 %	102,2 %
Andel elever som nått målen i alla ämnen ska öka. Målet för 2022 är 82 %. För 2018 är målvärdet 75 %.	76,2 %	75 %	101,6 %
Andelen elever i årskurs 8 som känner önskan att lära sig mer ska öka. Målet för 2022 är 53 %. För 2018 är målvärdet 50 %.	48 %	50 %	96 %

Uppdrag:

Mål för hur länge elever läser på IM ska tas fram.

Status

 Pågående

Kommentar

Målet för hur länge elever läser på Individuellt Alternativ och på Språkintröduktion på Ale Gymnasium relateras till nationella mått som innebär genomströmning i gymnasiet inom 5 år. Då elevgruppen är liten kan vi dock inte se i nationell statistik hur många av de som börjat introduktionsprogram i Ale också har slutfört ett nationellt program på gymnasiet.

Förslaget till mål är att:

- Genomströmningen ska vara i nivå med genomsnittlig genomströmning i riket.

Variationerna inom IM-programmen avseende genomströmning är stora beroende på skälen till att eleven kommit till IM. Elevgruppen är relativt liten och generaliseringar blir därmed mindre tillförlitliga.

Uppföljning av elever som slutat IMIND juni året innan gjordes första gången förra året och genomförs även denna vår. Uppföljningen syftar till att se 1) Om tidigare elever är i arbete, studier, annan aktivitet, 2) Om deras planering från IMIND varit till stöd 3) Hur de i backspegeln ser på sin tid på IMIND.

Uppdrag: Ökad fysisk aktivitet i skolan

Status

 Pågående

Kommentar

Alla enheter inom grundskolan har på olika sätt tagit sig an fysisk rörelse i kombination med skolarbete. Det pågår pulshöjande aktiviteter, rörelseavbrott under lektioner, organiserade aktiviteter på raster. Enheterna beskriver organiserad fysisk aktivitet på raster samt under lektioner och arbetspass som motverkar alltför mycket stillasittande genom fysisk aktivitet med regelbundna rörelsepåuser. Fysisk aktivitet i skolan är mer och mer en integrerad del i lärandet. Fysisk aktivitet i skolan utgår från forskning kring dess betydelse för lärandet.

I grundsärskolans och Ale gymnasiums rapporter framgår det att arbetet med fysisk aktivitet är påbörjat men ännu inte fullt utbyggt. På särskolan arbetas mycket med rörelse på olika sätt utifrån elevernas behov. Elevhälsan har varit på utbildning med inriktning på motivationsarbete för fysisk aktivitet. På Ale gymnasium deltar elever på idrottsundervisningen även om de inte läser för betyg.

Uppdrag: Ung och trygg ska etableras med ökad fältverksamhet

Status

 Pågående med avvikelse

Kommentar

Ett team med fyra fältassistenter med olika bakgrund och kompetenser som kompletterar varandra är på plats, både på dag och på kvällstid. Fältteamet kommer att fortsätta utvecklas under 2019.

Ett stort arbete har lagts ned på föräldrakaféer i kommunen. Fältenheten har informerat om läget bland våra ungdomar och vad man som förälder bör tänka på och varningssignaler som man som förälder bör vara uppmärksam på.

Sektor ATO och UKF har under året samarbetat för att för att skapa en bättre miljö för medarbetare, kunder och besökare i Ale Kulturrum, bland annat genom att öka vuxennärvaron. Arbetet har bestått dels i att bygga relationer med ungdomar och alebor, dels att ta fram praktiska åtgärder för att öka tryggheten i huset, ett arbete som fortsätter. Samarbetet mellan de båda sektorerna har fungerat bra och gett gott resultat och kan fungera som modell för fortsatta sektoröverskridande arbete.

Genom samverkan över alla gränser har fältenheten ökat närvaron ute på olika mötesplatser i kommunen.

Sysselsättning för alla

Agenda 2030

- God utbildning för alla
- Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
- Minskad ojämlikhet

Kommentar

Arbetet löper på enligt plan i de båda spåren, jobb- och utvecklingsspåret och matchgruppen. I målgruppen unga vuxna har det blivit utmanande att matcha kvarvarande ungdomar mot tillgängliga arbetsplatser. Förvaltningsledningen som styrgrupp har därför beslutat att uppdra åt arbetsgruppen att fördela de tillgängliga arbetsplatserna också mot målgruppen utrikesfödda och detta arbete har nyligen inletts.

Mått	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse
Andel utrikesfödda av det totala antalet arbetslösa/i program ska minska. Målet för 2022 är att de ska vara 35%. För 2018 är målvärdet 45%.	50,8 %	45 %	87,1 %
Andel arbetslösa och i program i åldern 18-24 år ska minska. Målet 2022 är 4,0 %. För 2018 är målvärdet 5,5 %.	7,6 %	5,5 %	61,82 %

Uppdrag:

Förvaltningen ska under 2018 erbjuda minst 65 platser inom olika anställningsformer

Status

 Pågående

Kommentar

Det har varit svårt att matcha platser med de ungdomar i åldersgruppen 18-24 som främst avses. Kvar i gruppen är nu framför allt de ungdomar som står längst från arbetsmarknaden. Den typ av praktikplatser och anställningar som är lämpliga för dessa ungdomar, t.ex. gröna lag, är också de som är svårast att få fram. Detta gäller också för sektor Kommunstyrelsen. Många verksamheter inom kommunstyrelsen har haft olika typer av anställningar för personer som står utanför arbetslivet. Internservice är den verksamhet som haft och har många personer i flera typer av anställningar och ferieplatser som ett första steg in i arbetslivet.

Målet för sektor ATO var att erbjuda 15 platser vilket uppfyllts med god marginal då hela 23 platser tagits fram. Dock har endast 12 personer hittills anställts. Svårigheten har visat sig vara att matcha ungdomar med den typ av platser som sektorn kan erbjuda inom ramen för sina verksamheter.

Sektor samhällsbyggnad uppdrogs att under 2018 ta emot 10 stycken arbetslösa ungdomar, som av olika anledningar har svårt att komma in på arbetsmarknaden. Sektorledningen har bedömt att det är utförarverksamheten samt administrationen som har störst möjlighet att ta emot ungdomar. Övriga verksamhetsområden har inte lämpliga arbetsuppgifter och dessutom försvårar den rådande personalbristen möjlighet till handledning.

Enheterna inom kultur och fritid undersöker tillsammans vilka möjliga arbetsuppgifter som kan finnas. Flera av enheterna är var och en för små för att kunna erbjuda platser av större omfattning. Kultur och fritid har under 2018 erbjudit två platser utöver ordinarie anställningar.

Verksamheterna inom utbildningsområdet har haft varierade möjligheter till stödanställningar och extratjänster. Det är främst förskoleverksamheten som har kunnat erbjuda anställningar, men verksamheterna har inte klarat målet på 15 platser.

Då det indikeras att de arbetsuppgifter som är lämpliga att matcha mot ungdomarna inte stämmer väl med de vanligaste arbetsuppgifterna inom sektorn behöver sektorledningen se över och forma om inriktningen på erbjudanden.

Uppdrag:

Feriearbete ska erbjudas alla ungdomar

Status

 Pågående

Kommentar

Ale kommun erbjöd genom arbetsmarknadsenheten samtliga ungdomar inom definierad målgrupp feriearbete. Arbetsmarknadsenheten anordnade 454 platser för feriearbetare, dels inom kommunen, dels inom det privata näringslivet och i föreningar.

Uppdrag:

Nyanländas etablering på arbetsmarknaden ska stärkas

Status

 Pågående

Kommentar

En stor del av arbetet bedrivs inom ramen för projektet Sysselsättning för alla, sfa, som initierades under 2017. Arbetet utgår till stor del från arbetsmarknadsenheten men målsättningen är en angelägen fråga för kommunens samtliga sektorer.

Samverkan mellan försörjningsstödsenhet, arbetsförmedling och arbetsmarknadsenhet kring nyanländas etablering på arbetsmarknaden har fungerat väl under perioden. Den stora majoriteten av de nyanlända som Ale har tagit emot har egen bostad, vilket gör att de kan fokusera på att söka arbete och fullfölja sina studier på SFI.

Att utfallet inte riktigt når målvärdet kan delvis förklaras med att många av de nyanlända som kom till kommunen för ett par år sedan nu börjar lämna etableringsprogrammet.

Medskapande invånare (brukare)

Agenda 2030

 Hållbara städer och samhällen

 Fredliga och inkluderande samhällen

Kommentar

Förvaltningen har testat nya metoder för att öka inflytandet från medborgarna bland annat i arbetet med äldreplanen och i Ale i 360 grader. I och med detta kommer ny input till hur arbetet med invånardialog kan förstärkas och hur delaktigheten kan öka på det sätt som är nödvändigt för att fortsätta utveckla ett demokratiskt samhälle.

Mått	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse
Andel invånare som enligt Nöjd Inflytande Index anser att de har insyn och inflytande över kommunens verksamhet ska öka. Målet 2018 är 45 %. Målsättningen 2022 är 50 %.	39 %	45 %	86,7 %

Uppdrag:

Invånardialog som arbetsverktyg ska införas och vara ett naturligt inslag i våra verksamheter

Status

 Pågående med avvikelse

Kommentar

I processen Ale i 360 grader har drygt 200 personer fått lämna sina tankar på vad som är ett gott liv i Ale. Flertallet vill vara med i fortsatt dialog och påverka Ales utveckling. Ale i 360 grader är en metod som testas för att skapa ökad tillit och demokrati.

Invånardialog som den beskrivs i handboken har inte provats i sektor ATO under perioden. Däremot har delar av metodiken tillämpats i arbetet med äldreplanen under våren. Invånare bjöds in och deltog i workshopform kring innehållet i planen med mycket goda resultat. Invånardialog som verktyg fortsätter att användas kontinuerligt i det pågående arbetet med att realisera äldreplanen. Sektorn har också under året deltagit med medarbetare i det kommungemensamma arbetet med perspektivinsamlingen, Ale 360°.

Invånardialog är lagstyrt i flera av sektorns verksamheter och därmed en naturlig del. Samhällsbyggnad har deltagit i kommunens ortsutvecklingsmöten där bland annat renhållningsfrågor har diskuterats. Vidare har tre tjänstemän från samhällsbyggnad deltagit i det kommunövergripande projektet Ale 360, där över 250 intervjuer genomförts för att få svar på vad invånare, politiker, medarbetare och näringsidkare med mera anser är viktigt i framtidens Ale.

Sektorledningen i UKF har riktat ett stort engagemang till kommunens arbete med att samla in perspektiv från invånare, föreningsliv, politiker och tjänstepersoner, Ale i 360°. Syftet är att utveckla nya metoder för att tillsammans arbeta med komplexa framtidsfrågor i en föränderlig värld. I och med detta kommer ny input till hur arbetet med invånardialog kan förstärkas och hur delaktigheten kan öka på det sätt som är nödvändigt för att fortsätta utveckla ett demokratiskt samhälle.

Hållbart samhälle

Agenda 2030

- Minskad ojämlikhet
- Hållbara städer och samhällen
- Bekämpa klimatförändringen

Kommentar

Kommunen planerar och genomför kontinuerligt aktiviteter i Nödinge och Älvängen. Aktiviteterna uppmuntrar till ett ökat folkliv och fler mötesplatser. Ett bra exempel är den tillfälliga isbana i Älvängen. Ett samhälle med rikt folkliv bidrar att känslan av trygghet ökar. Utredning av lämpliga lekplatser på kommunal mark fortsätter och innefattar nu även kvartersmark.

Mått	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse
Andelen ungdomar som går och cyklar till skolan ska öka.	50,3 %	50 %	100,6 %
Andelen invånare som har lön i den understa kvintilen ska inte i något område vara högre än 25%. För 2018 är målvärdet 31%.	36,1 %	31 %	83,55 %

Uppdrag:

Prioritera åtgärder utifrån den sociala kartläggningen Att leva i Ale.

Status

 Pågående

Kommentar

För att kunna prioritera åtgärder och insatser från den sociala kartläggningen 2016 gavs TSI - teamet för Tidigt Samordnade Insatser uppdraget att göra en inventering av vilka insatser som idag kan erbjudas barn, unga och familj. Arbetet med att identifiera insatser och områden har sammanställts i rapporten Insatsinventering 2017 – för barn unga och familj. Resultaten presenterades för kommunens verksamheter under en återkopplingsdag i slutet av april, samt i den tvärpolitiska referensgruppen och andra interna konstellationer.

Insatsinventeringen kunde påvisa tre behovsområden med större behov av utökade insatser. Dessa är: psykisk ohälsa, missbruk och integration. Även föräldrastöd var ett återkommande behov som påvisades. Organisatoriskt kunde det ses stora kommunikationsluckor, samt spårbindenhet i att om en insats tidigare inte fungerat drar sig en verksamhet för att ta del av den igen.

De inventerade insatserna har nu tillgängliggjorts genom webbverktyget Insatsverktyget. Insatsverktyget finns tillgängligt för samtliga medarbetare och politiker inom kommunen på Ales intranät genom Mitt Office 365 och Sharepoint. Insatsverktyget visar kommunens samtliga insatser för barn, unga och familj, utefter åldersgrupper samt preventionsnivåer och behovsområden. Verktyget ska vara en hjälp i att se kommunens samlade insatser för målgruppen och samtidigt vara ett stöd i att täppa igen de kommunikationsluckor som upplevs finnas mellan

olika insatser.

Under perioden har den sociala investeringen NÄTA startat. Syftet med insatsen är att identifiera och arbeta med de barn och ungdomar i åk 4-9 som har problematisk frånvaro. Näta ingår också som en del i ICLD-samarbetet kring school drop outs tillsammans med Ghanzi i Botswana och Budesti i Moldavien.

Uppdrag:

Utveckla Ale Kulturrum till ett aktivitetshus för alla i Ale

Status

 Pågående med avvikelse

Kommentar

Arbetet med att utveckla Ale kulturrum till ett levande aktivitetshus som samtidigt ska inrymma en välfungerande högstadieskola pågår. Ett ökat samarbete mellan kultur- och fritidsnämndens och utbildningsnämndens verksamheter i huset har varit och är en fortsatt viktig del men mycket arbete återstår.

Ombyggnadsarbetet pågår och nya Da Vinciskolan kommer att vara klar till vårterminen 2020.

Uppdrag:

Klimatanpassningsplan

Status

 Pågående

Kommentar

I enlighet med Kommunstyrelsens nämndplan ska en klimatanpassningsplan tas fram under 2018 - 2020. Syftet är att minska konsekvenserna av ett förändrat klimat framförallt kopplat till den globala uppvärmningen. Arbetet har påbörjats och följer uppsatt tidplan.

Ekologisk hållbarhet

Hållbar konsumtion och produktion

Agenda 2030

 Hållbar konsumtion och produktion

 Bekämpa klimatförändringen

Kommentar

Andelen ekologisk mat har ökat med 6 % jämfört med 2017. Det har arbetats aktivt med att förändra menyerna för att välja ekologiska livsmedel till ett bra pris. I början av 2018 började ompackningscentralen avvecklas och enheterna köper direkt från extern leverantör. Kostverksamheten har för sina kök tagit fram inköpslistor för att därigenom styra medarbetarna i vilka produkter som skall köpas in, dels för att kunna nå det ekologiska målet samt ekonomin.

Arbete pågår ute i verksamheterna och framförallt avseende en giftfri förskola. Workshop har hållits i slutet av september där status och åtgärder diskuteras och hur vi kommer vidare för att nå uppsatta mål. Det har varit svårt att få fram mätmetod för giftfria miljöer.

Mått	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse
Halvera matsvinnet fram till 2022. 2018 är målsättningen att minska matsvinnet med 10 procent.	21 %	21 %	100 %

Mått	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse
Andelen ekologiska livsmedel ska till 2022 öka till 60 %. 2018 är målvärdet 45 %.	43 %	45 %	95,6 %
60 % av alla miljöer inom kommunala verksamheter där barn vistas ska 2022 vara giffria. 2018 är målsättningen 25 %.		25 %	

Minskad klimatpåverkan och fossilfritt samhälle

Agenda 2030

- 7** Hållbar energi för alla
- 11** Hållbara städer och samhällen
- 12** Hållbar konsumtion och produktion
- 13** Bekämpa klimatförändringen

Kommentar

Internservice planerar att sätta en ny fordonsorganisation vilket är nödvändigt för att få ordning på våra fordon och nå målet.

Sektor ATO har tagit fram en utvecklingsplan för egna fordon som inte är miljöbilar.

Mått	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse
Koldioxidbelastningen per kilometer ska minska för våra fordon. Målsättningen 2022 är 50 g/km. 2018 är målsättningen 72 g/km. Utfall i april 2017 108 g koldioxid/km.	81	72	87,5 %

Uppdrag:

Ny klimatstrategi genom omarbetning av energi och klimatplanen

Status

 Pågående

Kommentar

En inventering är gjord som redovisar energianvändning och koldioxidutsläpp i Ale kommun. Workshops och dialoger med verksamheterna har genomförts om hur de kan minska sina utsläpp och ett utkast på en ny energi- och klimatplan ska skickas ut på remiss.

Klimatstrategin ska också innehålla en del om hur samhället och våra verksamheter behöver anpassas till klimatförändringarna. Här finns styrgrupp och projektplan på plats.

Hållbart samhälle

Agenda 2030

- 10** Minskad ojämlikhet
- 11** Hållbara städer och samhällen
- 13** Bekämpa klimatförändringen

Kommentar

Kommunen planerar och genomför kontinuerligt aktiviteter i Nödinge och Älvängen. Aktiviteterna uppmuntrar till ett ökat folkliv och fler mötesplatser. Ett bra exempel är den tillfälliga isbanan i Älvängen. Ett samhälle med rikt folkliv bidrar att känslan av trygghet ökar. Utredning av lämpliga lekplatser på kommunal mark fortsätter och innefattar nu även kvartersmark.

Mått	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse
Andelen ungdomar som går och cyklar till skolan ska öka.	50,3 %	50 %	100,6 %

Ekonomisk hållbarhet

Ekonomi för strategisk utveckling

Agenda 2030

Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Mått	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse
Soliditeten exklusive ansvarsförbindelse ska vara minst 40 %	50,4 %	40 %	126 %
Låneskuld, pensionsskuld inklusive ansvarsförbindelse och borgensåtagande ska per invånare inte överstiga 70 000 kronor	45 211	70 000	135,41 %
Över tid ska självfinansieringsgraden av kommunens investeringar vara minst 50 %	75,5 %	50 %	151 %
Ekonomiskt resultat på enhet. Andel enheter med ett resultat på +/- 2 %. Målet för 2022 är 90 % och för 2018 är målsättningen 60 %.	13 %	60 %	21,67 %

Uppdrag:

Leda införandet av en Digital Agenda för effektiv och gemensam användning av ny teknik

Status

 Pågående

Kommentar

Projektplan för digital agenda har fastställts och införande arbete pågår. Vägledande är SKL:s e-Blomlåda som tydligt visar var kommunen har sina starka och svaga sidor. Arbetet leds av en styrgrupp och i varje sektor ska ett digitaliseringsråd finnas. Hur arbetet fortlöper varierar mellan sektorerna, vissa är långt framme medan andra har större utvecklingsområden. Strategerna på IT arbetar aktivt med att tillsammans med verksamheterna för att möjliggöra arbetet med digitalisering.

Ett axplock av aktiviteter som genomförts samt pågår listas nedan:

- Infört Office365 och migrerat eposten till den nya lösningen
- Dragit in fiber till fler verksamhetsplatser
- Infört MCSS hos ATO, 300 telefoner och 270 läsplattor
- Infört Mina Meddelanden och satt upp en plugin till Outlook där man tex kan skicka beslut på ett enklare sätt
- Fått pris för vårt strategiska arbete med lathundsverket Comaround
- Infört Teams i förskolan
- Rullat ut Skola 24 på mobiler på fritids för närvarohantering
- Satt upp koppling mellan Dynamics CRM och Comaround för att snabba upp hanteringen i helpdesk
- Bytt växel, nummerserie för alla i Ale. Många har fått ny telefon, många har fått mobil anknötning vilket möjliggör ett mobilt arbetssätt när man inte behöver vara bunden vid en specifik arbetsplats.
- Hanterat Ales GDPR-resa
- Genomfört en total genomgång av all licensiering av Microsoftprodukter.
- Infört en ny modern e-tjänsteplattform
- Infört Office 365 för alla i Ale kommun, flyttat alla maillådor, infört Onedrive som personlig lagring

Balanserad befolkningstillväxt

Agenda 2030

8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

11 Hållbara städer och samhällen

Kommentar

En ökad nybyggnadstakt ska ge en, över tid, stabil befolkningstillväxt. Vi ska ha attraktivt och mer varierat boende för alla åldrar, nära kollektivtrafik och befintliga huvudstråk. En komplettering av de boendeformer som idag saknas skapar förutsättningar för en jämnare demografisk profil. Befolkningstillväxten ska ge förutsättningar för att behålla och hållbart utveckla samhällsservice som skolor, kollektivtrafik, handel och föreningsliv. De preliminära befolkningssiffrorna visar att befolkningen har ökat med 2,25 % under 2018.

Det sker en översyn av lokalförsörjningsprocessen, därför inget utfall.

Mått	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse
Antal färdigställda bostäder	191	250	76,4 %
Befolkningstillväxten ska årligen ligga mellan 2,0 till 3,0 %.	2,32%	2,5%	92,8 %
Andel objekt som ligger i lokalresursplanen som följer beslutad planering. Målet 2022 är 90 %. För 2018 är målet 90 %.		90 %	

Uppdrag:

Verktyg för att styra tillväxten ska utvecklas

Status

 Pågående

Kommentar

Samhällsbyggnad arbetar kontinuerligt med att utveckla och ta fram nya verktyg för att kunna styra tillväxten utifrån de förutsättningar sektorn har. En produktionsplan för kommunens planarbete som följer kommunens övergripande styrdokument antogs i samhällsbyggnadsnämnden under 2018. De planer som arbetats fram styr tillväxten i enlighet med bostadsförsörjningsprogrammet.

För att effektivisera och förbättra projekten har ett It-stöd för projekthantering köpts in. Alla verksamhetsområden inom samhällsbyggnad är mer eller mindre igång och hanterar projekt i verktyget. Projektverktyget är kommunövergripande och kommer efter hand att implementeras till övriga enheter. Systemet stödjer projektledaren och projektmedlemmarna i en smidig tidsplanering, effektiv kommunikation, dokumenthantering samt ekonomiuppföljning. Ambitionen är att skapa en bra överblick för ledningsgrupp, politik och allmänhet via hemsidan, där intressent på sikt kommer att kunna ta del av pågående och avslutade projekt.

Vidare kommer arbetet med e-tjänster att intensifieras så snart e-tjänstplattformen är på plats.

Uppdrag:

Bred politisk genomgång av långsiktiga finansiella mål

Status

 Pågående

Kommentar

Under hösten har arbetet pågått att ta fram styrdokument kring finansiella mål och god ekonomisk hushållning. Arbetsgruppen har bestått av både politiker och tjänstemän. KS tog beslut om dessa den 15 januari och de skall fastställas i KF 28 januari. Så uppdraget är slutfört. Dessa kommer att gälla för budgetåret 2020 och framåt.

Processer - Göra rätt saker, göra dem rätt, i rätt tid och på rätt nivå

Underlätta människors vardag (Kunden i fokus)

Agenda 2030

3 Hälsa och välbefinnande

16 Fredliga och inkluderande samhällen

Mått	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse
Kontaktcenter ska vid första kontakten lösa 70 procent av de ärenden som aktualiseras. För 2018 är målvärdet 70 procent. Utfall 2016: 40 procent.	72	60	120 %
Antalet äkta e-tjänster som erbjuds invånare och andra intressenter ska öka. Målsättningen för 2022 är 120. För 2018 är målet 90.	56	90	62,2 %

Uppdrag:

Omvandla äldrelägenheter till trygghetsboende

Status

 Pågående

Kommentar

Under våren togs ett politiskt beslut om att omvandla äldrelägenheter i Bohus, Nödinge och Alafors till trygghetsbostäder. Arbetet har löpt på enligt plan med invigning av Nödinge trygghetsboende i juni och resterande under hösten. Under sommaren stod även det nybyggda trygghetsboendet i Älvängen färdigt och samtliga 28 lägenheter där är uthyrda.

Aktivitetsvärdar rekryterades och startade under hösten igång sin verksamhet i tätt samarbete med äldrepedagogerna. Aktivitetsvärdarna ska stimulera till social aktivitet bland de boende och även kunna stötta upp och vara en länk mellan hyresgäst och hyresvärd.

Hållbart arbetsliv

Mått	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse
Målet är att 85 % av kommunens anställda år 2018 ska vara heltidsanställda.	85,1 %	85 %	100,1 %
Sjuktagen 2018 ska vara lägre än sjuktagen för 2017, både korttidsfrånvaron och den totala sjukfrånvaron.	7 %	7 %	100 %

Strategisk kompetensförsörjning

Uppdrag:

Plan för strategisk kompetensförsörjning inom varje sektor

Status

 Pågående med avvikelser

Kommentar

Utifrån det kommundemensamma uppdraget 2016 påbörjade sektor UKF med stöttning av personalavdelningen en kartläggning av bristyrken och nyckelkompetens för att kunna göra en handlingsplan för strategisk kompetensförsörjning. Arbetet avstannade då personalavdelningen inte kunde fortsätta att stötta sektorn. Sektorn har därefter gjort ett flertal satsningar, men ett större helhetsgrepp behövs då nuvarande former för organisering bär inte hela vägen in i framtiden.

Utbildningsnämnden har i nämndplanen för 2019 tagit fokus på hållbar kompetensförsörjning som ett av två övergripande mål och avser särskilt satsa på detta område med anledning av sektorns stora framtida utmaningar inom kompetensförsörjning.

De bristyrken som syns både nationellt och i Ale skapar behov av nya sätt att fördela och organisera uppdrag och arbetsuppgifter inom förskola och skola. Det i sin tur skapar behov av nya yrkeskategorier som grund för att det gemensamma uppdraget kan bedrivas i nya former. Den personal som finns idag är en resurs att strategiskt utbilda vidare för framtiden. Det arbetet ska bedrivas utifrån riktade prioriteringar, där förskolan står först och bör bedrivas i enlighet med GR:s arbete med Branschråd förskola.

Uppdrag:

Genomföra försöksverksamhet Karensdag

Status

🟡 Pågående med avvikelser

Kommentar

Utredning visar att försöket är ej förenligt med sjukförsäkringslagen varifrån avsteg ej är möjliga. Försöket kan därmed inte genomföras.

Cykla till skolan

Fotograf: Ale kommun

Särskilda fokusområden

Social hållbarhet

Social hållbarhet innefattar och berör frågor som handlar om människors välmående och livskvalitet. Det kan gälla hälsa, utbildning, sysselsättning och boende så väl som möjligheter till samhälleligt deltagande och inflytande, jämlikhet och jämställdhet. Med utmaningar som en åldrande befolkning, ökad inflyttning till städer och skillnader i levnadsvillkor och hälsa är detta en högst aktuell fråga idag så väl som i framtiden. Här har kommunen ett viktigt ansvar för att möjliggöra och säkerställa invånarnas behov och rättigheter.

Att arbeta för social hållbarhet kan innebära att arbeta inom en eller flera av de ovan nämnda temaområdena. Att arbeta för hållbarhet i Ale kommun innebär också att arbeta tillsammans över verksamhets- och områdesgränser; att ta ansvar för övergripande frågor; att arbeta och planera långsiktigt; samt att sätta behov före organisationsstrukturer. Många av kommunens verksamheter jobbar dagligen med Ales sociala hållbarhet och under 2018 har flera aktiviteter utgått från hållbarhet.

Komplexa samhällsutmaningar kräver samverkan

Det har på många sätt beskrivits hur den stora utmaningen inom hållbarhetsfrågor är hur vi ska skapa välstånd och jämlikhet utan att äventyra jordens resurser. Utmaningar benämns inte längre som endast svåra, utan som komplexa. För att kunna hantera komplexa samhällsutmaningar krävs att olika aktörer engagerar sig tillsammans. För 2018 finns det i Ale flera olika exempel på där vi tillsammans har tagit ett grepp kring komplexa samhällsfrågor och där ledning och styrning utvecklas för att skapa förutsättningar för behoven.

Samtliga sektorer beskriver för 2018 att social hållbarhet ingår i kärnuppdraget och som en naturlig del i många verksamheter. Att exempelvis möta en invånare, elev, eller brukare utifrån dennes behov, att arbeta för att alla alebor ska kunna leva som alla andra, att möjliggöra sysselsättning och skolgång för alla, att arbeta förebyggande i samverkan för att fånga upp de individer som annars riskerar ett utanförskap är några exempel på hur Ales verksamheter på en daglig basis arbetar för social hållbarhet och jämlika livsvillkor.

Nedan följer en sammanfattning av verksamheternas arbete 2018 och utmaningar framåt inom Ales fem framarbetade områden inom social hållbarhet:

Delaktighet och inflytande, Barn och ungas uppväxtvillkor, Hälsa och levnadsvanor, Boende och ekonomi, Arbeta och trygghet.

Delaktighet och inflytande

I kommunens arbete med delaktighet och inflytande för 2018 finns flera olika dimensioner av delaktighet. Det finns bland annat lagstadgad delaktighet, delaktighet inom organisationen och invånardelaktighet. Området följs främst upp inom den strategiska målsättningen Medskapande invånare men har samtidigt stor påverkan på samtliga av kommunens målsättningar. Delaktighet och inflytande följs även upp inom bland annat hållbarhetsmål 11, Hållbara städer och samhällen, samt 16, Fredliga och inkluderande samhällen.

Se mig - Äldreplan 2019-2026, är ett exempel på ett medskapande delaktighetsarbete som leddes av sektor ATO under våren 2018. På uppdrag av Om-sorgs- och arbetsmarknadsnämnden arbetades en övergripande äldreplan fram som genomsyrades av en hög delaktighet och inflytande av brukare, kommuninvånare, brukarorganisationer, anhöriga, personal och medarbetare från hela organisationen. Processen designades efter medskapande dialogprocesser och arbetet och deltagandet kommer att fortsätta via arbetsgrupper med fokus på de olika temaområdena i planen.

En ytterligare process som startats under 2018 är Ale i 360 grader. Ale i 360 grader är ett arbete som engagerar hela samhället och som grundar sig i frågan kring vad som utgör ett gott liv och hur vi ska göra för att lämna över ett bra Alesamhälle till nästkommande generationer. I intervju- och samtalsformat har samtalsledare från samtliga av organisationens sektorer varit ute och ställt frågor kopplade till hållbar utveckling och vad som är viktigt på riktigt. Syftet var att fånga in så många perspektiv som möjligt. I arbetet har många personer som vanligtvis inte deltar blivit engagerade och fått fortsatt erbjudande om att vara med och medskapa i det framtida arbetet. Ale i 360 grader grundar sig i ett högt deltagande från både Ales invånare, politiker, medarbetare samt föreningar och företag.

Även om delaktighet och inflytande är centrala begrepp inom flera verksamhetsområden inom kommunen ser flera verksamheter och sektorer ett kontinuerligt behov av att anpassa verksamheten för att öka möjligheterna för att alla invånare och intressenter att vara medskapande i utvecklingen av samhället och sina liv. För att nå en hållbar samhällsutveckling förutsätter det att alla invånare känner sig delaktiga såväl som att vara faktiskt delaktiga. Ale i 360 grader är en process som arbetar med att utveckla dessa delar på ett medskapande sätt. Fortsätta behov ses i att skapa förutsättningar för att

öppna upp organisationen för nya arbetssätt och lösningar kopplade till Ale i 360 grader.

Barn och ungas uppväxtvillkor

Inom hållbarhetsområdet Barn- och ungas uppväxtvillkor finns det klara kopplingar till den strategiska målsättningen Lust att lära, men även Hållbar konsumtion och produktion samt Hållbara samhällen. Att säkerställa en god utbildning för alla barn är ett viktigt hållbarhetsmål som är med och skapar förutsättningar för att alla ska få en god hälsa och ett liv med god livskvalitet. Området följs även upp inom FN:s hållbarhetsmål 1 – Ingen fattigdom och 4 – God utbildning för alla.

Hela utbildningssektorn spelar en stor roll inom det sociala hållbarhetsarbetet och barn och ungas uppväxtvillkor. Pedagogiskt stöd, studiemotiverande arbete, olika insatser inom lärande är bara några exempel på insatser, inom olika preventionsnivåer, som finns att tillgå i Ale på området. För 2018 har grundskolan lyckats höja kunskapsresultaten och därmed skapat bättre förutsättningar för fler ungdomar. De förbättrade resultaten har delvis en koppling till bättre socioekonomiska förutsättningar hos eleverna men även en förbättrad kvalitet på undervisningen genom ett gott pedagogiskt ledarskap.

För att arbeta tvärsektorielt och i samverkan för barn och ungas uppväxtvillkor finns samverkansparaplyet Tidigt Samordnade Insatser (TSI). TSI har under 2018 fortsatt att utveckla, leda och genomföra insatser för att den kommunala organisationen i egen regi och i samverkan med externa aktörer ska arbeta främjande, förebyggande och åtgärdande utifrån social hållbarhet.

För att fortsätta utveckla området Barn och ungas uppväxtvillkor ses olika behov inom området samverkan. Dels handlar det om bra samverkan och samarbete mellan sektor ATO och sektor UKF, men samtidigt att samtliga delar av kommunens verksamhet ser till barnens bästa. Inom TSI-ramen finns ett stort fokus på att förebygga och främja barn och ungas behov, för att på sikt kunna minska behovet av riktade, biståndsbeviljade och kostsamma insatser. Utmaningen är att kunna tillhandahålla resurser för de biståndsbeviljade insatserna samtidigt som olika samarbeten mellan sektorerna utvecklas där biståndsbeslut inte behövs.

Hälsa och levnadsvanor

En god hälsa är på många sätt både en förutsättning för och ett resultat av arbete med Ales samtliga strategiska målsättningar och verksamheter. Utbild-

ningsmöjligheter, arbetsmöjligheter, ett bättre klimat, medskapande och delaktighet, ett hållbart samhälle och en hållbar konsumtion och produktion – är samtliga områden som kan kopplas till påverkan av och inverkan på individens hälsa. Området följs även upp inom ramen för det globala hållbarhetsmålet 3 – Hälsa och välbefinnande.

Då större delen av vårduppdraget ligger på en regional nivå är en viktig insats god samverkan med regionala aktörer och insatser som brygger över gränser. Insatserna Västbus och SIMBA-team är exempel under 2018 där kommun och region samverkar kring barn och ungas hälsa. För barn och unga är Elevhälsan en mycket viktig verksamhet samt funktioner likt Familjehuset och Familjecentral.

En stor utmaning inom hälsa och levnadsvanor är de skillnader som har utpekats i flera utredningar från Ale. Det är en fortsatt komplex utmaning som kräver ett långsiktigt arbete och samverkan med region och andra aktörer. Utmaningar inom psykisk ohälsa och övervikt/fetma för barn och ungdomar i Ale hanteras till viss del inom tvärsektoriell samverkan och samarbete med regionen men är områden som tydligt faller inom ramen för social hållbarhet och där det finns utvecklingsbehov. Samverkan är såväl nyckelordet som utmaningen när det kommer till externa aktörer såsom primärvården och länsjukvården.

Boende och ekonomi

För att nå en hållbar utveckling inom flera av de strategiska målsättningarna är ett fokus på människors socioekonomiska förutsättningar nödvändiga. Även möjligheten till bostad har en stark påverkansfaktor på skillnader i hälsa och levnadsvanor. Området följs även upp inom de globala hållbarhetsmålen 1. Ingen fattigdom och 10. Minskad ojämlikhet.

Boendefrågan är en viktig del i den sociala hållbarheten. Detaljplanering är ett arbete som syftar till att öka antalet bostäder och bostadstyper i framförallt Nödinge och Älvängen. Projekt med ett kompletterande bostadsinnehav har prioriterats under 2018.

En övergripande hållbarhetsutmaning på området är segregation. Boende och ekonomi är två viktiga delar inom segregation och flera kartläggningar har kunnat visa på den socioekonomiska segregationen mellan områden i Ale. Under hösten 2018 har en Segregationsutredning genomförts i kommunen. Utredningen finansierades av statsbidrag från Delegationen mot segregation (DELMOS) där en kartläggning, behovsanalys och plan framåt skulle ingå. Utredningen visade att kommunen har stora problem med segregation mellan bland annat grupper med

olika socioekonomiska bakgrunder, mellan ungdomar och vuxna, att det förekommer segregation mellan orterna och inom den kommunala organisationen. Det finns ett stort behov av att arbeta förbyggande med bland annat föräldrar till barn i risk för utanförskap och arbeta med stuprören inom organisationen. Strategiska och operativa mål har tagits fram i planen framåt för att kommunen ska arbeta mot den rådande segregationen.

En utmaning som ses av flera verksamheter och sektorer är bristen på boenden i kommunen. Verksamheten IFO ser en dramatisk ökning av de bostadssociala ärendena där andelen sociala kontrakt har fördubblats sedan 2016.

Arbete och trygghet

Att skapa ett tryggt samhälle ur många olika aspekter är ett resultat av arbete med flera olika målsättningar och perspektiv. Området Arbete och trygghet ingår främst inom de strategiska målsättningarna *Sysselsättning för alla, Hållbart samhälle* samt det övergripande perspektivet *Hållbart arbetsliv*. Flera globala hållbarhetsmålsättningar kan kopplas till området, men främst ses koppling till mål 8 – Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, mål 11 – Hållbara städer och samhällen, samt mål 16 – Fredliga och inkluderande samhällen.

Samhällsplanering är en av många processer som kan bidra till ett mer hållbart och tryggt Ale. En ytterligare del i att skapa ett tryggare samhälle är att se över rutiner för våld i nära relationer (VINR). Rutiner för VINR är ett stöd i mötet med personer som utsätts av eller utsätter närstående för våld. Rutinerna har reviderats under 2018 och arbetet har under året följts upp vid IFO-verksamhetens ledningsgrupp, LIFO. Arbetsgruppen VINR har i uppdrag att ytterligare förbättra samarbetet mellan enheter med återrapportering till LIFO under kommande period.

Personalen är verksamheternas viktigaste resurs. För att stimulera och få kontinuitet bland personalen behövs en god arbetsmiljö och hanterbara utmaningar. Heltidsarbetet är ett led i att skapa bättre arbetsmiljö i verksamheterna. Kompetent personal är grundläggande för att verksamheten ska kunna hålla god kvalitet. Verksamheterna i Ale jobbar kontinuerligt med rekrytering av personal med den kompetens som krävs. Det kommunövergripande arbetet 2018 med den strategiska målsättningen *Sysselsättning för alla* samordnades av verksamheten IFO, via arbetsmarknadsenheten.

Ekologisk hållbarhet

Kommunen har ett stort ansvar att påverka samhällsutvecklingen i hållbar riktning med ansvar för bland annat utbildning, samhällsplanering och upphandling av varor och tjänster. Ale växer fort och det är viktigt att samhället planeras så människor som bor och verkar i Ale får möjlighet att leva tryggt och hållbart. Genom utbildningen kan vi ge alla elever kunskap så de blir medvetna om hur de bidrar till en hållbar samhällsutveckling och vi kan ställa krav på hållbara varor och tjänster. Kommunen bör inom sin egen verksamhet föregå med gott exempel som att använda miljöfordon och ekologiska livsmedel.

Uppföljningen är indelad i fyra områden; Klimat och luft, Samhälle och konsumtion, Vattenmiljöer och Skog- och odlingslandskap. Inom dessa rymmer de nationella miljö kvalitetsmålen.

Klimat och luft

Energi- och klimatplan

Den nu gällande energi- och klimatplanen, från 2011 och reviderad 2015, har övergripande mål som sträcker sig till 2020 samt delmål som sträckte sig 2018 ut. Tre av delmålen är uppfyllda, det handlar främst om att minska fossila koldioxidutsläpp från våra fastigheter, uppvärmning och verksamhetsel. Idag har Ale kommun ersatt alla oljepannor och har miljömärkt el.

Tre av delmålen har inte uppnåtts vid år 2018 slut men går åt rätt håll. Det är två mål om kommunens fordon samt att klimatpåverkan från kommunens livsmedelsinköp ska minska genom mindre nötköttinköp. Klimatpåverkan från kommunens nötköttinköp är i dagsläget svårt att mäta exakt och det går inte att säga om vi faktiskt uppnått målet.

Resterande fem delmål är inte uppnådda till år 2018. ”90 % av all ny bebyggelse ska planeras till kollektivtrafknära läge”: under perioden 2011 – 2018 har vi byggt mellan 13 % och 72 % i kollektivtrafknära läge, utan någon tydlig trend framöver. ”Minst 35 % av resorna ska göras med kollektivtrafik”: kollektivtrafikresandet är relativt oförändrat.

”Utsläppen av fossila bränslen ska minska per person och år”: resandet med bil ökar, både per person och totalt. ”Energianvändningen per invånare och år ska minska med 15 %”: Svårt att mäta exakt men totala energianvändning i Ale är relativt oförändrat. ”Växthusläppen från tjänsteresor ska minska med 25 %”: Målet är svårt att mäta men utsläppen ser ut att vara oförändrade.

Sammantaget når vi de delmål som handlar om att byta teknik och där kommunen har rådighet, oljepannorna är borta, kommunen har miljömärkt el och många miljöfordon bland kommunens fordon. Däremot så reser vi lika mycket, om inte mer, med bil och andelen alebor som åker kollektivt ökar inte.

Resor och transporter

Den största utmaningen för att bromsa klimatförändringarna är att minska utsläppen från resandet. Statistiken för körsträckor med bil per invånare har haft en nedåtgående trend fram till 2013 då körsträckorna istället började öka för varje år. Även bilinnehavet per 1000 invånare har haft en svagt ökande trend. En orsak till att bilinnehavet ökar kan vara att befolkningen ökar och att grupper med en starkare socioekonomi flyttar in. Bilresor och dess avgaser är i sig en mycket negativ aspekt för människors hälsa och orsakar cirka 1300 förtida dödsfall i Sverige. På så sätt bidrar ökningen av bilinnehavet till en långsiktig negativ effekt på människors hälsa och livsvillkor och därmed den sociala hållbarheten.

Statistiken för kollektivtrafikresor är inte helt rättvisande. Från 2017 mäter man antalet resande med pendeln på ett bättre sätt vilket visar att fler tar tåget än vi tidigare trott. Dock är det svårt att se några trender efter som statistiken tagits fram på olika sätt. Tillgång till kollektivtrafik är en viktig faktor för att påverka områden som jämställdhet samt jämlikhet. Studier visar att färre kvinnor har tillgång till bil, vilket betyder att kollektivtrafiken blir en viktig strukturell fråga för att göra det möjligt för alla att förflytta sig i samhället. Kollektivtrafiken är också ett offentligt rum där människor kan ses och mötas vilket bidrar till ett integrerat samhälle.

Antalet elbilar i kommunens fordonsflotta ökar men inte i den takt som var målet i energi- och klimatplanen. Ett av hindren är att det är lång väntetid på beställda nya fordon. Ett annat är att lösa laddningen, bygga ut laddstolpar och hitta smidiga rutiner som fungerar för verksamheterna.

Trots att kommunens fordon blir miljövänligare så minskar inte utsläppen av växthusgaser från våra resor. Utsläppen per anställd är ungefär oförändrade

sedan 2013. En resvaneundersökning bland kommunens anställda som genomfördes under 2017 visar att privat bil är det vanligaste färdmedlet vid resor i tjänsten.

Mindre än hälften av enheterna har gått igenom kommunens mötes- och resepolicy vilket kan bidra till att många resor görs med bil. Kännedomen om denna är en förutsättning för att ett arbete mot mer hållbara resor ska kunna göras.

Energianvändning i kommunens lokaler

Energianvändningen i kommunens lokaler var år 2009 159 kWh/m², utfallet för 2018 var 139,5 kWh/m². Det vill säga en minskning på ca 12 %. Målet är att minska med 20 % från år 2009 till 2020. Som effekt av effektiviseringar, i kombination med att icke förnyelsebara energikällor har ersatts, har växthusgasutsläppen från energianvändningen i kommunens lokaler minskat.

Samhälle och konsumtion

Byggnation av bostäder i kollektivtrafiknära läge.

I energi- och klimatplanen finns ett delmål om att 90 % av all ny bebyggelse ska planeras till kollektivtrafiknära läge inom detaljplanlagt område. Sen 2011 har andelen bebyggelse i kollektivtrafiknära läge varierat stort från år till år. De senaste två åren har de flesta beviljade bostäder legat i kollektivtrafiknära läge.

Avfall

Nuvarande Avfallsplan, A2020, sträcker sig till år 2020. 5 av målen är uppfyllda och 2 st mål har vi inte nått än. Målen vi inte uppnått är:

”Minst 50 procent av matavfallet från hushåll, restauranger, storkök och butiker tas omhand så att växtnäringen utnyttjas. Allt separat insamlat matavfall ska gå till biogasproduktion.” 2018 samlades 45 % av allt matavfall in och möjligheten att nå målet till 2020 ser mycket gott ut.

”Energiåtgång, mängden fossilt CO₂-utsläpp, NO_x och partiklar per insamlad mängd hushållsavfall ska minska.” Energiåtgången ökar tyvärr. 2017 var ökningen 29 % jämfört med basåret 2008.

För ytterligare 3 av målen har ingen uppföljning gjorts ännu.

Under 2018 har arbetet med att ta fram en ny avfallsplan pågått, ”A2030”. Denna plan planeras vara beslutklar under året.

Fairtrade City

Ale har varit en diplomerad Fairtrade City sedan december 2015.

Vi har en bit kvar när det gäller att nå våra satta mål för kaffe, te och bananer. För 2018 blev resultatet 85 % för kaffe, 42 % för te och 58 % för bananer. När stickprov gjorts på inköpen ser man att det brister i informationen om kommunens mål och att det heller inte alltid är lätt att hitta rätt i leverantörernas inköpslistor.

Vattenmiljöer

Vattendirektivet

Vattendirektivet syftar till att styra vad EU-länderna minst ska klara vad gäller vattenkvalitet och tillgång på vatten. Alla medlemsländer i EU har infört vattendirektivet i sina länders lagstiftning och har därmed förbundit sig att genomföra direktivet. Ansvar för genomförandet av vattenförvaltningen, som sker i sexårscykler, har de fem länsstyrelser som är vattenmyndigheter. Dessa vattenmyndigheter har beslutat om åtgärdsprogram för förvaltningscykeln 2016-2021. Programmen riktar åtgärder till 11 centrala myndigheter och samtliga länsstyrelser och kommuner. Syftet är att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska följas.

Miljö tillsyn

Miljö kvalitetsnormerna används för att prioritera kommunens tillsyn av enskilda avlopp, lantbruk och hästgårdar. Inom området förorenad mark har flera stora saneringar utförts i kommunen, flera av dessa i direkt anslutning till Göta älv. Arbete pågår med tillsynsplan där miljö kvalitetsnormerna kommer att ingå som prioriteringsgrund

Skog och odlingslandskap

Ale kommun har ett naturvårdsprogram. Natur-

vårdsprogrammet redovisas i sin helhet i aprilrapporten och här följer några framsteg och motgångar.

Framsteg under året i anslutning till naturvårdsprogrammet är exempelvis inrättandet av ett fiskevårdsområde (FVO) i anslutning till Vimmersjön. FVO är en förutsättning för att kunna gå vidare med åtgärder (reduktionsfiske) för att minska problemen med övergödning och algbloomingar. Ett FVO ger också möjlighet att tillhandahålla fiskekort till sportfiskare.

Ett mål annat mål i naturvårdsprogrammet är ”Ekologiskt särskilt känsliga områden skall inte omfattas av exploatering såvida åtgärden inte kan utföras på ett sätt som bevarar och förstärker värdena.” Under 2017 har ett antal utpekade ekologiskt särskilt känsliga områden (klass 1 och 2 naturvårdsprogrammet) tagits i anspråk för exploatering eller godkänts för utredning om exploatering, målet är därför inte uppfyllt.

Ett annat framsteg är inventering av skyddsvärda träd i kommunen. Inventering påbörjades 2017 och fortsätter 2018. Resultatet sammanställs i GIS-format. Skötselåtgärder är beroende av att det finns fungerande arbetslag. Utbildning har inte påbörjats. Dock har enstaka tjänstemän deltagit i länsstyrelsens kurser.

Avlopp och dagvatten är en annan utmaning. En dagvattenpolicy finns men åtgärder utförs många gånger inte i praktiken. Arbetet med en handbok/strategi för tillämpning och genomslag har påbörjats under 2017 och fortsätter under 2018. Forsån är en å som påverkas av undermåliga avlopp och är hårt belastad av näringsämnen. Forsån har höga naturvärden, till exempel som lek- och uppväxtområde för ett flertal fiskarter, som bör vårdas bättre. Forsån mynnar i Grönån varför åtgärderna kommer att få effekt även där. Tillsyn inleddes 2017 och pågår. Idag har ca 200 avloppsanläggningar haft tillsyn.

Ekonomisk analys

Förvaltningsberättelse

Kommunens förvaltningsberättelse

Sammanfattning

Årets resultat är 40,1 Mkr, vilket är något högre än föregående års resultat på 39,0 Mkr, men betydligt lägre än årets budget på 65,0 Mkr. 2018 års bokslut visar således ett resultat som är 24,9 Mkr sämre än budget. Det beror till största del på en avsevärd ökning av pensionsskulden. Den har ökat med 26,3 Mkr mer än budget och vad som har varit normalt tidigare år. Orsaken är dels att KPA:s tidigare beräkningar har varit bristfälliga på grund av byte av datasystem, dels på många nyanställda i kommunen med löner över brytpunkten (39,6 tkr) som berättigar till förmånsbestämd ålderspension, vilket ger stor effekt på pensionsskulden. En stor del av årets ökning av pensionsskulden hänför sig dock redan till år 2017, men det har inte varit känt på grund av KPA:s felaktiga prognoser. Övriga större budgetavvikelser under året är omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden med -12,5 Mkr, skatteintäkter och generella statsbidrag -6,4 Mkr och utrangeringsförluster -6,8 Mkr. Det uppvägs bl a av positiva avvikelser för övriga nämnder på sammanlagt +20,6 Mkr och ett positivt finansnetto på +4,2 Mkr.

(Beloppen inom parentes avser fortsättningsvis förhållandena i föregående års bokslut om inget annat anges.)

Nettokostnadsandelen uppgår till 97,7 % (97,6%). Budget för år 2018 är 96,3%

Enligt lagstadgade redovisningsprinciper bokförs inte hela pensionsskulden. Pensionsförmåner intjänade före 1998 visas endast som ansvarsförbindelse och påverkar ej resultat och eget kapital. Ansvarsförbindelsen har sedan några år nått sin kulmen och har i år minskat med 5,1 Mkr.

Kommunens egna kapital uppgår nu till 926,3 Mkr. Soliditeten inklusive ansvarsförbindelsen är 20,3% (18,6%).

Årets nettoinvesteringar blev 181,7 Mkr, vilket är 44 % av det beviljade investeringsutrymmet på 410,9 Mkr. Årets största investeringar avser ombyggnad av Da Vinci-skolan, ny förskola i Älvängen, Jennylunds friidrottsanläggning, lokalanpassning Börjessons, GC-bro Hålldammsbäcken, VA-investeringar, markförvärv, IT-investeringar samt fastighetsunderhåll. De största tidsmässiga förskjutningarna i förhållande till investeringsplanen är ny- och ombyggnad av skolor och förskolor,

Jennylunds ridanläggning samt nytt boende för personer med funktionsnedsättning.

Avskrivningarna och årets resultat ger en självfinansieringsgraden på 75,5 % för investeringarna.

Kommunens långfristiga banklåneskuld är oförändrad under året och uppgår till 310 Mkr.

Årets budgeterade resultat

I den av Kommunfullmäktige 2017-06-28 antagna budgeten var 2018 års resultat budgeterat till 69,0 Mkr. På kommunfullmäktige 2018-06-18 fattades beslut om att tillföra omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden 4,0 Mkr som en engångsförstärkning av budgeten 2018. Kommunens totala budgeterade resultat skrevs därmed ner till 65,0 Mkr och den budgeterade nettokostnadsandelen blev 96,3 %.

I budgetbeslutet låg medel för löneavtal 2018 under kommunstyrelsen och dessa medel har under året omfördelats till nämnderna efter hur löneavtalet har utfallit.

Från och med 2016 tillämpas reglerna kring komponentavskrivning. Detta innebär bl a att tidigare kostnader för fastighetsunderhåll, som bokförts som en driftkostnad och finansierats via internhyran, nu bokförs som investering. Kostnaderna utfaller därmed på längre sikt. Internhyran bör då sänkas i motsvarande mån, med det har inte skett på grund av att den planerade revideringen av internhyresmodellen försenats. Detta medför att internservice, för den del som finansieras av internhyran, lämnar ett överskott på driftbudgeten. Under 2018 har detta överskott uppgått till 6,2 Mkr. Andra verksamheter inom internservice har dock gått med underskott så det sammanlagda överskottet som internservice har genererat är 4,2 Mkr.

Årets resultat präglas av en mycket stor ökning av pensionsskulden

Årets resultat är 40,1 Mkr, vilket är något högre än föregående års resultat på 39,0 Mkr, men betydligt lägre än årets budget på 65,0 Mkr. 2018 års bokslut visar således ett resultat som är 24,9 Mkr sämre än budget. Det beror till största del på en avsevärd ökning av pensionsskulden. Den har ökat med 26,3 Mkr mer än budget och vad som har varit normalt tidigare år. Orsaken är dels att KPA:s tidigare beräkningar har varit bristfälliga på grund av byte av datasystem, dels på många nyanställda med löner

över brytpunkten (39,6 tkr) som berättigar till förmånsbestämd ålderspension, vilket ger stor effekt på pensionsskulden. En stor del av årets ökning av pensionsskulden hänförs sig dock redan till år 2017 men det har inte varit känt på grund av KPA:s felaktiga prognoser. En förmildrande faktor är att den ökade avsättningen till pensionsskulden på kort sikt inte är likviditetspåverkande. Likviditeten påverkas först när pensionerna betalas ut. Det innebär att inte heller kommunens lånebehov ökar på kort sikt på grund av det försämrade resultatet. Avsatta pensionsmedel används i verksamheten genom så kallad återlåning.

Övriga större budgetavvikelser under året är omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden med -12,5 Mkr, skatteintäkter och generella statsbidrag -6,4 Mkr och utraneringsförluster -6,8 Mkr. Det uppvägs bl a av positiva avvikelser för övriga nämnder på sammanlagt +20,6 Mkr och ett positivt finansnetto på +4,2 Mkr.

Omsorgs- och arbetsmarknadsnämndens budgetavvikelse på -12,5 Mkr är fortfarande stor, trots att nämnden tillfördes en budgetförstärkning under året med 4,0 Mkr. Man har dock genomfört ett flertal åtgärder under året och underskottet har förbättrats jämfört med föregående år, då det var -31,8 Mkr. Genomförda anpassningar beräknas ge rimliga förutsättningar för ytterligare förbättringar av resultatet år 2019.

Skatteintäkter och generella statsbidrag

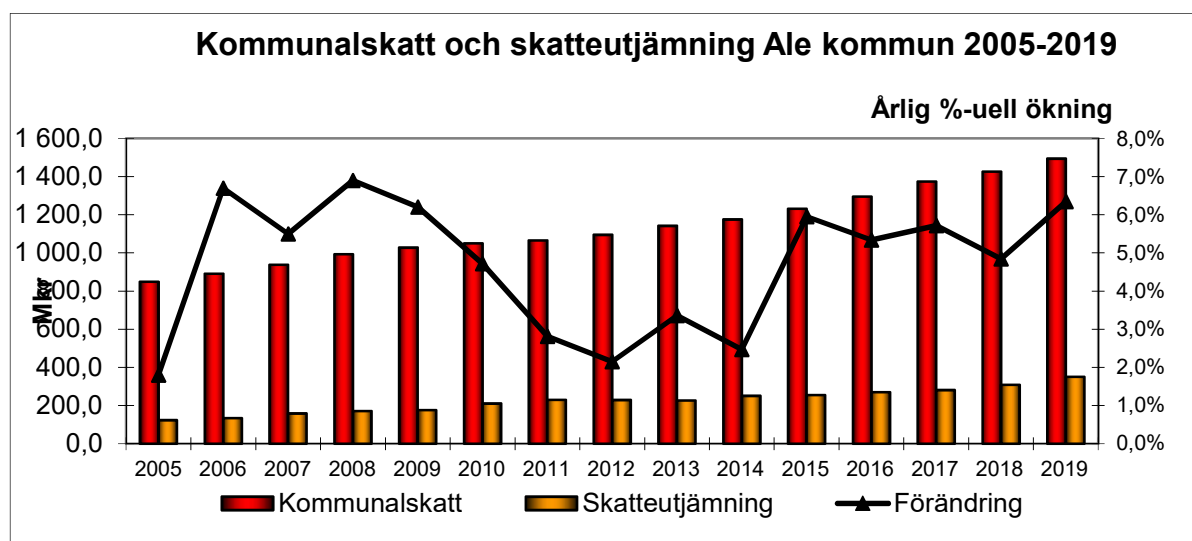
Skatteintäkterna i bokslutet baseras på SKL:s prognos 18:64. Den kommunala fastighetsavgiften har baserats på slutligt utfall av 2017 års kommunala fastighetsavgift och prognosen för 2018 i SKL:s cirkulär 18:67.

Under 2018 har Ale kommun erhållit 8,2 Mkr (7,5 Mkr) i ersättning för ökade kostnader för flyktingsituationen och 3,9 Mkr (5,8 Mkr) i så kallad byggbonus. Dessa intäkter redovisas under generella statsbidrag. Ingen verksamhet har kompenseras särskilt för dessa statsbidrag utan de får ses som ett generellt stöd för ökade kostnader.

Skatteintäkter och generella statsbidrag inklusive fastighetsavgiften och extra statsbidrag för flyktingsituationen och byggbonus, uppgår till 1 734,4 Mkr vilket är 6,4 Mkr sämre än vad som beräknades i budget 2018. I förhållande till föregående år är det en ökning med 80,1 Mkr (89,4 Mkr), vilket motsvarar 4,8 % (5,7 %).

I budgeten för 2018 hade SKL:s skatteprognos justerats med en egen befolkningsprognos och ett antagande om att Ale kommun skulle uppfylla kravet för att erhålla eftersläpningsersättningen, som faller ut till kommuner som haft en befolkningstillväxt över 1,2 % per år under en 5 årsperiod. Sammantaget gav detta en budget för 2018 på 1 740,8 Mkr, vilket motsvarade en ökning på 5,2 %. Utfallet blev dock något sämre (4,8%). Mer än hälften av försämringen (4,3 Mkr) avser slutavräkning för 2017.

Jämförelsen med år 2011 i tabellen nedan störs av skatteväxlingen från och med år 2012 till regionen för kollektivtrafiken på 43 öre. Stapeln för år 2019 nedan är enligt prognos.

Balanskravet – ett minimikrav

Balanskravet, som gäller från och med år 2000, innebär att årets resultat, med avdrag för realisationsvinster, ska vara större än noll kronor. Ale kommun har samtliga år uppfyllt balanskravet. Årets resultat uppfyller med god marginal balanskravet:

Mkr

Årets resultat 40,1

Avgår realisationsvinster -0,4

Balanskravsresultat 39,7

Finansiella kostnader och intäkter

Kommunfullmäktige har beslutat att låneskulden får uppgå till maximalt 800 Mkr. Den långfristiga låneskulden är oförändrad under 2018 och uppgår till 310 Mkr. Investeringsvolymen har blivit betydligt lägre än planerat, vilket har medfört minskat behov av upplåning.

Samtliga lån är tagna hos Kommuninvest i Sverige AB. 180 Mkr är så kallade Gröna lån.

Av låneskulden har 110 Mkr rörlig ränta och 200 Mkr bunden ränta. Den genomsnittliga räntekostnaden har under året varit 0,30 % (0,30 %). Ett lån på 50 Mkr har omsatts under året och ett lån på 60 Mkr har ersatts av två lån på vardera 30 Mkr.

Årets finansiella kostnader, räntekostnader på upptagna lån och ränta på pensionsskulden uppgår till 3,9 Mkr (3,9 Mkr). Räntekostnaderna på de externa lånen är 0,9 Mkr (1,0 Mkr), vilket är förhållandevis lågt. Förklaringen till detta är den negativa räntan på korta rörliga lån.

Räntan på pensionsskulden uppgår till 3,0 Mkr (2,9 Mkr).

De finansiella intäkterna uppgår till 4,1 Mkr (2,9 Mkr). De finansiella intäkterna består av ränta, borgensprovision och utdelningar.

Kommuninvest har till Ale kommun lämnat 2,7 Mkr (1,4 Mkr) i överskottsutdelning. Detta belopp ingår i årets resultat då Ale kommun nu har en medlemsinsats på 25,6 Mkr, vilket motsvarar den nivå som Kommuninvest önskar från sina medlemmar. Ale kommun har också erhållit 43 tkr i ränta på förlagslånet till Kommuninvest som är på 3,4 Mkr

AB Alebyggen har till Ale kommun lämnat utdelning med 77 tkr och betalt borgensprovision på 1,2 Mkr.

Bohus räddningstjänstförbund har erlagt 68 tkr i ränta under året.

Nettokostnaderna ökade med knappt 5 procent

Med **nettokostnader** menas samtliga driftkostnader efter avdrag för avgifter och ersättningar samt specialdestinerade statsbidrag. Årets nettokostnader, efter justering för interna kapitalkostnader och avskrivningar, uppgår till 1 694,5 Mkr, vilket är en ökning med 80,2 Mkr eller 4,97 %. Motsvarande siffror 2017 var 79,5 Mkr och 5,18 %. Den årliga nettokostnadsökningen de senaste tre tidigare åren har uppgått till drygt 5 procent per år. Återbäring av AFA-medlen 2015 ingår inte i jämförelsen. Årets ökning på knappt 5 procent visar att kommunen har bra kontroll över kostnadsutvecklingen som ligger på en acceptabel och jämn nivå.

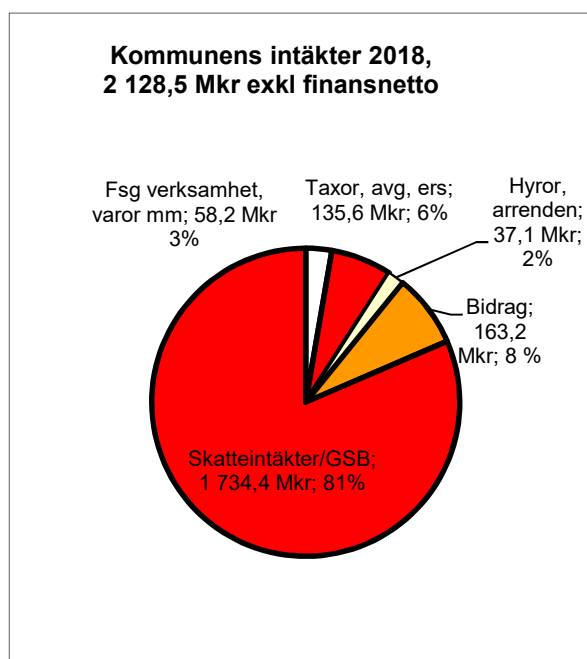
Verksamhetens intäkter uppgår till 394,1 Mkr. Det är en minskning på 10,7 Mkr från år 2017.

Bidragen har minskat med 16,0 Mkr och förklaras av kraftigt minskade bidrag från staten för flyktmottagning.

De totala intäkterna från taxor, avgifter och ersättningar har i förhållande till 2017 ökat med 10,0 Mkr. Ökningen avser till största del förändring av resultatfond för affärsverksamheten.

Försäljning av verksamhet och konsulttjänster har ökat med 8,5 Mkr. Det gäller främst interkommunala intäkter.

Exploateringsintäkterna och realisationsvinsterna uppgår till 13,1 Mkr, vilket är 15,7 Mkr mindre än år 2017.

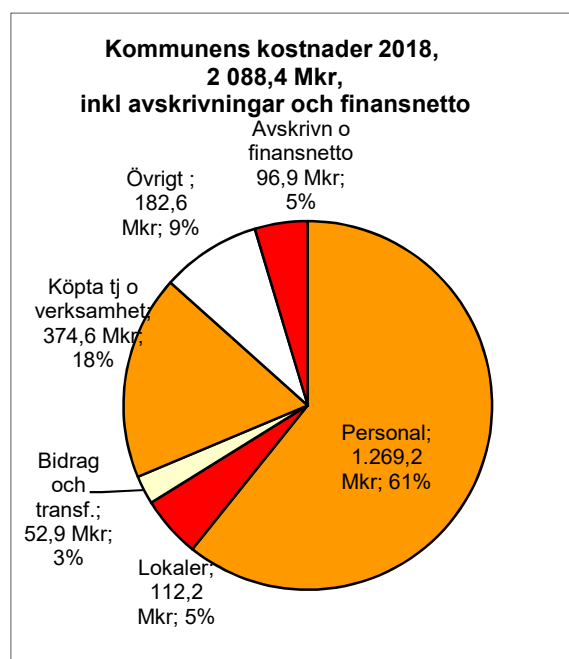
Verksamhetens kostnader exklusive av- och nedskrivningar uppgår till 1 991,5 Mkr, vilket är en ökning med 3,4% i förhållande till föregående år. Motsvarande ökning 2017 var 2,7%.

Personalkostnaderna totalt har ökat med 4,7 % jämfört med en ökning på 4,2 % i 2017 års bokslut. Inom personalkostnader redovisas även kostnader för pensionsutbetalningar och pensionsskuld-sökning, dock ej de finansiella kostnaderna för pensionsskulden. Årets ökning beror till största del på den stora ökningen av pensionsskulden, som har ökat med 37,5%. Löner och arvoden har ökat med endast 2,1%.

Köp av verksamhet, entreprenader och konsult-tjänster totalt har minskat med 27,5 Mkr i förhållande till föregående år. Här kan man se att omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden har minskat köp av verksamhet med 37,6 Mkr för omsorg och boende, vilket är en nödvändig åtgärd för att anpassa kostnadsnivån mot bland annat minskade ersättningar från staten. Ersättningarna från utbildningsnämnden till andra kommuner och friskolor har minskat med 1,2 Mkr. Entreprenadkostnader för sanering av förorenad mark har ökat med 6,9 Mkr med de täcks helt och hållet av bidrag från staten.

Kostnaden för såld exploateringsmark uppgår till 11,6 Mkr.

Avskrivningarna har ökat med 4,9 Mkr, vilket förklaras av de ökade investeringarna. Även avskrivningar på 0,6 Mkr av bebyggda fastigheter i markreserven ingår i dessa kostnader. Avskrivningar och finansnetto står nu för 5% av kommunens kostnader.

Nettokostnadsandelen 97,7 %

Förhållandet mellan nettokostnaderna inklusive finansnettot och skatteintäkter/generella statsbidrag visar hur stor del av skatteintäkter/generella statsbidrag som åtgår för att täcka den löpande driften. Årets nettokostnadsandel blev 97,7 %, vilket är ungefär samma som föregående år (97,6 %).

Pensionskostnader

Pensionsutbetalningarna ökar nu för varje år och består till största delen av utbetalningar som finns i ansvarsförbindelsen för pensioner intjänade före 1998. Framöver ökar emellertid utbetalningarna även från tiden efter 1998 och även den avgiftsbestämda ålderspensionen.

Pensionsskulden

Pensionsskuldberäkningarna har baserats på uppgifter från KPA enligt pensionsavtalet KAP-KL. Beräkningarna har gjorts enligt den rekommenderade modellen RIPS med antaganden om livslängd och ränta. Avsättningen för pensionsskulden, intjänad efter 1998, har ökat med 35,6 Mkr år 2018 och uppgår nu till 142,9 Mkr. I pensionsskuldberäkning ingår även förtroendevalda. Årets avsättningar inklusive löneskatt framgår av noterna till balansräkningen och kan jämföras med föregående år.

Ansvarsförbindelsen för pensionsförmåner intjänade före 1998 uppgår nu till 552,2 Mkr och har därmed minskat med 5,1 Mkr sedan föregående år. Enligt prognosen kan man utläsa att kulmen är nådd och att pensionsutbetalningarna från de förmåner som finns i ansvarsförbindelsen sakta krymper denna. Ansvarsförbindelsen har ej resultatförts,

vilket är i enlighet med gällande redovisningsprinciper.

I tidigare bokslut har 30 Mkr (år 2006), 22,9 Mkr (år 2007), 25,0 Mkr (år 2008), 10,0 Mkr (år 2009) 10,0 Mkr (2010) och 10,0 Mkr (år 2011) reserverats i det egna kapitalet för framtida pensionskostnader. Sammantaget har nu 107,9 Mkr reserverats men kommunen har inte gjort några finansiella placeringar avseende pensionsmedel utan använder istället avsatta medel för att minska/hålla nere den externa låneskulden.

Avsättning till deponi

Från år 2003 har det i boksluten successivt gjorts avsättningar för avslutningsarbeten vid Sörmossens avfallsupplag. Sammanlagt har 32,0 Mkr avsatts för avslutningskostnader för Sörmossens avfallsupplag, varvid 26,6 Mkr har förbrukats. Under 2013 har sluttäckning av Sörmossens avfallsupplag slutförts och en omedelbar effekt är minskad mängd lakvatten.

2018 års kostnader hänför sig till lönekostnader för personal på Sörmossen samt kostnader för provtagning.

Lakvattenutredningen kom fram till att någon ytterligare rening av lakvattnet ej erfordras för närvarande. Framtida utsläppskrav kan dock ändra förutsättningarna. I övrigt ska fonden användas för revidering av kontrollprogram och drift och underhåll av deponin.

I bokslutet 2018 uppgår reserverade medel till 5,5 Mkr.

Ett positivt resultat ökar det egna kapitalet

Årets resultat på 40,1 Mkr ökar det egna kapitalet till 926,3 Mkr. Detta bör ställas i relation till att ansvarsförbindelsen avseende pensionsförmåner intjänade före 1998 m m uppgår till 552,2 Mkr och därmed ryms inom det egna kapitalet.

Betalningsberedskapen på kort och lång sikt

Likvida medel på koncernkontot med flera uppgick vid årsskiftet till 146,1 Mkr, vilket är 25,8 Mkr lägre än föregående år. Av likviditeten avser 37,6 Mkr kommunens bolag. Kommunen och dess bolag har en checkräkningslimit på 30 Mkr vilken ej behövt nyttjas.

Kassalikviditeten, omsättningsstillgångar, exklusive exploateringsfastigheter, i relation till korta skulder, uppgår till 70,6 % och är något lägre än föregående år (71,4 %).

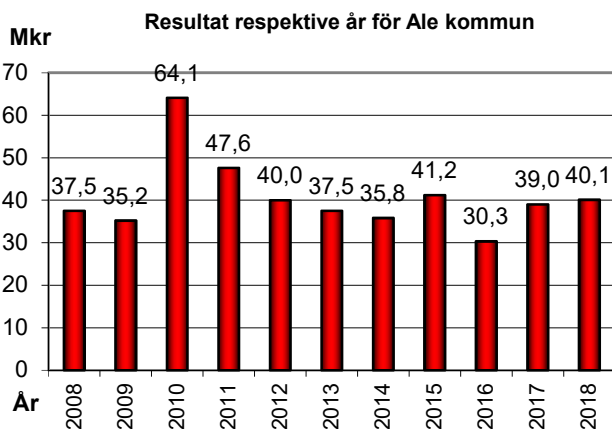
Soliditeten, som mäts genom att ställa eget kapital i relation till totala tillgångar, är 50,4%, vilket är ungefär samma som föregående år (50,1%). Om hänsyn tas till ansvarsförbindelsen för pensioner är kommunens soliditet 20,3 % vilket är en förbättring i förhållande till föregående år (18,6 %).

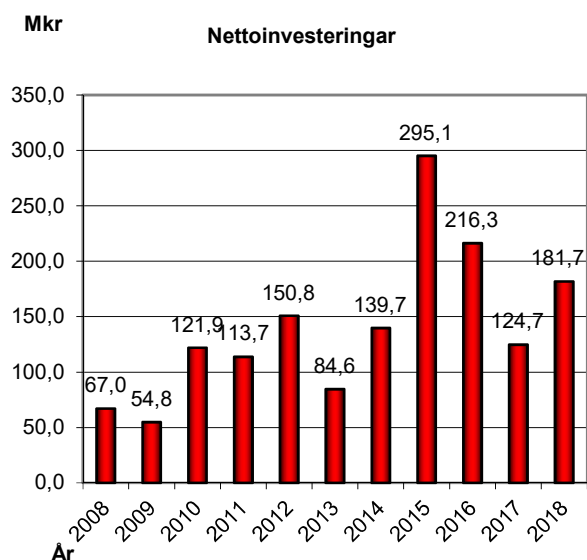
Investeringar

Årets beviljade investeringsvolym, inklusive ombudgeteringar från 2017 är 410,9 Mkr. Nettoinvesteringarna under året uppgick till 181,7 Mkr, vilket är 44% av budget.

Årets största investeringar avser ombyggnad av Da Vinci-skolan, ny förskola i Älvängen, Jennylunds friidrottsanläggning, lokalanpassning Börjessons, GC-bro Hålldammsbäcken, VA-investeringar, markförvärv, IT-investeringar samt fastighetsunderhåll.

De största tidsmässiga förskjutningarna i förhållande till investeringsplanen är ny- och ombyggnad av skolor och förskolor, Jennylunds ridanläggning samt nytt boende för personer med funktionsnedsättning. Avskrivningarna och årets resultat ger en självfinansieringsgrad på 75,5 % för investeringarna. Om man inkluderar den taxefinansierade verksamhetens resultat blir självfinansieringsgraden 76,1%. För enbart den skattefinansierade verksamheten är självfinansieringsgraden 83,3%.

Utrangeringar

Nolhagens förskola har rivits under året och kostnad för utrangering på 1,4 Mkr samt rivningskostnad på 0,3 Mkr har belastat årets resultat. Förskolan har ersatts av tillfälliga paviljonger tills en ny förskola färdigställs.

I samband med ombyggnad av Da Vinci-skolan har den del av byggnaden rivits och belastat årets resultat med en utrangeringskostnad på 5,1 Mkr.

Exploateringsfastigheter

Det bokförda värdet avseende exploateringar har ökat från 15,6 Mkr till 28,6 Mkr. Den största ökningen avser bostadsprojekten Kronogården med 9,3 Mkr och Kärrvägen med 3,9 Mkr. Reavinster har uppkommit på sammanlagt 1,1 Mkr.

BanaVäg i Väst-projektet är inte helt slutredovisat och redovisas med ett positivt saldo på 1,1 Mkr.

De exploateringsprojekt som binder flest medel nu är bostadsprojekten Kärrvägen och Gustavas plats samt verksamhetsområdena Äskekärr, Skepplanda och Stora Viken.

Sanering Folketshusvägen Nol

I detaljplaneområdet Folketshusvägen påträffades i ett sent skede i planprocessen markföroreningar i form av bly. Kommunen ansökte hos länsstyrelsen/Naturvårdsverket om statligt bidrag för att sanera området. Den 12 juli 2017 beviljades kommunen det sökta bidraget om maximalt 59,5 Mkr. Till och med år 2018 har 10,7 Mkr upparbetats.

Kommunens låneskuld

Kommunens externa låneskuld uppgår till 310 Mkr. Under långfristiga skulder redovisas också en skuld på 39,6 Mkr för anslutningsavgifter till VA-kollektivet och en skuld för gatukostnadsersättning på 17,5 Mkr.

Kommunen har stora borgensåtaganden

Kommunens borgensåtaganden har minskat under året och aktuell skuld uppgår vid årsskiftet till 393,1 Mkr (437 Mkr). Kommunens åtagande gentemot AB Alebyggen är det största och uppgår till 390,8 Mkr (428,0 Mkr).

Ale kommun har tecknat solidarisk borgen för Kommuninvests verksamhet. Enligt åtagandebesked från Kommuninvest per 2018-12-31 är Ale kommuns andel av bolagets skulder/åtaganden 895,9 Mkr medan andelen av tillgångarna är 890,8 Mkr.

Ale kommuns borgen för Skepplanda fiberförening om max 6,8 Mkr har avslutats under året.

Avstämning av kommunfullmäktiges övergripande mål för god ekonomisk hushållning

Finansiella mål i budget 2018:

1. **Nettokostnadsandelen** i budget 2018 uppgår till 96,3 %. Årets resultat ger en nettokostnadsandel på 97,7 %. I budgethandlingen uttalar dock att ”för att säkerställa de finansiella målen är det redovisade resultatet minst 4 % av verksamhetens nettokostnader över tid.” Årets resultat är 2,3 % av nettokostnaderna.
2. **Soliditeten exklusive ansvarsförbindelsen ska vara minst 40 %**. Soliditeten uppgår nu till 50,4 %.
3. **Soliditeten inklusive ansvarsförbindelsen ska vara fortsatt positiv**. Inklusive ansvarsförbindelsen för ej bokförd pensions-skuld är soliditeten positiv, 20,3 %.
4. **Låneskuld, pensionsskuld inklusive ansvarsförbindelsen och borgensåtaganden ska per invånare inte överstiga 70 000 kronor**. Kommunens låneskuld, pensionsskuld inklusive ansvarsförbindelse och borgensåtagande uppgår i årets bokslut till 1 398,2 Mkr. Med ett invånarantal på 30 926 uppgår skulden till 45 211 kr/invånare.

5. **Över tid ska självfinansieringsgraden av kommunens investeringar vara minst 50 %.** Årets nettoinvesteringar uppgick till 181,7 Mkr, årets avskrivningar 97,1 Mkr och årets resultat 40,1 Mkr. Detta ger en självfinansieringsgrad på 75,5 %. För perioden 2014-2018 är självfinansieringsgraden 63,3%. Om man inkluderar den taxefinansierade verksamhetens resultat blir självfinansieringsgraden 76,1% för år 2018. För enbart den skattefinansierade verksamheten är självfinansieringsgraden 83,3%.

Kommunens ekonomiska utveckling under 2018 har varit tillfredsställande. Hade det inte varit för den kraftiga och oväntade ökningen av pensionskulden skulle det finansiella resultatet ha överträffat budgeten på 65 Mkr och resultatet hade nästan kommit upp till 4% av verksamhetens nettokostnader. Det kraftfulla omställningsarbete som påbörjades 2017 och fortsatte 2018 för att effektivisera och anpassa verksamheterna för att möta kommunens kraftiga expansion, har gett resultat. Investeringarna är dock eftersläpande och har inte genomförts enligt plan. Det gör t ex att den redovisade goda självfinansieringsgraden är något missvisande. Den relativt låga investeringsvolymen har även inneburit att lånevolymer är oförändrad och att soliditet därmed behålls på en oförändrad nivå.

Resultatutjämningsreserv RUR

Kommunfullmäktige beslutade 2013-12-16 att Ale kommun ska ha en resultatutjämningsreserv (RUR) och att det för Ale kommun maximala beloppet på 93,5 Mkr för retroaktiv avsättning 2010-2012 reserveras inom det egna kapitalet. I 2013 års bokslut avsattes 6,5 Mkr. Därmed uppgår resultatutjämningsreserven till 100 Mkr vilket är det maximala belopp som Ale kommuns RUR ska få uppgå till enligt kommunfullmäktiges beslut. Medel från resultatutjämningsreserven får endast ianspråk tas för att täcka ett kommundat underskott som uppstår/uppstår till följd av att skatteintäkter och generella stats- och utjämningsbidrag understiger en ökning på 2,5 % det aktuella året. Det är således inte aktuellt att ianspråkta någon del av resultatutjämningsreserven eftersom kommunen totalt visar ett positivt resultat. Även om kommunen hade haft ett negativt resultat skulle ökningen av skatteintäkter och generella stats- och utjämningsbidrag som för 2018 uppgår till 4,8 % inte medgivit att RUR hade fått ianspråk tas.

Nämndernas resultat och verksamhet

Utbildningsnämnden har för 2018 en positiv budgetavvikelse på 2,8 Mkr. Nämndens nettokostnader uppgår till 823,1 Mkr vilket är 36,1 Mkr, 4,6 %, mer än föregående år. För utbildningsnämnden som helhet är det en positiv utveckling jämfört med 2017 års underskott på cirka -16 Mkr. Bakom det positiva utfallet återfinns stora skillnader mellan de olika verksamhetsområdena och framförallt kärnverksamheten, förskola och skola, har fortsatt stora underskott att hantera som ingångsvärde för 2019.

Största delen av underskottet är kopplat till den verksamhet som bedrivs och det faktum att de två stora verksamheterna inte lyckats med anpassningarna till de ekonomiska förutsättningarna. Nyckeltalen avseende personaltäthet inom både förskolan och skola har försämrats jämfört med föregående år, vilket visar att viss anpassning har genomförts. De pengar som sektor utbildning, kultur och fritid tilldelades i ökning 2018 gick inte till personalförstärkande åtgärder utan de har istället täckt upp andra kostnadsposter. Målet är att en utredning som Ensolution gör på uppdrag av sektorn kring kostnad per elev, skall tydliggöra hur kostnaderna fördelas och vad Ale kommun får ut av sin resursfördelningsmodell i relation till liknande kommuner och riket som helhet.

Förskolans resultat visar en negativ avvikelse gentemot budget på drygt -4 Mkr. Resultatet är sämre än vad prognoserna tidigare visat. Det beror på att extrakostnader för Nollhagens paviljonger belastat årets resultat, vilket inte funnits med i prognoser under året. På enhetsnivå är det överlag relativt bra budgetföljsamhet, men några enheter har betydande problem att få tilldelade medel att räcka till ordinarie verksamhet och dras därmed med större underskott.

Grundskolans har under hela 2018 haft en negativ prognos och utfallet för 2018 signalerar att det fortsatt finns arbete att göra för att nå en ekonomi i balans för verksamhetsområdet som helhet. Under hösten har dock flertalet enheter som under våren gick med kraftigt underskott nu vänt detta och har i slutet av året minskat sina personalkostnader och därmed skapat sig förutsättningar för att under 2019 hantera in organisation efter tilldelad budgetram. Grundskolan är även belastad med högre kostnader än budgeterat för bland annat måltider och lokal-kostnader. Delar av problematiken är hanterad inför 2019 med reglering av internhyran. Måltidspriserna kommer efter diskussioner att läggas på en nivå som motsvarar Göteborgsregionens snittpris för måltider, vilket medför minskade kostnader på enhetsnivå.

Elevhälsa, särskola och modersmål visar ett överskott på cirka 3 Mkr för 2018. Den huvudsakliga orsaken är ökade intäkter för sålda platser inom grundsärskolan samt mindre kostnader än budgeterat för köpta platser inom både grundsärskolan och gymnasiesärskolan.

Av Gymnasieskolans överskott på drygt 9,2 Mkr ligger merparten av summan på köpta och sålda platser. Intäkterna blev betydligt större än vad som var budgeterat och kostnaden för köpta platser blev mindre, då antalet elever blev 26 st färre än vad som budgeterats. Även Ale gymnasium gör ett stort överskott, vilket helt och hållet beror på större intäkter än beräknat. Största posten är ersättning från Migrationsverket för nyanlända, men även sålda platser för elever från andra kommuner bidrar till överskottet.

Komvux resultat blev bättre än vad prognoserna visat under 2018. Förklaringen till detta är, precis som för gymnasiet, kopplat till statliga medel. Komvux är en komplex verksamhet med många osäkerhetsfaktorer kring både kostnader och intäkter och det var först i slutet av året som det med säkerhet gick att räkna hem det statsbidrag som beviljades under året.

Utvecklingsreserven har under året använts för att justera volymförändringar inom grundskolan och särskolan. Kvarvarande medel används uteslutande för att täcka upp de underskott som uppstått inom framförallt förskola och grundskola.

Kultur- och fritidsnämnden visar ett litet negativt resultat på – 70 tkr. Tidigare prognoser har visat ett överskott men på grund av ett uppkommit avgångsvederlag vände resultatet neråt.

Ale fritid gör i relation till sin budgetram ett mindre överskott. Det positiva resultatet beror till stora delar på de vakanser som funnits under året inom fältverksamheten. Simhallens resultat är också en bidragande faktor till att verksamhetsområdet har en budget i balans och simprojektet har haft vissa synergieffekter med ordinarie verksamhet, vilket medfört en ökad intäkt.

Öppen ungdomsverksamhet har i relation till verksamhetens storlek ett stort överskott, vilket härleds till tre långtidssjukskrivningar under våren samt vakanta tjänster under sommarhalvåret.

Biblioteksverksamheten visar ett underskott som till största del beror på utebliven hyresreducering för tomställda lokaler, vilket var förutsättningen när budgeten fastställdes.

Kulturens resultat är främst kopplat till vakanser som uppstått under hösten och där avsaknaden av enhetschef under senare delen av året haft en kraftig inverkan på möjligheten att rekrytera ny personal. Vakanserna inom kulturskolan har också föranlett ett något minskat elevunderlag samt minskade intäkter. I resultatet ligger även kostnader för upprustning och tjärning av Vikingagårdens tak.

De många vakanserna inom flera områden är ur ekonomisk synvinkel positivt men ur verksamhets-synpunkt har det självfallet stor negativ inverkan.

Omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden gör ett ekonomiskt resultat på – 12,5 Mkr trots en tillfällig budgetförstärkning i juni på 4 Mkr. Nämndens nettokostnader uppgår till 542,1 Mkr, vilket är 10,6 Mkr, 2 %, mer än föregående år. Kostnadsökningen har således bromsats upp betydligt jämfört med föregående år då den var 8,8% högre än året innan och budgetunderskottet var också betydligt större föregående år (-31,8 Mkr).

Redan i början av året stod det klart att platsöverskottet inom särskilda boenden inte skulle kunna lösas genom försäljning till Göteborg, såsom planerat. En åtgärd som föreslogs var stängning av ett helt äldreboende. Det ansågs ge bäst genomslag för att få ekonomin i balans. Nämnden beslutade dock att inte genomföra den åtgärden, utan att istället stänga sammanlagt tre avdelningar och sänka bemanningskvoten. Dessa åtgärder gav visserligen också effekt, om än inte lika stor, men tog längre tid.

Nämndens beslut i juni innehöll också ett uppdrag till sektorn att ta fram nya åtgärder motsvarande 4 Mkr. Dessa åtgärder pågår men var inte tillräckliga för budget i balans under året. Hög personalomsättning inom hemsjukvården och svårigheter att rekrytera sjuksköterskor komplicerade bilden ytterligare. Det innebär bl a att man tvingats anlita bemanningssjuksköterskor för att kunna upprätthålla patientsäkerheten.

Individ- och familjeomsorgen visar ett positivt resultat 2018. Man har arbetat framgångsrikt med de utmaningar som beskrevs av många kommuner redan år 2017, såsom minskade anslag från Migrationsverket för ensamkommande barn, kostnader för konsulter till följd av rekryterings svårigheter samt höga kostnader för externa placeringar.

Verksamhetsområde äldreomsorg (hemtjänst) redovisar ett underskott men hade under årets två sista månader en positiv utveckling där intäkter och kostnader låg mer i nivå med varandra. Underskottet täcks i stort sett av överskottet i budgeten för lagen om valfrihet (LOV). Det innebär att kostnaderna på

helheten är balanserade mot de för verksamheten avsatta medlen. Inför år 2019 kommer denna budget att redovisas under verksamhetsområdet, bl a för att tydliggöra sambandet mellan posterna.

Inom funktionshinder finns ett underskott, främst inom personlig assistans. Bedömningen är att en del av underskottet är en följd av den övervältringseffekt som man på nationell nivå beskriver har uppstått från stat (Försäkringskassan) till kommunerna. Under årets sista månader har flera enheter försämrat sina resultat, främst som en konsekvens av ökade eller nya behov hos brukare. Prognosen är att även under år 2019 kommer fler brukare att ha tillkommit än det antal som inte längre ska erbjudas insatser. Även om verksamhetsområdet får kostnads- täckning för behoven inom personlig assistans inför 2019 så återstår utmaningar kring att möta växande behov.

Sammantaget är sektorns ekonomiska utveckling positiv, vilket innebär att trots att det fortfarande föreligger en obalans på totalen så är orsakerna helt annorlunda än 2017. Det betyder att sektorn i allt väsentligt inte fortfarande arbetar med samma olösta problem som föregående år. Att nya ekonomiska utmaningar uppstår som måste hanteras får, i offentlig sektor, betraktas som relativt normalt.

Samhällsbyggnadsnämnden gör ett positivt resultat för året på 4,3 Mkr. Det ekonomiska läget är positivt på nämndnivå bl a eftersom personalkostnaderna är lägre än budget på grund av vakanser samt att kostnaderna för bostadsanpassning har varit låga då inga större objekt varit aktuella

Plan och Bygg (exkl. bostadsanpassning och färdtjänst) redovisar ett underskott på -1,3 Mkr jämfört med budget. Intäkterna är 4,2 Mkr lägre och kostnaderna är 2,9 Mkr lägre. På Plan är det främst personalbrist som gör att taxeintäkter uteblir. På Bygglov är det främst dominerande små ärenden som tar tid, men ger låga avgifter. Bygglovshandläggning upprätthålls delvis med hjälp av inhyrd personal. Ett nytt taxeförslag har tagits fram och är beslutat av Kommunfullmäktige i januari 2019. Taxorna behöver höjas, dels för att täcka de tidsinsatser som kommunens alla anställda gör i myndighetsutövningen, dels för att få täckning för högkonjunkturens snabbt ökande lönekostnader.

Färdtjänst och bostadsanpassning redovisar ett överskott på 1,9 Mkr, vilket är i nivå med vad som har förväntats då det har varit få större anpassningar.

Miljö redovisar ett överskott på 0,9 Mkr. Intäkterna är 0,3 Mkr lägre än budget och kostnaderna är

1,2 Mkr lägre än budget. De kostnader som ligger bra till i förhållande till budget är främst personalkostnader och kapitalkostnader, de senare då investeringen "Reduceringsfiske i Vimmersjön" blivit senarelagd och kommer att göras först 2019-2020.

Tekniks skattefinansierade delar redovisar ett resultat som är 0,5 Mkr bättre än budgeterat. Planerade investeringar har inte kunnat genomföras på grund av resursbrist, vilket gett lägre kapitalkostnader än budget (1,3 Mkr). Även personalkostnaderna är lägre än budget (1,1 Mkr). Överskottet borde därmed varit väsentligt högre om det inte varit för högre kostnader för vissa poster. Det gäller bl.a. nettokostnader för gatubelysning, kostnader för asfaltering/markentreprenad, som delvis men inte fullt ut finansierats med intäkter för framtida underhåll, konsulttjänster, eget arbete på investeringar, interna tjänster samt ett kostnadsbeting sedan 2017 som är en följd av okompenserade driftskostnader under ett antal år. Detta indikerar att infrastruktur- enheten med stor sannolikhet behöver ytterligare resurser för att kunna behålla en hög nivå på drift- och genomförandesidan.

Parkenhetens resultat är 0,3 Mkr bättre än budget, främst som en följd av högre intäkt för skötselkostnader samt försäljning av en traktor. Parkenhetens kostnader ökar i takt med tillväxten. Parkenheten har tagit över driften av naturlekplatsen i Älvängen och kommunen bygger nu ännu en lekplats i Älvängen, vilket gör att skötselkostnaderna kommer att öka ytterligare.

Affärsverksamhetens sammanlagda överskott uppgår till knappt 0,7 Mkr, varav VA visar ett överskott på 2,0 Mkr och Renhållningen ett underskott på -1,4 Mkr.

VA redovisar ett överskott på 2,0 Mkr. Intäktssidan ökade kraftigt efter årets sista fakturering och landade på ett överskott på knappt 0,5 Mkr efter att ha legat under budget större delen av året. Förklaringen är att sommarens torra (bevattning/stort vattenköp) slog igenom ekonomiskt först i den sista faktureringen som gjordes efter ny mätaravläsning.

Kostnadssidan landade på 1,5 Mkr bättre än budget. Detta trots en stor minuspost på -1,1 Mkr i form av slutavräkningsfakturan för avlopp 2017 till GRYAAB i Göteborg. Denna slutfaktura inkom i mars och har således belastat 2018 års resultat. Att kostnadssidan landade lägre än budgeterat beror i huvudsak på 1,2 Mkr lägre personalkostnader i och med att budgeterad nyrekrytering på rörnät/anläggningsidan inte kunde genomföras förrän i december.

VA:s positiva resultat från tidigare år ligger i en resultatfond och ur den har, liksom föregående år, 8,0 Mkr överförs till Investeringsfond VA för att användas för framtida investering avseende ”Åtgärder Älvängens Reningsverk – överföringsledning Älvängen-Nödinge”.

Renhållningen redovisar ett underskott på -1,4 Mkr. Ett flertal projekt är satta och kommer genomföras under året som är föranledda av beslut om nytt insamlingsystem i kommunen.

Den fastighetsnära insamling av återvinningsmaterial/förpackningar i det så kallade tvåströmssystemet är idag en dyr insamling då anslutningsgraden i område 1 endast är 15%. Det är alltså långt mellan kärnen som ska tömmas och således är antal kärn/dag som kan tömmas låg. Taxan för insamling är av Kommunstyrelsen beslutad till 0 kr. Enda intäkt för att bekosta detta system är från materialförsäljning.

Underskottet balanseras med uttag ur resultatfonden.

Kommunstyrelsen

Sektor kommunstyrelsen uppvisar ett positivt resultat jämfört med budget på 13,9 Mkr. Av överskottet beror 10,3 Mkr på delärs-effekt från löneavtalet 2018. Exkluderas effekterna av löneavtalet uppgår sektor kommunstyrelsens resultat till 3,6 Mkr, varav internservice resultat uppgår till 4,2 Mkr. Detta innebär att resterande verksamheter inom sektorn tillsammans uppvisar ett negativt resultat på -0,6 Mkr.

Av de 9 Mkr som för året avsatts till strategiskt utvecklingsstöd kvarstår ca 4,5 Mkr och totalt har 4,5 Mkr nyttjats. Per sektor förhåller det sig enligt följande; sektor arbete, trygghet och omsorg har nyttjat 3,3 Mkr varav 1,0 Mkr för arbetet med ”Heltid som norm”. Sektor utbildning, kultur och fritid 0,5 Mkr och sektor kommunstyrelsen 0,7 Mkr.

1,1 Mkr påverkar kommunstyrelsens resultat positivt kopplat till medel avsatta för social investering som inte kom igång fullt ut förrän under hösten.

Kostnader för centrumutveckling på ca 1,8 Mkr och lokalkostnader för tomställda lokaler på Garverivägen på 0,4 Mkr har tagits av sektorns buffert.

Kommunstyrelsens administrativa avdelning gör ett negativt resultat mot budget med -3,7 Mkr. Resultatet belastas med en kostnad för fordonsförsäkringar på 0,7 Mkr för 2017, som felaktigt inte fördelades ut till verksamheterna samt en självrisk för branden i Älvängen i somras med 1,2 Mkr. Kostnader för köpta konsulter överstiger budget med ca 1,8 Mkr och är till största delen kopplade till införande av

dataskyddsförordningen GDPR.

Ekonomiavdelningens överskott på 3,2 Mkr finns inom alla ekonomiavdelningens verksamheter. Det har funnits avsatta medel för hyror och IT-licenser som inte nyttjats samt att det inom ekonomiavdelningen har funnits vakanser samt medarbetare som gått ner i tid.

Personalavdelningens resultat på -0,8 Mkr är till stor del kopplat till högre kostnader för företagshälsovård -0,5 Mkr och friskvårdsbidrag -0,3 Mkr, än budgeterat.

IT-avdelningen visar ett negativt resultat på -4,6 Mkr. Det härrör sig bl.a. från kostnader för arbetet med GDPR och den nya dataskyddsförordningen. Kommunens licenskostnader har ökat i samband med det nya treårsavtalet som slöts med Microsoft mot bakgrund av att kommunens numer har såväl fler elever som anställda, samt ökat behov av nya säkerhetsprodukter, bl a kopplat till GDPR. Även utvecklings- och förberedande arbete i samband med utdelning av nya PC för politiker i december har påverkat resultatet negativt.

Utöver det påverkas verksamhetens resultat negativt genom kostnader för övertidsarbete i samband med utlåning av personal för samordning av kommunens valarbete samt retroaktiv utbetalning av beredskapsersättning som varit felaktig under flera år.

Utvecklingsavdelningens negativa resultat på -0,9 Mkr härrör sig till stor del från högre kostnader för färdtjänst och kollektivtrafik än budgeterat.

Näringsliv och kommunikation, inklusive kontaktcenter, visar relativt stora positiva avvikelser mot budget med +0,7 Mkr respektive +0,8 Mkr som främst beror på vakanta tjänster under året.

Internservice redovisar ett positivt resultat på 4,2 Mkr, vilket är i linje med vad som skulle genereras av överskottet från komponentavskrivningar. Bakom resultatet lyfts följande fram:

Den del som finansieras av internhyran visar ett överskott på 6,2 Mkr. Att överskottet är högre än budgeterat beror bland annat på minskade kostnader inom administrationen, fler uthyrda lokaler och minskade kapitalkostnader. Ett särskilt område inom internhyran som kan ägnas uppmärksamhet är teknisk förvaltning som gör ett underskott på -1,3 Mkr. Underskott beror bl.a. på för höga personalkostnader samt höga kostnader för reparationer.

Andra resultat som behöver lyftas är bemanningenheten som gör ett underskott på -2,0 Mkr trots fler sålda timmar än budgeterat. En utredning ska göras

2019 gällande bemanningens finansiering och timpris. Verksamhetservice gör ett underskott på ca -1,6 Mkr. Här ligger vaktmästeri och kontorservice som har underskotten -1,3 Mkr respektive -0,3 Mkr. Vaktmästeriet drar främst över på personalkostnader. Kostverksamheten visar ett överskott på 2,2 Mkr, vilket till stor del beror på ett större antal måltidsbeställningar. Lokalvården har en liten budgetavvikelse med ett underskott om -0,2 Mkr.

Inför kommande år är det av vikt att varje verksamhet anpassar sin verksamhet utifrån den budgetram som är tilldelad och presenterar åtgärdsförslag inklusive konsekvensbeskrivningar om man befärdar negativa avvikelser. Arbetet måste fortsätta att genomlysas allt det som sektorn gör för att se över om insats motsvarar det som man får ut av tillförda medel.

Överförmyndarnämnden visar ett positivt resultat på 0,3 Mkr. Kommunfullmäktige beslutade 2018-09-10 om budgetjustering för innevarande år, främst då budgetutrymmet för arbetet med ensamkommande barn inte var tillräckligt utifrån nya förutsättningar då kostnader ej längre kunde återsökas hos Migrationsverket. Överförmyndarnämnden tilldelades 480 tkr.

Andelen ensamkommande barn sjönk i snabbare takt än väntat och gav minskade kostnader för verksamheten. Samtidigt inkom oväntade intäkter dels i form av intern omfördelning enligt den överenskommen som finns mellan socialtjänsten och överförmyndarenheten rörande statliga ersättningar för barn som beviljats uppehållstillstånd, dels ersättningar som återsökts från Migrationsverket redan 2017 med som utbetalades först under 2018. Intäkterna tillsammans med beslut om budgetjustering ledde till att verksamheten uppvisade ett positivt resultat vid årets slut.

Valnämnden visar ett negativt resultat på -0,3 Mkr. Följande åtgärder för kostnadseffektivisering inför nästa val föreslås jämfört med valet till riksdag, kommun och landsting 2018:

- Färre lokaler för förtidsröstning
- Något justerade öppettider för förtidsröstning
- Lägre bemanning av valkansliet under dagtid på valdagen
- Justerad beställning av vaktmästartjänster på valdagen
- Justerad beställning av väktartjänster på valdagen
- Något begränsad servicenivå för hantering av politiska partiets namnvalsedlar

Under våren 2019 kommer troligtvis valförrådet att flyttas från Surte åkeri till Vikadamm i Älvängen. Denna flytt kommer att innebära en extra kostnad på ca 40 tkr (grov uppskattning), men kommer bland annat innebära en bättre arbetsmiljö, bättre lokalutnyttjande av kommunens lokaler samt bättre förvaringsmöjligheter.

God ekonomisk hushållning

Balanskravet är ett minimikrav och kravet i kommunallagen på god ekonomisk hushållning sträcker sig längre. Det är inte bara det ekonomiska resultatet i resultaträkningen som ska uppfyllas utan värdet på kommunens tillgångar ska bevaras, resursinsatser i förhållande till utförda prestationer ska mätas och kvaliteten på verksamheten värderas. Nämndernas ekonomiska resultat ställt i förhållande till mål och verksamhetsmått ger en bild på begreppet god ekonomisk hushållning:

Ale kommun som helhet lägger i sin vision stor vikt vid en god ekonomisk hushållning. Önskemål finns att kommunen ska expandera och dra nytta av den förändrade infrastruktur som väg- och järnvägsbygget för med sig. Ekonomin baseras på att kommunen ska klara en kommande tillväxt och att nämnderna förändrar och anpassar sin verksamhet efter de behov som såväl nuvarande som kommande medborgare kommer att ställa. Kommunen ska ha bra kvalitet på sina tjänster till invånarna samt vara attraktiv för näringsliv, turister och som arbetsgivare för kommunens anställda.

Resultatet för 2018 visar en klar förbättring jämfört med föregående år (med undantag av ökningen av pensionsskulden där en ansevärd del egentligen tillhör 2017 och tidigare år). 2017 hade kommunen dessutom realisationsvinster motsvarande 16,9 Mkr som förbättrade resultatet, jämfört med 1,1 Mkr år 2018, vilket gör resultatet jämfört med 2017 än bättre. Nämnderna visar en förbättrad budgetföljsamhet och de två största nämnderna, omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden samt utbildningsnämnden visar stora resultatförbättringar, även om omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden fortfarande visar ett stort underskott. Dessa två största nämnder svarar för ca 3/4 av hela kommunens omsättning. Det är därför av stor vikt att de kan hålla de ekonomiska ramar de har blivit tilldelade. Det behövs dock ytterligare åtgärder för att komma i balans inför kommunens expansion och fortsatt analys behöver göras av verksamheternas kostnader per brukare och per elev.

För övriga nämnder är det finansiella resultatet visserligen tillfredsställande men verksamheterna har i många fall inte kunnat utföra sina åtaganden på

grund av personalbrist och andra orsaker. Sammantaget finns det alltså en hel del att fortsätta arbeta med för att kommunen fullt ut fortsatt ska kunna anses ha en god ekonomisk hushållning.

KF:s prioriterade strategiska målsättningar

I årsredovisningen finns 23 av KF:s prioriterade strategiska målsättningar för 2018 redovisade. Endast 10 har uppfyllts under året varav 3 avser ekonomi och 2 personal. 11 målsättningar har inte uppnåtts och 2 har inte gått att mäta.

Personal

Utvecklingen av personalmåtten och de insatser som gjorts för personalen i kommunen redovisas under avsnittet Personalanalys, kommunen.

Verksamhetsmått

Verksamhetsmått redovisas i ett särskilt avsnitt.

Social- och ekologisk hållbarhet

Utvecklingen i Ale kommun ska kännetecknas av fokus på social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. De två första perspektiven beskrivs i särskilda avsnitt i årsredovisningen.

Finansiell utveckling

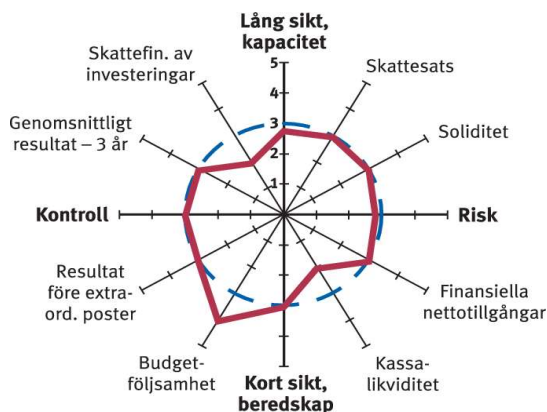
Kommun Forskning i Västsverige (KF_i) utför årligen en studie av den finansiella utvecklingen och ställningen bland 55 kommuner som ingår i Västra Götaland och Halland. Den senaste rapporten avser åren 2015–2017. De finansiella nyckeltal som används i analysen är ovägda. Det innebär att alla de 55 kommuner som ingår väger lika tungt avseende medelvärde oavsett storlek. Den finansiella profil i form av ett så kallat spindeldiagram som används för att beskriva kommunens finansiella ställning, innehåller åtta olika nyckeltal och fyra viktiga finansiella perspektiv.

Av Ales finansiella profil för 2017 går det att utläsa att kommunen låg under genomsnittet för tre av fyra perspektiv. Det gäller kontroll (över det finansiella resultatet), riskförhållande och kortsiktig handlingsberedskap. Det fjärde perspektivet, långsiktig handlingsberedskap, låg strax över genomsnittet.

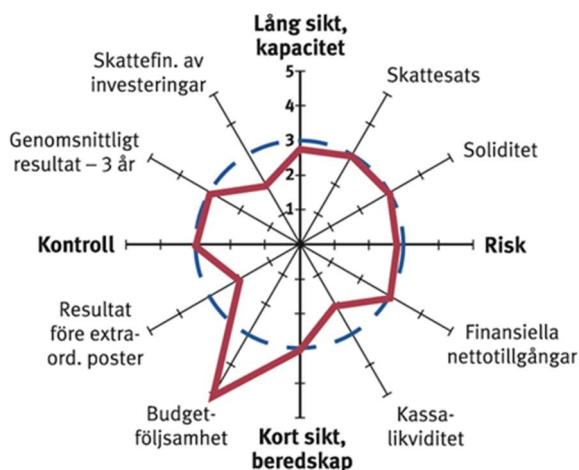
Under perioden 2015-2017 har poängen försvagats för perspektiven kontroll och kortsiktig handlingsberedskap. Däremot redovisar Ale en förbättring avseende den långsiktiga handlingsberedskapen och oförändrat för det fjärde perspektivet, riskförhållande. Förklaringen till förändringarna är att poängen för skattefinansieringsgraden för investeringar förbättrades. Däremot försvagades poängen för budgetföljsamhet. Övriga sex nyckeltal i profilen

uppvisade oförändrad poäng under perioden.

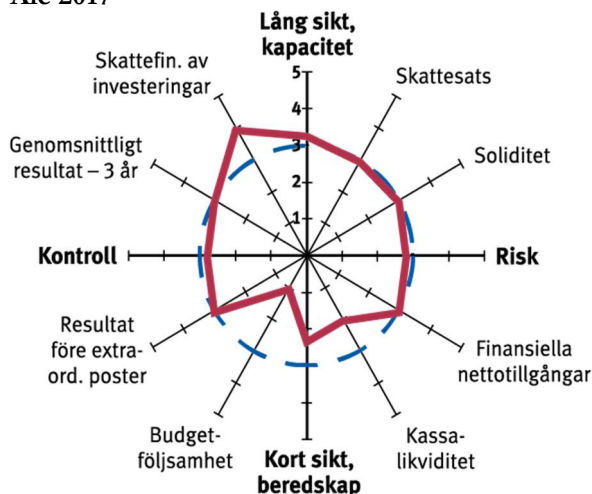
Ale 2015

Ale 2016

Ale 2017

Den streckade cirkeln är genomsnittet för samtliga ingående kommuner medan den beldragna cirkeln visar värdena för Ale kommun.

Ales finansiella utveckling under perioden 2015-2017 visar i denna studie i en ganska oförändrad finansiell profil. Detta innebär att, jämfört med snittet i gruppen, hade Ale vid utgången av 2017 ungefär samma utgångsläge som under 2015.

Bedömningen är att Ale har ett stabilt ekonomiskt läge. Resultatnivån bör, enligt rapporten, dock bibehållas mellan 2% till 3% i förhållande till verksamhetens bruttokostnader för att stärka kommunens balansräkning och möta förväntade framtida utmaningar. Detta kommer att ge utrymme för att skattefinansiera framtida investeringar och slippa en stor ökad skuldsättning. Generellt i Sverige ökar befolkningen i de yngre åldersgrupperna, vilket ställer krav på fler förskolor, skolor och bostäder. Antalet äldre ökar också, vilket leder till stora investeringsbehov inom äldreomsorgen. Det finns dessutom i de flesta kommuner stora investeringsbehov inom VA och annan infrastruktur.

Eftersom den finansiella profilen ställs i relation till de övriga jämförda kommunerna är det svårt att se hur Ales poäng kommer att utveckla sig. I den egna utvecklingen har det dock skett vissa positiva förändringar i Ale 2018 i förhållande till 2017. Resultatnivån har höjts och budgetföljsamheten har förbättrats betydligt för nämnderna. Den för året kraftiga budgetavvikelsen avseende ökning av pensionskulden får ses som en engångsföreteelse. Den låga investeringsvolymen har gett en hög självfinansieringsgrad av investeringar. Soliditeten har förbättrats marginellt.

Kassalikviditeten har visserligen försvagats något men ligger år 2018 på 70,6% (71,4%). Normalt eftersträvas ett riktvärde på 100% för kassalikviditeten. Det innebär att kortfristiga tillgångar är lika stora som kortfristiga skulder. I kommunernas kortfristiga skulder ingår dock en semesterlöneskuld som normalt utgör ca 30-40% av de kortfristiga skulderna. Den förändras normalt inte i någon större omfattning under året och utgör därför inte någon större belastning på likviditeten. Det innebär att en nivå på över 60% tryggar den kortsiktiga betalningsberedskapen för kommuner med normalt likviditetsflöde. Ales nivå på ca 71% innebär därför att man klarar att finansiera oväntade finansiella utgifter på kort sikt utan att behöva låna.

Kommuninvest gör varje år en finansiell bedömning av kommunen och där hamnar Ale kommun väldigt bra. Kommuninvest har en bedömningsskala från 0–13 där så lågt värde som möjligt är bra. Ale hamnar på värde 1.

30 926 Alebor

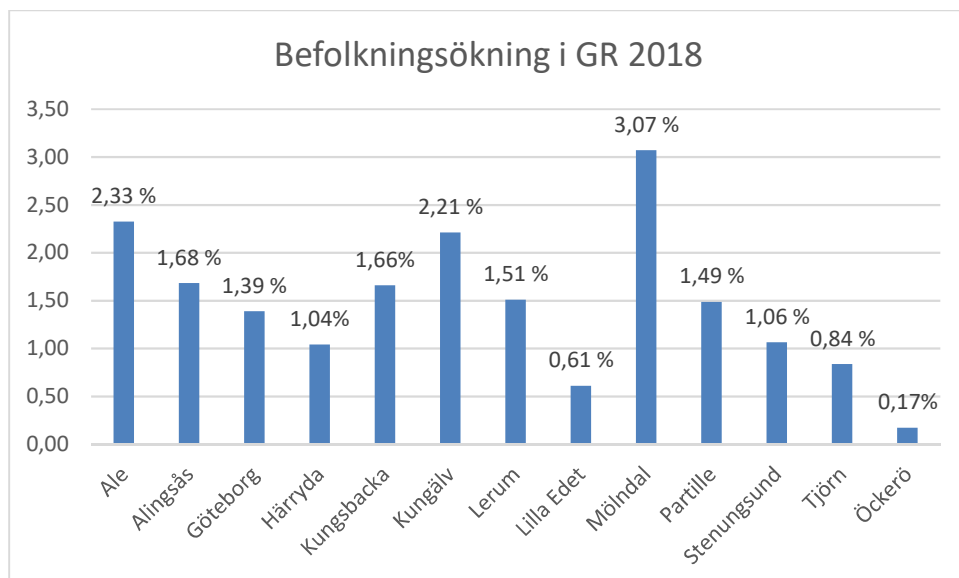
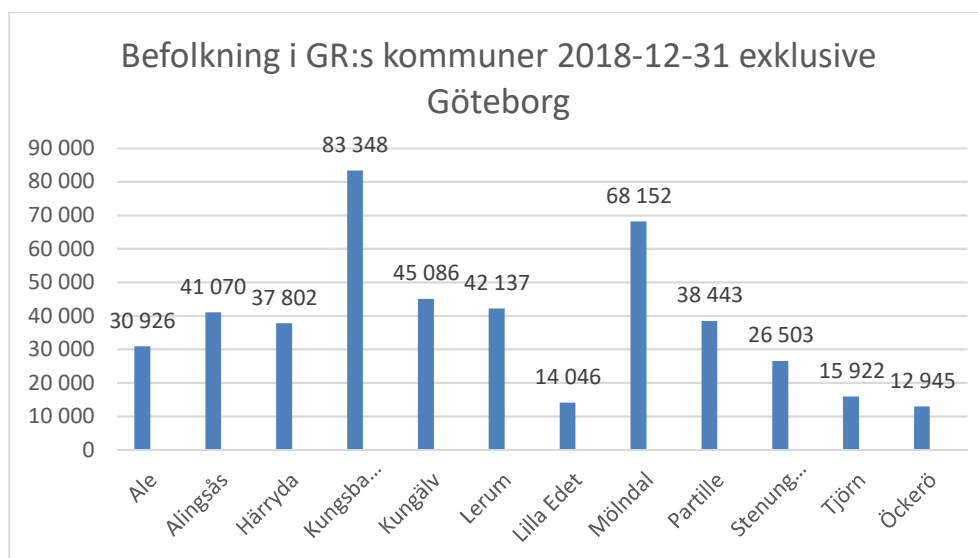
Under 2018 har antalet Alebor ökat med 703 (674) personer och invånarantalet uppgår vid årsskiftet till 30 926 (30 223). Detta motsvarar en befolkningsökning på 2,33 % (2,28 %).

Under 2018 föddes det 396 barn och 211 personer avled vilket innebär ett positivt födelseöverskott på 185 (102) personer.

Det flyttade in 2 295 (2 239) personer och flyttade ut 1 773 (1 669) personer vilket innebär ett positivt flyttningsnetto på 522 (570) personer. Hårtill kommer en utjämning med -4 personer.

Samtliga GR-kommuner (Göteborgsregionen) ökade i befolkning under 2018. Mölndal toppar den procentuellt största befolkningsökningen i GR följt av Ale och sedan Kungälv.

Ale ligger över Riket (1,13 %), Västra Götaland (1,13 %) och GR (1,55 %).

Framtida hot och möjligheter

Sammantaget har även 2018 blivit ett finansiellt positivt år för Ale kommun. Den ekonomiska utvecklingen präglas av vad som sker på finansmarknaden och med konjunkturen men också av vilka beslut och åtgärder som vidtas i den kommunala organisationen.

Kommunen är mitt inne i en önskad expansion och en förändring av samhällsstrukturen i samband med den stora satsning som skett i samband med väg- och järnvägsprojektet. Efterfrågan på mark för bostäder och verksamheter är fortsatt stor i Ale kommun. För att kunna utnyttja befintlig kommunal infrastruktur optimalt bildar bland andra bostadsförsörjningsprogram, plan för mark för verksamheter, strukturstudier för Älvängen och Nödinge underlag för hur och var den framtida byggnationen ska ske. Kommunen har också förvärvat mark för framtida bostadsutbyggnad. Det är också av vikt att kommunen klarar av att färdigställa detaljplaner och bygglov då det är en förutsättning för fortsatt expansion och byggnation kan ske.

Betydande investeringar i bland annat förskolor, skolor och infrastruktur ska genomföras. Om kommunen lockas att öka låneskulden, kan det om ett par år, i en ny högkonjunktur med höjda räntor och ökade kostnader för pensionsutbetalningar, ge ekonomiska svårigheter. Arbetsmarknadssituationen i regionen har inverkan på befolkningstillväxten och bostadsmarknaden.

Den expansion som kommunen fortsatt planerar för ställer krav på kommunens omställningsförmåga. Kommuninvånarnas behov av kommunala tjänster måste tillgodoses på ett kostnadseffektivt sätt så att den kommunala ekonomin inte äventyras. Samtidigt måste medel reserveras för investeringar och stigande pensionskostnader. Det är ytterst viktigt att konsolidera ekonomin för att ha en långsiktig uthållighet.

Budget 2019

Resultatnivån för budget 2019 och framåt ligger på ca 4 % vilket motsvarar mellan 70 och 80 Mkr per år. Samtidigt innehåller budgeten en investeringsplan för åren 2019-2022 på över 1,5 miljard. Trots de höjda budgeterade resultatnivåerna från och med

2018 leder investeringsvolymen till en kraftigt accelererande låneskuld på drygt 1,1 miljard vid slutet av planperioden, vilket kommer att tynga kommunens ekonomi under lång tid framöver.

Särskild händelse efter bokslut

Under hösten 2018 i samband med schaktning för det nya ridhuset i Jennylund blev det klarlagt att den ligger på en gammal kommunal deponi som avslutades under 60-talet. När det blev känt påbörjades en process för att undersöka om man kunde vrida huskroppen så att det hamnade utanför deponin då man inte får bygga på deponier på grund av risk för metangasbildning. Uppskattad kostnad vid tillfället var omkring 6 mkr för att sanera den del av deponin där ridhuset skulle stå. Sanering av deponin som fanns under där ridhuset skulle ligga påbörjades utan politiskt beslut om utökad investeringsram. Igångsättningen och att saneringen påbörjats och nästan var färdig kom kommunchef tillkänna i andra delen av januari 2019 då politiken sedan blev informerad direkt. Saneringskostnaderna som vid fallet nästan var färdiga uppskattades då till 10-12 Mkr plus att man nu behövde påla på grund av markförhållandena, vilket beräknas till 2-5 Mkr. Att avbryta byggnationen skulle rendera en kostnad på omkring 24 Mkr. Extra kommunfullmäktige genomfördes den 12 februari där beslutet blev att fortsätta byggnationen och att saneringskostnaderna kommer att direkt belasta resultatet för 2019. Kommunstyrelsen har fattat beslut om att tillsätta en utredning som skall genomföras med syfte att identifiera hur det pågående projektet Nytt ridhus i Jennylund kunde fortgå trots kända ökade kostnader jämfört med den av kommunfullmäktige beslutade investeringsramen samt varför aktuella markförhållanden och konsekvenser av densamma inte tydligt var med inför beslutet om byggnation av nytt Ridhus Jennylund. Utredningen ska ge förslag på åtgärder för att säkerställa styrning och processer innan och under investeringsprojekt. Utredningen skall också ge förslag på vad för information som ska ingå i beslutsunderlaget inför beslut av större investeringsprojekt. I skrivande stund är anbudsförfarande påbörjat.

Förvaltningsberättelse för kommunens bolag och förbund

AB Alebyggen

Ekonomi

Bolaget, med en omsättning på 179,7 Mkr (176,3 Mkr), redovisar ett resultat före bokslutsdispositioner och skatt på 34,6 Mkr (31,0 Mkr). Det är 10,2 Mkr bättre än budget på 24,4 Mkr.

De mest markanta avvikelserna från budget är: Lägre planerat underhåll, högre löpande reparationskostnader, lägre personalkostnader samt lägre räntor.

Som bokslutsdisposition har 2,8 Mkr återförts från tidigare periodiseringsfond och 9,3 Mkr avsatts till ny periodiseringsfond. Nettoavsättningen från årets resultat är således 6,5 Mkr.

Efter bokslutsdispositioner och skattekostnader är årets redovisade resultat 22,0 Mkr.

Vid årets utgång uppgick låneskulden till 390,8 Mkr, vilket är 37,2 Mkr lägre än föregående år.

Bolagets genomsnittsränta vid årets utgång var 0,46 % (0,76 %) exkl. borgensavgift.

Bolaget har 2018 betalat en borgensavgift på 1,2 Mkr till kommunen. Avgiften beräknas med 0,3 % på bolagets genomsnittliga lån med kommunal borgen under året.

Bolagets synliga soliditet (Eget kapital + 78 % av obeskattade reserver/balansomslutningen) uppgår till 47,3 %. Motsvarande siffra för år 2017 var 43,3 %. Med ökad nyproduktion kommer soliditeten att minska, vilket också är planerat. Styrelsen har angett att andelen egenfinansiering vid ny- och ombyggnad skall vara 20%.

Avskrivningarna uppgår till totalt 26,3 Mkr (25,3 Mkr).

Enligt ägardirektiven skall bolagets långsiktiga direktavkastning vara 4 % av fastighetsvärdet. Eftersom marknadsvärdena i Ale kommun har ökat dramatiskt de senaste åren påverkas direktavkastningen negativt. År 2018 var den 3,41% (2017 3,40%, 2016 3,46%, 2015 4,1%).

Under hösten 2017 har hela bolagets fastighetsbestånd värderats av auktoriserad extern fastighetsvärderare till 1 929 Mkr. Under 2018 har marknadsvärdet beräknats öka med 3%. Därtill har under året nyinvesteringar gjorts med 6,6 Mkr. Utifrån detta beräknas marknadsvärdet 2018 till 1 993 Mkr.

Personal

34 personer är tillsvidareanställda i företaget, varav i kvartersteamerna 3 kvinnor och 13 män samt på kontoret 11 kvinnor och 7 män.

Vision och mål

Utöver de styrdokument som utgörs av bolagsordning och ägardirektiv antog Alebyggens styrelse 2017 följande styrande kännetecken, affärsidé samt en ny vision med sikte mot 2030:

- Alebyggen skall kännetecknas av ett engagerat bostadsföretag som skapar hemlängtan.
- Alebyggen skall erbjuda ett attraktivt bostadsalternativ, anpassat till varje livssituation, för dagens och morgondagens hyresgäster.

År 2030 är Alebyggen känt för...

- bostadsproduktion och underhåll som möter människors behov,
- social hållbarhet med trygghet och trivsel i boendet,
- en engagerad förvaltning som bryr sig om detaljerna samt
- ett fokuserat miljöarbete.

Som styrdokument har styrelsen även antagit Affärsplan 2018–2021 med målsättningar kopplade till ovanstående.

Fastighetsutveckling

Hösten 2016 intensifierade Alebyggen ansträngningarna att utöka produktionen av bostäder som en konsekvens av den påtagligt ökande efterfrågan på bostäder i kommunen. Utifrån detta har stor kraft lagts internt på att arbeta fram nya bostadsprojekt. Nedan följer en sammanställning över de projekt som Alebyggen under 2018 drivit framåt.

Ny- och ombyggnad

Furulund, Alafors – Uppförandet av 8 hyresrätter i två huskroppar gick mot färdigställande i mitten av december 2018 med inflyttning efter helgerna. De två byggrätterna är det sista som färdigställs i området, där Alebyggen sedan tidigare byggt en bostadsrättsförening, sålt villatomter och sedan 2015 förvaltar 24 hyresrätter.

Planering och projektering

Prästgården, Skepplanda – Under 2017 förvärvades Prästgården i Skepplanda med färdig detaljplan för byggnation om ca 26 lägenheter. Under hösten har entreprenör upphandlats och projektering inletts. Produktionsstart av 22 lägenheter planeras ske kvartal 1 2019. Ombyggnad av själva Prästgårdsbyggnaden, där ett antal lägenheter kommer att skapas, kommer att genomföras i ett senare skede.

Änggatan, Älvängen - Detaljplan för byggnation av 78 lägenheter längs Änggatan i Älvängen vann laga kraft i mars 2017, varpå bygglovets först blev klart i augusti. Förseningen i bygglovsprocessen ledde till att byggstart inte kunde hållas och att upphandlad entreprenad fick avbrytas. Under 2018 har ny upphandlingsprocess genomförts, vilken vid skrivande stund är överklagad till förvaltningsrätten. Alebyggens styrelse har fattat beslut om att möjliggöra ett trygghetsboende med 27 lägenheter i den mindre av de två huskropparna och ansökan om statligt stöd är under behandling hos Länsstyrelsen.

Folketshus- och Mossvägen, Nol - Detaljplanen för byggnation på Folketshus- och Mossvägen i Nol vann slutligen laga kraft i oktober 2018. Den marksanering som kommunen upphandlat har inletts under hösten 2018 och Alebyggen följer noga framdriften av denna, med ambitionen att inleda byggnation av två nya huskroppar med 58 lägenheter under andra halvåret 2019. Planering pågår samtidigt för att förbereda framdrift i det renoveringsprojekt som berör de befintliga huskropparna i området.

”Gymnasiekullen”, Nödinge - Som en del i ett sammanhållet detaljplanearbete för Nödinge centrum har under 2018 planeringsarbetet fortsatt för byggnation om ca 50 lägenheter på kullen i anslutning till Ale Kulturrum i Nödinge.

Vallmovägen, Älvängen – Detaljpaneläggning för byggnation av ca 60 lägenheter har fortskridit under året.

Påvels väg, Skepplanda – Detaljpaneläggning för byggnation av ca 30 lägenheter har fortskridit under året.

Gallåsvägen, Nol - Efter begäran om planbesked lämnades 2017 ett positivt planbesked för byggnation av ca 36 lägenheter. Planläggning har ej inletts av kommunens planavdelning.

Porten till Bohus, Bohus – Efter begäran om planbesked lämnades ett positivt planbesked 2017 avseende Alebyggens planer för centrala Bohus. Planerna innefattar förtätning med ca 200 bostäder, ut-

veckling av Bohus centrum samt förskola. Potentialen i området är mycket stort med möjlighet att förtäta i pendeltrafiknära läge med mycket goda kommunikationer. Planläggning har ej inletts av kommunens planavdelning.

Klöverstigen, Nödinge - Vårt största bostadsområde, centralt beläget i kommunens huvudort närmar sig 50 års ålder. Under året har förstudiearbetet fortsatt för att kartlägga områdets potential samt framtidens behov. I förstudien ingår möjligheter till förtätning, variation i gestaltning och utförande, etappvis renovering samt hyresgästdialog.

Ombildning

Sedan 2007 har Alebyggen byggt tre bostadsobjekt med upplåtelseformen kooperativ hyresrätt, ett i Älvängen och två i Nödinge. Under 2018 tecknades överenskommelser med de bägge kooperativen i Nödinge om avslutande av respektive blockhyresavtal samt övergång till traditionell hyresrätt. Kooperativet på Klockarevägen gick över till hyresrätt 1 oktober och kooperativet på Norra Klöverstigen ett kvartal senare. Kooperativet i Älvängen fortsätter sin blockförhyrning likt tidigare.

Försäljning

Under året har avtal tecknats om försäljning av fastigheten Utby 2:27, även känd som Ponnyranchen, i Älvängen. För att avtalet skall fullföljas krävs att köparen får ett positivt detaljplanebesked vilket fattades av Ale kommun i slutet av 2018. Köparen förväntas tillträda fastigheten under kvartal 2, 2019.

En av de två fastigheter som förvärvades av Ale Exploatering AB blev under våren utflyttad varpå beslut fattades om försäljning. Fastigheten, med fastighetsbeteckning Nödinge Stommen 1:210, annonserades ut via mäklare varefter köpare tillträdde i november.

Underhåll

Totalkostnaden för löpande och periodiskt underhåll, inklusive hyresgästernas lägenhetsunderhåll enligt ”PLUS-systemet” uppgår 2018 till 40,2 Mkr (36,3 Mkr).

Bland de större underhållsinsatserna (över 1 Mkr) som slutförts under 2018 är:

- Omdränering loftgångshus på Södra samt Norra Klöverstigen, Nödinge, 3,5 Mkr
- Nya lägenhetsdörrar på Södra Klöverstigen, Nödinge, 4,8 Mkr, som aktiveras.
- Fasadenovering och utvändig målning på Sjövallavägen, Alafors, 2,8 Mkr.

- Fasadrenovering och utvändig målning på Gästgivarevägen, Nödinge, 2,3 Mkr.
- Fasadrenovering och utvändig målning på Gustavs väg, Skeplanda, 2,3 Mkr.
- Omfogning fasader samt övrigt fasadunderhåll, Trast- och Sparvvägen, Nol, 1,1 Mkr
- Badrumsrenoveringar i samband med vattenläckor alt vid uppsagd lägenhet, 2,1 Mkr

De kommande åren kräver stora underhållsinsatser i den del av beståndet som byggdes under miljonprogrammets rekordår i Nödinge och Nol. Dessa insatser kommer att genomsyra hela organisationens arbetssätt och påverka många hyresgäster i deras bostäder.

Marknaden och bostadsbristen

Alebyggens huvuduppgift är att utgöra en bas för kommunens utbud av hyresrätter dit bostadssökande kan erbjudas bostad utan ekonomisk och/eller social rangordning. Grundläggande krav avseende ekonomiska förhållanden och bostadssociala beteenden ska dock uppfyllas. Bostadsutbudet ska vara attraktivt och varierat och hyressättningen konkurrenskraftig i ett lokalt och regionalt perspektiv.

Efterfrågan på bostäder i kommunen är fortsatt mycket hög. Man ser nu de påtagliga effekterna i attraktivitet som den nya infrastrukturen tillsammans med Alependelns invigning 2012 lett till. Enligt Svensk mäklarstatistik har bostadsrättspriserna i Ale kommun under 6 år, mellan 2012–2018, ökat med 163 %, att jämföra med storgöteborg där utvecklingen under samma period är 71 %. Bostadspriserna i kommunen utvecklades med 3,6% 2018 trots den osäkerhet som bostadsrättsmarknaden i övrigt visat.

Efterfrågan på lägenheter är likaså fortsatt mycket hög. I dagsläget är 6709 personer registrerade som aktiva sökande i Alebyggens kösystem, vilket innebär att man varit aktivt inloggad under det senaste halvåret. Många bostadssökande beskriver akuta bostadsbehov och Alebyggen hanterar detta med utgångspunkt i en köprincip, definierad i uthyrningspolicyn, där alla bostadssökande har möjlighet att anmäla intresse på lediga lägenheter.

Under året konstateras att 186 lägenheter (208 lgh 2017) fått ny kontraktinnehavare. Av dessa har 154 lägenheter hyrts ut via bostadskön (164 lgh 2017), 9 lägenheter tilldelats Ale kommun (24 lgh 2017), 10 lägenheter övertagits av ny hyresgäst samt 13 lägenheter bytt lägenhetsinnehavare genom direktbyten (20 lgh 2017). Med tanke på att 22 nya lägenheter 2017 ingår i statistiken så är det påtagligt hur rörelsen i beståndet minskat. De flesta av våra hyresgäster trivs förvisso och behöver inte flytta men bristen

på objekt att flytta till leder till inläsningseffekter. Om vi bortser från nytillkomna lägenheter så om-sattes 7% av lägenheterna genom bostadskön under året, vilket i en jämförelse över tid är mycket lite.

Framtiden

Beståndets ålderssammansättning kommer att kräva ökade underhållsinsatser och i vissa fall även mer genomgripande ombyggnader de kommande åren. Finansieringen av miljonprogrammets upprustning är för Alebyggen en fundamental utmaning. Särskilt med hänsyn till de hyresnivåer som krävs redan vid en begränsad men nödvändig upprustning.

Nyproduktion och ombyggnad måste ske med en sådan balans att bolagets ekonomiska ställning kan upprätthållas på en trygg nivå med långsiktig och marknadsmässig avkastning.

Den försäljning som genomfördes år 2014 av särskilda boenden och serviceboenden hade syftet att skapa ett ökat eget kapital till de åtgärder som för närvarande planeras. För att fullfölja hela förnyelsebehovet kommer dock ytterligare förstärkning av det egna kapitalet att behövas och behov av ytterligare försäljningar kan då inte uteslutas.

Nybyggnadshyrorna innebär dock att alltför många bostadssökande saknar möjlighet att efterfråga hyreslägenheter i nyproduktionen trots att nybyggnadskalkylen för fastighetsägaren är svag. Därför måste alla krafter samverka för att hålla nere och till och med sänka totalkostnaderna i nyproduktionen. Byggkostnaderna i Sverige är i en internationell jämförelse höga. De totala byggkostnaderna avgörs dock inte enbart av byggföretagen utan också av de krav som steg för steg byggs upp på slutprodukten i detaljplane- och projekteringsskedena, liksom av markkostnader, anslutningsavgifter samt utrednings- och plankostnader. Därför är det av mycket stor vikt med en nära och aktiv samverkan mellan byggherre och planförfattare redan i planarbetet.

Den bristsituation som råder när det gäller bostäder, i kombination med de höga nyproduktionsambitioner som finns i regionen samt stora investeringar i infrastruktur, har lett till överhettning och kapacitetsbrist. Alebyggen tittar i huvudsak på standardiserade hustyper för nyproduktionen för att komma ned i produktionskostnader. Alebyggen kommer också framöver att arbeta än mer med förtätning och förnyelse av befintliga områden på redan ägd mark, samtidigt som man gärna ser förutsättningar i de attraktiva, kollektivtrafiknära lägena.

Skå-dal 31:3 AB

Bolaget ägs till 100 % av AB Alebyggen. Bolaget äger enbart Bohus Centrum och förvärvades 1 april 2009.

Bolagets resultat före bokslutsdispositioner och skatt är 0,1 Mkr (0,2 Mkr).

Alebyggen har debiterat fastighetsskötsel (exkl material) med 235 tkr (231 tkr) och administration med 250 tkr (245 tkr). Löpande och periodiskt underhåll har utförts för 720 tkr (429 tkr).

Ale Utveckling AB

Bolaget är vilande från och med 2009.

En väg efter rätt Tanke AB

Bolaget redovisar en vinst före skatt på 0,1 Mkr (0,4 Mkr). Bolaget har under året drabbats av 0,2 Mkr i kundförlust då en av hyresgästerna gick i konkurs, samt minskade hyresintäkter som en följd därav.

Kommunen förvärvade per 2015-10-01 En väg efter rätt Tanke AB till ett värde av 8,1 Mkr som ett led i strategiskt markförvärv. De i bolaget ingående fastigheterna planeras att överlåtas från bolaget till kommunen. Fastigheterna har ett strategiskt läge i norra delen av Ale torg och kommer så småningom att behöva tas i anspråk för utveckling av Nödinge centrum. Fram till dess hyrs fastigheterna ut. En hyresgäst har lämnat lokalerna under året och ytterligare en hyresgäst lämnar sina lokaler i februari 2019. Kvar som hyresgäst finns fortfarande Preem AB med bensinstation.

Bohus Räddningstjänstförbund (BORF)

Bohus Räddningstjänstförbund är ett kommunalförbund med ansvar för räddningstjänsten i Ale och Kungälv kommuner. Ale kommuns andel av förbundet uppgår till 40 % och Kungälv kommun andel uppgår till 60 %.

Räddningstjänstförbundet redovisar 2018 ett positivt resultat på 4,0 Mkr (2,8 Mkr).

Soliditeten uppgår 2018 till 24,7% (16,7%).

Ale kommuns driftbidrag 2018 till förbundet var 28,7 Mkr (27,7 Mkr) och Kungälv kommun driftbidrag var 43 Mkr (41,5 Mkr).

Förbundet har 41 hel- och deltidanställda samt 103 räddningstjänstpersonal i beredskap. Personalen är fördelad på förbundets fem brandstationer. Av förbundets 12 kvinnliga medarbetare arbetar 10 med operativ räddningstjänst. Andelen kvinnor i operativ tjänst är fortfarande låg utifrån förbundets målsättning, men hög i förhållande till resten av Sverige.

Verksamheten utgår från förbundsordningen samt redovisas i "Handlingsprogram till skydd mot olyckor" och omfattar räddningsinsatser vid olyckor eller överhängande fara för olyckor, tillsyn enligt Lag om skydd mot olyckor samt Lag om brandfarliga och explosiva varor. Därtill finns ytterligare beslutade uppgifter enligt förbundsordningen.

2018 har präglats av att förädla förbundets arbetsuppgifter. Medlemskommunerna har träffats tillsammans med förbundets direktion och ledning vid ett flertal tillfällen. Vid dessa tillfällen redovisas förbundets verksamhet och ekonomiska status samt framtida utmaningar.

Antal räddningsinsatser för 2018 uppgår till 955 stycken, jämfört med 2017 då förbundet hanterade 865 stycken. Detta innebär att förbundet hade drygt 10% fler händelser att hantera jämfört med tidigare år. Det beror dels på fler bränder och dels på att förbundets hjälp till andra kommuner har ökat.

2018 var ett år som även kännetecknas av två långvariga och komplicerade händelser. Dessa är den stora skogsbranden i Iglekärr-Sålunda, Ale kommun och ammoniakutsläppet i Ale arena.

Sommaren 2018 går till historien som den varmaste och torraste sedan mätningar startade. Detta innebär att förbundet tidigt utfärdade eldningsförbud, vilket senare även förstärktes regionalt och nationellt via länsstyrelsen och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. I Sverige uppstod ett flertal större skogsbränder, vilka krävde såväl nationell som internationell resursförstärkning. Förbundet bistod med ledningsstöd och släckhjälp såväl materiellt som personellt vid bland annat de stora skogsbränderna i Trängslet och Ljusdal.

2018 anslöt sig förbundet, tillsammans med samtliga räddningsorganisationer i Göteborgsregionen, till en gemensam ledningscentral hos räddningstjänsten i storgöteborg. Nu planeras det vidare för gemensam ledning vid räddningsinsatser inom Göteborgsregionen.

Övriga

Ale kommun har ett flertal samägda företag där kommunen saknar betydande inflytande.

Kommunen har aktier i Renova AB, GRYAB, GREFAB, Ale Energi AB, samt smärre aktieposter i Kommentusgruppen AB respektive Inera AB.

Kommunen och AB Alebyggen äger andelar i Ale Elförening.

Kommunen innehar andelar i Kommuninvest i Sverige AB.

Kommunkoncernens förvaltningsberättelse

Årets resultat

Det sammanlagda resultatet för kommunkoncernen uppgår till 68,9 Mkr. Det är 6,0 Mkr högre än 2017, vilket beror på förbättrat resultat för både kommunen och Alebyggen samt även räddningstjänstförbundet. I den sammanställda redovisningen ingår kommunens resultat 40,1 Mkr, AB Alebyggen 27,0 Mkr, Skå-dal 31:3 AB 0,0 Mkr, En väg efter rätt Tanke AB 0,1 Mkr och Bohus räddningstjänstförbund (40 %) 1,6 Mkr. Bolagens resultat har då justerats med förändring av periodiseringsfonder och skatt. Det totala koncernresultatet har sedan justerats med +0,2 Mkr avseende återföring av intern exploateringsinkomst (Änggatan) samt -0,1 Mkr avseende aktieutdelning från AB Alebyggen.

Finansnetto

Kommunkoncernens samlade negativa finansnetto uppgår till -3,4 Mkr, jämfört med -6,8 Mkr föregående år. Förbättringen beror främst på ökad utdelning till kommunen från Kommuninvest samt lägre räntekostnader och minskade lån för Alebyggen.

Likviditet

I likviditeten avläses den kortfristiga betalningsberedskapen. De kortfristiga skulderna uppgår till 398,5 Mkr, medan de likvida medlen tillsammans

med kortfristiga fordringar uppgår till 267,0 Mkr. Det ger en likviditet på 0,67, vilket är något sämre än föregående år (0,71). Koncernkontot disponerar en checkkredit med en limit på 30 Mkr, vilken dock inte har behövt utnyttjas.

Eget kapital

Det egna kapitalet för kommunkoncernen uppgår till 1 321,6 Mkr (1 252,7 Mkr).

Soliditet/skuldsättning

Den långfristiga betalningsförmågan avläses i soliditeten, som visar hur stor del av tillgångarna som finansierats med egna medel. Den sammanlagda soliditeten för kommunkoncernen uppgår till 49,6 %, vilket är en förbättring med 1,4 procentenheter jämfört med föregående år (48,4%). Långfristiga skulder har minskat med 46,1 Mkr och uppgår nu till 765,9 Mkr.

Framtid och risk

Kommunen är beroende av att AB Alebyggen har en god ekonomisk stabilitet. Förutom sitt ägarskap har kommunen också ett stort borgensengagemang. När kommunens kreditvärdighet bedöms avläses kommunens totala åtaganden. Kreditvärdigheten har betydelse för möjligheterna att ta upp nya lån samt dess villkor.

Redovisningsprinciper

Kommunens redovisning

Redovisningen är anpassad till bestämmelserna i Kommunal redovisningslag (KRL). Enligt den kommunala redovisningslagen ska kommunerna redovisa i enlighet med god redovisningssed. Kommunen tillämpar i möjligaste mån de rekommendationer som lämnats av Rådet för kommunal redovisning (RKR). Se dock undantag under exploaterings-tillgångar nedan.

Anläggningstillgångar och kapitalkostnader

Värdering av anläggningstillgångar sker till anskaffningsvärdet minskat med avskrivningar. Anskaffningsvärdet innefattar investeringsutgiften minskat med eventuella investeringsbidrag. Avskrivningarna beräknas på anskaffningsvärdet. Linjär avskrivning tillämpas och görs efter en bedömning av tillgångarnas nyttjandeperiod. Ale kommun tillämpar en beloppsgräns på 25 tkr (50 tkr t.o.m. år 2010) för aktivering av anläggningstillgångar.

Kapitalkostnader, dvs. avskrivningar och internränta beräknas enligt nominell metod. Internräntan för 2018 uppgick till 1,75 %.

Enligt Rådet för kommunal redovisning ska komponentavskrivning tillämpas fr o m år 2014. Kommunen har kommit långt med införandet av komponentavskrivning. Nyinvesteringar och ombyggnader avseende kommunens fastigheter har sedan 2013 delats upp på olika avskrivningstider. För verksamheterna gata, park, infrastruktur och VA har komponentavskrivning för nyinvesteringar tillämpats från år 2015. En analys av äldre objekt har gjorts och komponentavskrivning för dessa har skett från år 2016. Komponentavskrivning innebär även nya rutiner för uppdelning mellan drift och investering. Dessa rutiner har införts i Ale kommun från år 2016.

Exploateringstillgångar

Exploateringstillgångar redovisas som omsättnings-tillgångar. Årlig avskrivning sker inte och nedskrivningar sker om det verkliga värdet är lägre än anskaffningsvärdet. Enligt Rådet för kommunal redovisning bör resultatavräkning ske i takt med försäljning av tomter/områden. Ale kommun tillämpar dock försiktighetsprincipen och resultatavräkning sker vid inkomster där motsvarande förväntade utgifter kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Detta är oftast möjligt först i slutskedet av exploateringsprojektet.

Kommunen har tidigare år låtit exploateringsutgifter för kommunens egna VA-ledningar m.m. direktavräknas som kostnad för sålda tomter, vilket strider mot den kommunala redovisningslagen. Investeringar i kommunens egna anläggningar bör aktiveras och bli föremål för löpande avskrivningar under den beräknade nyttjandetiden. Kommunen har anpassat redovisningen för att möjliggöra detta och principen tillämpas sedan år 2015 i pågående och kommande exploateringsprojekt.

2013-05-14 antog kommunstyrelsen dokumentet "Exploateringsprocessen i Ale kommun" som beskriver Ale kommuns rutiner för exploateringsprocessen. Som en följd därav beräknas och belastas aktiva exploateringsprojekt fr.o.m. 2013-07-01 i förekommande fall med intern kostnadsränta. (0,0 % år 2018)

Likvida medel

Koncernens tillgångar placerade på koncernkonto redovisas som likvida medel i kommunen. De kommunala bolagens andel av koncernkontot redovisas som kortfristig skuld i kommunen.

Pensionsskuld

Kommunens pensionsskuld redovisas enligt den s.k. blandmodellen. Pensionsförmåner intjänade före år 1998, förutom garanti- och visstidspensioner, redovisas som en ansvarsförbindelse inom linjen. Utbetalning av sådana förmåner redovisas bland verksamhetens kostnader.

Intjänade pensionsförmåner fr.o.m. räkenskapsåret 1998 redovisas dels som en kortfristig skuld (avgiftsbestämd ålderspension) och dels som en avsättning (förmånsbestämd ålderspension och visstidspensioner) i balansräkningen och ingår i verksamhetens kostnader i resultaträkningen. I såväl den kortfristiga skulden som avsättningsbeloppet ingår löneskatt. Räntan redovisas som en finansiell kostnad.

De årliga premier som inbetalats till KPA (tidigare SPP) för de anställda som har en särskild försäkringslösning för den kompletterande ålderspensionen ingår i verksamhetens kostnader. I och med den premiebetalningen ingår inte de anställdas pensionsskuld för kompletterande ålderspension i skulden hos KPA utan är den anställdes relation till försäkringsbolaget. Beräkningen av pensionsskulden har gjorts enligt avtalet KAP-KL och är framräknad enligt den rekommenderade modellen RIPS.

Periodisering

Fördelningen av kostnader och intäkter på korrekt redovisningsperiod sker i allt väsentligt.

Inkomster avseende anslutningsavgifter för VA har från och med år 2014 skuldförts. Anslutningsavgifterna kommer att intäktsföras i samma takt som avskrivningstiden för de utgifter som anslutningsavgifterna är avsedda att täcka.

Inkomster avseende gatukostnadsersättningar har från och med år 2015 skuldförts. Gatukostnadsersättningarna kommer att intäktsföras i samma takt som avskrivningstiden för de utgifter som gatukostnadsersättningarna är avsedda att täcka.

Skatteintäkter

Årets redovisade skatteintäkter består av tre delar:

Preliminära månatliga skatteinbetalningar

Prognos över redovisningsårets slutavräkning

Differens mellan slutlig taxering och redovisad skatteintäkt för föregående redovisningsår

Den preliminära slutavräkningen för 2018 har gjorts i enlighet med RKR:s rekommendation nr 4.2, vilket innebär att det är SKL:s decemberprognos, cirkulär 18:64 som använts.

Kommunal fastighetsavgift

Den kommunala fastighetsavgiften har tagits upp till det rekommenderade beloppet i SKL:s cirkulär 18:67.

Leasingavtal

Ale kommun leasar personbilar och datorer med en löptid på högst tre år. Kommunernas samtliga leasingavtal klassificeras som operationella och har inte tagits upp i balansräkningen utan redovisas som hyresavtal.

Kommunkoncernen

Redovisningen av kommunkoncernen omfattar kommunen som moderbolag och företag i vilka kommunen direkt eller indirekt innehar en röstandel av minst 20 %. De bolag som inte i väsentlig omfattning påverkar den sammanställda redovisningens resultat- och balansräkning har inte konsoliderats. I kommunkoncernen ingår även räddningstjänstens verksamhet som fr.o.m. år 2013 har flyttats från kommunal verksamhet till ett kommunalförbund, Bohus Räddningstjänstförbund (BORF), som delas med Kungälv kommun.

Redovisningen är upprättad enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Förvärvsmetoden innebär att kommunens bokförda värden på aktier i dotterbolagen eliminerats mot dotterbolagens egna kapital vid förvärvstillfället. Proportionell konsolidering innebär att endast den ägda andelen av dotterföretagens tillgångs- och skuldposter respektive intäkts- och kostnadsposter har tagits med. Interna mellanhavanden av väsentlig betydelse har eliminerats. Redovisningsprinciperna är inte helt enhetliga mellan kommunen och dotterbolagen. I den mån det varit möjligt har kommunens principer styrts. Någon anpassning av avskrivningsprinciperna har t.ex. inte gjorts.

Affärsverksamheter

Enligt "Lagen om allmänna vattentjänster" som trädde i kraft 2007-01-01 ska den ekonomiska redovisningen för VA-verksamheten särredovisas. Syftet är att tillgodose behovet av information till VA-kollektivet att de avgifter som tas ut är riktiga. Ale kommun redovisar därför separat resultat- och balansräkning för VA-verksamheten för 2018. Den del av affärsverksamheternas resultat som avser taxekollektivet redovisas som förutbetalda intäkter i kommunens balansräkning.

Ekonomisk sammanställning

Resultaträkning

Mkr	Not	Kommunen		Kommunkoncernen	
		2017	2018	2017	2018
Verksamhetens intäkter	1	404,8	394,1	558,4	554,8
Verksamhetens kostnader	2	-1 926,9	-1 991,5	-2 016,3	-2 083,3
Avskrivningar	3	-92,2	-97,1	-120,1	-125,9
Verksamhetens nettokostnader		-1 614,3	-1 694,5	-1 578,0	-1 654,4
Skatteintäkter	4	1 373,5	1 426,2	1 373,5	1 426,2
Generella statsbidr o utjämn bidr	5	280,8	308,2	280,8	308,2
Finansiella intäkter	6	2,9	4,1	1,5	2,8
Finansiella kostnader	7	-3,9	-3,9	-8,3	-6,2
Skattkostnad	8			-6,6	-7,7
Resultat före extraordinära poster		39,0	40,1	62,9	68,9
Extraordinära intäkter/kostnader		-	-	-	-
Årets resultat		39,0	40,1	62,9	68,9
Nettokostnadsandel inkl finansnetto		97,6%	97,7%		

Kassaflödesanalys

Mkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2017	2018	2017	2018
Den löpande verksamheten				
Årets resultat	39,0	40,1	62,9	68,9
Justering för av- och nedskrivningar	92,2	97,1	120,1	125,9
Justering för gjorda avsättningar	16,5	43,3	18,5	44,3
Justering för realisationsvinster/förluster	-17,0	5,1	-14,9	3,8
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapitalet	130,7	185,6	186,6	242,9
Ökning/minskning av kortfristiga fordringar	43,8	-12,8	46,3	-16,8
Ökning/minskning av förråd, varulager, pågående arbeten	13,9	-4,0	13,9	-3,8
Ökning/minskning av kortfristiga skulder	12,3	-13,7	-8,6	10,1
Kassaflöde från den löpande verksamheten	200,7	155,1	238,2	232,4
Investeringsverksamheten				
Investering i materiella anläggningstillgångar	-120,1	-178,5	-170,7	-213,1
Investering i immateriella anläggningstillgångar	-4,5	-3,1	-4,5	-3,1
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	0,3	0,2	0,7	3,8
Investering i finansiella anläggningstillgångar	-0,1	-	-0,1	-
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-124,4	-181,4	-174,6	-212,4
Finansieringsverksamheten				
Nyupptagna lån	145,0	110,0	175,0	110,0
Amortering av lån	-145,0	-110,0	-167,5	-157,7
Ökning/minskning av långfristiga skulder	10,5	-0,2	15,9	1,6
Ökning/minskning av långfristiga fordringar	0,8	0,7	0,6	0,3
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	11,3	0,5	24,0	-45,8
Årets kassaflöde	87,6	-25,8	87,6	-25,8
Likvida medel vid årets början	84,3	171,9	84,3	171,9
Likvida medel vid årets slut	171,9	146,1	171,9	146,1
Förändring likvida medel	87,6	-25,8	87,6	-25,8

Balansräkning

Mkr	Not	Kommunen		Kommunkoncernen	
		2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31
Tillgångar					
Anläggningstillgångar					
Materiella/immateriella anläggningstillgångar					
- Mark, byggnader och tekniska anläggningar	9	1 301,9	1 377,6	2 098,4	2 156,7
- Maskiner, fordon och inventarier	10	87,2	97,0	106,5	117,2
- Immateriella anläggningstillgångar	10	12,2	10,2	12,2	10,2
- Pågående ny- och ombyggnader		-	-	30,6	50,4
Finansiella anläggningstillgångar	11	53,4	52,7	27,7	27,4
Summa anläggningstillgångar		1 454,7	1 537,5	2 275,4	2 361,9
Omsättningstillgångar					
Exploateringsfastigheter	12	35,1	34,9	35,1	34,9
Varulager VA		0,9	0,8	0,9	0,8
Övriga kortfristiga fordringar	13	106,6	119,4	104,1	120,9
Likvida medel	14	171,9	146,1	171,9	146,1
Summa omsättningstillgångar		314,5	301,2	312,0	302,7
Summa tillgångar		1 769,2	1 838,7	2 587,4	2 664,6
Eget kapital, avsättningar och skulder					
Eget kapital	15				
Årets resultat		39,0	40,1	62,9	68,9
Resultatutjämningsreserv		100,0	100,0	100,0	100,0
Övrigt eget kapital		747,2	786,2	1 089,8	1 152,7
Summa eget kapital		886,2	926,3	1 252,7	1 321,6
Avsättningar					
Avsättning för pensioner	16	107,3	142,9	109,5	144,7
Avsättning för återställande av deponi		5,7	5,5	5,7	5,5
Investeringsfond VA	17	11,6	19,5	11,6	19,5
Uppskjuten skatt		-	-	7,5	8,9
Summa avsättningar		124,6	167,9	134,3	178,6
Skulder					
Långfristiga skulder	18	367,3	367,1	812,0	765,9
Kortfristiga skulder	19	391,1	377,4	388,4	398,5
Summa skulder		758,4	744,5	1 200,4	1 164,4
S:a eget kapital, avsättningar o skulder		1 769,2	1 838,7	2 587,4	2 664,6
Ställda panter (fastighetsinteckningar)		-	-	-	-
Ansvars- och borgensförbindelser	20	437,3	393,1	9,6	2,6
Jämkad mervärdesskatt, Ale arena, avskrivs under en 10-års period fr o m 2008		0,4	0,0	0,4	0,0
Pensionsförpliktelser som ej tagits upp bland skulderna eller avsättningarna (inklusive löneskatt)	21	557,3	552,2	557,3	552,2
Soliditet		50,1%	50,4%	48,4%	49,6%

Notförteckning

Not 1

Mkr	Kommunen		Kommun-koncernen	
	2017	2018	2017	2018
Verksamhetens intäkter				
Försäljningsintäkter	17,6	16,7	17,6	16,7
Taxor, avgifter och ersättn.	125,6	135,6	118,6	126,1
Hyror och arrenden	33,7	37,1	199,2	208,8
Bidrag	179,2	163,2	179,2	163,2
Försäljning av verksamheter och konsulttjänster	19,9	28,4	16,8	25,5
Exploateringsintäkter	28,6	12,7	26,4	12,9
Realisationsvinster	0,2	0,4	0,6	1,6
	404,8	394,1	558,4	554,8

Not 2

Mkr	Kommunen		Kommun-koncernen	
	2017	2018	2017	2018
Verksamhetens kostnader				
Inköp anlägg.-/underhållsmat.	5,1	5,2	14,2	14,8
Inköp vatten/el för distribution	7,0	6,5	7,0	6,5
Bidrag och transfereeringar	49,0	52,9	49,0	52,9
Köp av verksamheter och entrepr.	402,1	374,6	375,0	348,6
Personalkostnader *	1 212,5	1 269,2	1 254,0	1 312,6
Lokal- och fastighetskostnader	96,7	112,2	87,1	106,1
Försäkringar, skatter och avg.	21,5	26,6	35,6	37,4
Övriga verksamhetskostnader	121,2	126,1	182,3	186,1
Kostnad för sålda exploateringar	11,8	11,6	11,8	11,6
Realisationsförluster	0,0	6,6	0,3	6,7
	1 926,9	1 991,5	2 016,3	2 083,3

Personalkostnader

* Personalkostnader	2017	2018	
Löner och arvoden	852,4	870,6	(+2,1%)
Sociala avgifter	265,6	271,4	(+2,2%)
Pensionskostnader och löneskatt	89,0	122,4	(+37,5%)
Övriga personalkostnader	5,5	4,8	(-12,7%)
	1 212,5	1 269,2	(+4,7%)

Not 3

Mkr	Kommunen		Kommun-koncernen	
	2017	2018	2017	2018
Avskrivningar				
Byggnader och tekn. anlägggn.	63,9	68,5	88,7	93,8
Maskiner, fordon och inventarier	23,2	23,5	26,3	27,0
Immateriella anlägggn tillgångar	4,4	5,1	4,4	5,1
Nedskrivning av byggnad	0,7	-	0,7	-
	92,2	97,1	120,1	125,9

Not 4

Mkr	Kommunen		Kommun-koncernen	
	2017	2018	2017	2018
Skatteintäkter				
Prel. skatteinbet. under året	1 377,9	1 432,3	1 377,9	1 432,3
Prognos slutavräkning	-5,9	-1,8	-5,9	-1,8
Differens slutlig taxering och redov skatteintäkt för föreg år	1,5	-4,3	1,5	-4,3
	1 373,5	1 426,2	1 373,5	1 426,2

Not 5

Mkr	Kommunen		Kommun-koncernen	
	2017	2018	2017	2018
Generella statsbidrag/ utjämningsbidrag				
Inkomstutjämnning	223,3	228,8	223,3	228,8
Bidrag för LSS-utjämnning	6,1	9,3	6,1	9,3
Kostnadsutjämnning	-13,6	-0,6	-13,6	-0,6
Regleringsavgift	-0,3	4,7	-0,3	4,7
Generella bidrag*	13,3	12,1	13,3	12,1
Fastighetsavgift	52,0	53,9	52,0	53,9
	280,8	308,2	280,8	308,2

* År 2018 avser 8,2 (7,5) Mkr ersättning för ökade kostnader pga flyktingsituationen och 3,9 (5,8) Mkr avser s.k. byggbonus.

Not 6

Mkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2017	2018	2017	2018
Finansiella intäkter				
Ränteutgifter	0,2	0,2	0,2	0,2
Utdelning	1,4	2,7	1,3	2,6
Borgensprovision	1,3	1,2	-	-
Övr finansiella intäkter	-	-	-	-
	2,9	4,1	1,5	2,8

Not 7

Mkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2017	2018	2017	2018
Finansiella kostnader				
Räntekostnader	-1,0	-0,9	-5,6	-3,5
Aktiverade räntekostn	-	-	0,2	0,3
Ränta på pensionsskuld	-2,9	-3,0	-2,9	-3,0
	-3,9	-3,9	-8,3	-6,2

Not 8

Mkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2017	2018	2017	2018
Skattkostnad				
Aktuell skatt	-	-	-4,7	-5,9
Uppskjuten skatt	-	-	-1,9	-1,8
	-	-	-6,6	-7,7

Not 9

Mark, byggnader och tekniska anläggningar, Mkr	Markreserv	Verksamhetsfastigheter	Fastigheter för affärsverksamhet	Publika fastigheter	Fastigheter för annan verksamhet	Summa mark, byggnader och tekniska anläggningar	
						2018	2017
Kommunen							
Anskaffningsvärde							
Ing ack anskaffningsvärde	109,2	1 449,4	227,3	300,0	1,3	2 087,2	1 986,6
Årets investering	17,1	90,0	18,0	21,4	-	146,5	101,3
Försäljning/utrangering	-	-16,2	-	-	-	-16,2	-0,7
Omklassificering*	5,4	-1,3	-	-	-	4,1	0,0
Utg ack anskaffningsvärde	131,7	1 521,9	245,3	321,4	1,3	2 221,6	2 087,2
Avskrivningar							
Ing ack avskrivningar	-	-594,3	-83,8	-107,0	-0,2	-785,3	-721,4
Årets avskrivningar	-	-50,9	-4,6	-12,9	-0,1	68,5	-63,9
Försäljning/utrangering	-	9,7	-	-	-	9,7	-
Omklassificering	-	-	-	-	-	-	-
Utg ack avskrivningar	-	-635,5	-88,4	-119,9	-0,2	-844,1	-785,3
Ing planenligt restvärde	109,2	855,1	143,5	193,0	1,1	1 301,9	1 265,2
Utg planenligt restvärde	131,7	886,4	156,9	201,5	1,1	1 377,6	1 301,9
Kommunkoncernen							
Anskaffningsvärde							
Ing ack anskaffningsvärde	169,6	1 450,4	1 433,8	300,0	1,3	3 355,1	3 201,3
Årets investering	17,1	90,0	27,7	21,4	-	156,2	159,9
Försäljning/utrangering	-0,8	-16,2	-1,8	-	-	-18,8	-4,2
Omklassificering*	5,4	-1,3	-	-	-	4,1	-1,9
Utg ack anskaffningsvärde	191,3	1 522,9	1 459,7	321,4	1,3	3 496,6	3 355,1
Avskrivningar							
Ing ack avskrivningar	-	-594,5	-555,0	-107,0	-0,2	-1 256,7	-1 171,2
Årets avskrivningar	-	-50,9	-29,9	-12,9	-0,1	-93,8	-88,7
Försäljning/utrangering	-	9,7	0,8	-	-	10,5	3,2
Omklassificering	-	-	-	-	-	-	-
Utg ack avskrivningar	-	-635,7	-584,1	-119,9	-0,2	-1 339,9	-1 256,7
Ing planenligt restvärde	169,6	855,9	878,8	193,0	1,1	2 098,4	2 030,1
Utg planenligt restvärde	191,3	887,2	875,6	201,5	1,1	2 156,7	2 098,4

* 5,4 Mkr har omklassificerats från Exploateringsfastigheter till Markreserv. 1,3 Mkr har omklassificerats från Verksamhetsfastigheter till Inventarier.

Not 10

Maskiner, fordon, och inventarier, Mkr	Maskiner	Fordon	Inventarier och byggn inventarier	Summa maskiner, fordon och inventarier		Immateriella anläggningstillgångar	
				2018	2017	2018	2017
Kommunen							
Anskaffningsvärde							
Ing ack anskaffningsvärde	2,5	28,2	194,9	225,6	234,8	21,6	17,1
Årets investering	0,1	3,9	28,0	32,0	18,8	3,1	4,5
Försäljning/utrangering	-	-2,5	-17,9	-20,4	-28,0	-	-
Omklassificering *	-	-	1,3	1,3	-	-	-
Utg ack anskaffningsvärde	2,6	29,6	206,3	238,5	225,6	24,7	21,6
Avskrivningar							
Ing ack avskrivningar	-1,6	-21,8	-114,9	-138,3	-143,1	-9,4	-5,0
Årets avskrivningar	-0,3	-2,3	-20,9	-23,5	-23,2	-5,1	-4,4
Försäljning/utrangering	-	2,4	17,9	20,3	28,0	-	-
Omklassificering	-	-	-	-	-	-	-
Utg ack avskrivningar	-1,9	-21,7	-117,9	-141,5	-138,3	-14,5	-9,4
Ing planenligt restvärde	0,9	6,4	80,0	87,2	91,7	12,2	12,1
Utg planenligt restvärde	0,7	7,9	88,4	97,0	87,2	10,2	12,2
Kommunkoncernen							
Anskaffningsvärde							
Ing ack anskaffningsvärde	3,2	39,1	220,6	262,9	269,0	21,6	17,1
Årets investering	0,1	6,7	30,3	37,1	25,2	3,1	4,5
Försäljning/utrangering	-	-2,5	-20,0	-22,5	-31,3	-	-
Omklassificering *	-	-	1,3	1,3	-	-	-
Utg ack anskaffningsvärde	3,3	43,3	232,2	278,8	262,9	24,7	21,6
Avskrivningar							
Ing ack avskrivningar	-2,1	-25,9	-128,4	-156,4	-161,0	-9,4	-5,0
Årets avskrivningar	-0,3	-3,0	-23,7	-27,0	-26,3	-5,1	-4,4
Försäljning/utrangering	-	2,4	19,4	21,8	30,9	-	-
Omklassificering	-	-	-	-	-	-	-
Utg ack avskrivningar	-2,4	-26,5	-132,7	-161,6	-156,4	-14,5	-9,4
Ing planenligt restvärde	1,1	13,2	92,2	106,5	108,0	12,2	12,1
Utg planenligt restvärde	0,9	16,8	99,5	117,2	106,5	10,2	12,2

* 1,3 Mkr har omklassificerats från Verksamhetsfastigheter till Inventarier.

Not 11

Mkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31
Finansiella anläggningstillgångar				
Aktier	26,5	26,5	0,9	0,9
Andelar *	15,9	15,9	17,4	17,4
Långfristiga fordringar	9,8	9,1	8,2	7,9
Bostadsrätter	1,2	1,2	1,2	1,2
	53,4	52,7	27,7	27,4

* Andelskapital i Kommuninvest ekonomisk förening ingår dels med 0,7 Mkr och avser inbetalt andelskapital år 1994 samt 13,8 Mkr som avser inbetalt andelskapital år 2015. Kommuninvest ekonomisk förening har dessutom beslutat om insatsemissioner om sammanlagt 11,1 Mkr för Ale kommun som ej finns med i balansräkningen. Ale kommuns totala andelskapital i Kommuninvest ekonomisk förening uppgick 2018-12-31 till 25 580 700 kr.

Not 12

Mkr	Kommunen		Kommun-koncernen	
	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31
Exploateringsfastigheter				
Bostadsområden	11,9	15,7	11,9	15,7
Verksamhetsområden	23,2	19,2	23,2	19,2
	35,1	34,9	35,1	34,9

Projekt med negativa saldon redovisas som förutbetalda intäkter under "Kortfristiga skulder".

Not 13

Mkr	Kommunen		Kommun-koncernen	
	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31
Övriga kortfristiga fordringar				
Kundfordringar	18,6	28,7	17,6	28,0
Övriga fordringar	1,2	1,1	0,9	1,5
Skattefordringar	-	-	-	0,1
Skattekonto	0,4	0,7	0,7	1,1
Fordran mervärdeskatt	8,1	9,7	8,3	10,0
Upplypna skatteintäkter	17,0	19,5	17,0	19,5
Förutbetalda kostnader /upplupna intäkter	61,3	59,7	59,6	60,7
	106,6	119,4	104,1	120,9

Not 14

Mkr	Kommunen		Kommun-koncernen	
	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31
Likvida medel				
Bank *	171,5	145,9	171,5	145,9
Plusgiro	0,4	0,2	0,4	0,2
	171,9	146,1	171,9	146,1
* - varav förmedl medel	0,1	0,1	0,1	0,1

Beviljad checkkredit för koncernkontot är 30 Mkr.
Koncernkontots saldo uppgår 2018-12-31 till 145,6 Mkr.
Kommunens behållning av koncernkontot är 107,9 Mkr.
AB Alebyggens har en behållning på 35,0 Mkr.
Skå-dal 31:3 AB har en behållning på 1,6 Mkr.
Ale Utveckling AB (vilande) har en behållning på 0,2 Mkr.
En väg efter rätt Tanke AB har en behållning på 0,9 Mkr.
Kreditinstitut är Swedbank AB.

Not 15

Mkr	Kommunen		Kommun-koncernen	
	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31
Eget kapital				
Ingående balans	847,2	*886,2	1 189,8	1 252,7
Årets resultat	39,0	40,1	62,9	68,9
Utgående eget kapital	886,2	926,3	1 252,7	1 321,6

* varav 107,9 Mkr är reserverade för framtida pensionskostnader, 100 Mkr är reserverade för resultatutvecklingsreserv (RUR) och 7,6 Mkr är reserverade för utvecklingsfond.

Not 16

Mkr	Kommunen		Kommun-koncernen	
	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31
Avsättning för pensioner				
Förmånsbestämd ålderspension	81,1	107,8	82,9	109,2
Avsatt till visstidspensioner	0,9	0,2	0,9	0,2
Beräknad ålderspension för förtroendevalda	4,4	6,0	4,4	6,0
Omställningsstöd enligt OPF-KL	-	0,9	-	0,9
Löneskatt alt soc avg	20,9	28,0	21,3	28,4
	107,3	142,9	109,5	144,7

Avser pensioner intjänade efter 1998, visstidspensioner samt AGF-KL och OPF-KL vid omställningserbjudande. Pensioner intjänade före 1998 redovisas under ansvarsförbindelser, se not 21. Pensionsskulden har beräknats enligt KAP-KL och RIPS. Aktualiseringsgraden är 97%. Överskottsfondens värde är 0,8 Mkr enligt värdebesked från KPA. Medlen används i verksamheten, s k återlämning.

fortsättning Not 16

Förmånsbestämd ålderspension och visstidspensioner	Belopp i tkr exkl. löneskatt	Belopp i tkr inkl. löneskatt
Avsatt till pensioner per 2017-12-31	81 982	101 871
Ränteuppräknig	953	1 184
Basbeloppsuppräknig	1 281	1 592
Nya utbetalningar	-2 768	-3 440
Intjänad PA-KL	2 478	3 079
Nyintjänad förmånsbestämd ålderspension	23 812	29 589
Övrigt	239	297
Avsatt till pensioner per 2018-12-31	107 977	134 172

Fr o m 2003-04-01 antog ca 100 anställda en försäkringslösning genom SPP. Kommunen har betalat premier till SPP fram till 2013-12-31. Fr o m 2014-01-01 har KPA övertagit försäkringen och kommunen betalar nu premier för denna försäkring till KPA. Pensionsförpliktelsen ingår inte i ovan angivna skuld.

Alderspension förtroendevalda	Belopp i tkr exkl. löneskatt	Belopp i tkr inkl. löneskatt
Avsatt till pensioner per 2017-12-31	4 404	5 472
Ränteuppräknig	78	97
Basbeloppsuppräknig	70	87
Nyintjänade PBF/PRF	864	1 074
Nyintjänad OPF-KL	629	782
Avsatt till pensioner per 2018-12-31	6 045	7 512

Not 17

Mkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31
Investeringsfond VA				
Ingående balans	3,7	11,6	3,7	11,6
Avsättn för investering	8,0	8,0	8,0	8,0
Avskrivn av investering	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Utgående balans	11,6	19,5	11,6	19,5

Årets avsättning på 8 Mkr, liksom föregående års avsättning på 8 Mkr, avser framtida investeringsprojekt "Åtgärder Älvängens Reningsverk - överföringsledning Älvängen-Nödinge". Tidigare avsättning, på från början 4,2 Mkr, avser "Dimensionshöjning av avloppsledningsnätet från Nödinge till avloppstunnel Stora Viken".

Investeringsfonden upplöses i takt med avskrivning av investeringarna.

Not 18

Mkr	Kommunen		Kommun-koncernen	
	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31
Långfristiga skulder				
Lån	310,0	310,0	723,0	687,8
Skuld anslutningsavgifter VA	38,8	39,6	38,8	39,6
Skuld gatukostnadsersättning	18,5	17,5	18,5	17,5
Övriga långfristiga skulder	-	-	31,7	21,0
	367,3	367,1	812,0	765,9

Kommunens låneportfölj 2018-12-31			
Alla lån i Kommuninvest Sverige AB			
	Belopp Mkr	Återbetalningsdag	Ränta %
	50,0	2019-01-22	3 mån STIBOR +0,25%
	30,0	2019-04-23	3 mån STIBOR +0,20%
	*30,0	2019-05-28	3 mån STIBOR +0,55%
	*25,0	2019-09-17	0,22%
	*50,0	2019-11-12	0,67%
	*25,0	2020-03-19	0,31%
	20,0	2020-05-05	0,24%
	30,0	2021-04-22	0,32%
	*50,0	2022-01-24	0,88%
Summa	310,0		

*Lån på sammanlagt 180 Mkr är s.k. gröna lån.

Ett lån på 50 Mkr har omsatts under året och ett lån på 60 Mkr har ersatts av två lån på vardera 30 Mkr. Genomsnittlig låneränta under året = 0,30%. Återstående lånetid > 6 mån = 200 Mkr.

Ale kommun aktiverar fr o m 2013-07-01 lånekostnader för aktiva exploateringsprojekt då extern upplåning har skett. Under år 2018 har inga lånekostnader aktiverats. AB Alebyggen aktiverar lånekostnader under byggtiden då extern upplåning har skett. Under år 2018 har 0,3 Mkr aktiverats.

Kommunens bolag och förbund	Mkr
AB Alebyggen har långfristiga skulder på	398,5
Låneportföljens sammansättning 2018-12-31:	
Lån med rörlig ränta alt. återstående räntebindningstid inom 1 år:	168,3
Lån med räntebindningstid inom 2 år:	81,3
Lån med räntebindningstid inom 3 år:	56,2
Lån med räntebindningstid med 4 år eller fler:	85,0
Räntefri skuld till ek. för. Kooperativ hyresrätt:	19,7
Övrig långfristig skuld:	1,0
Amortering inom 1 år uppgår till	-13,0
AB Alebyggens dotterbolag Skå-dal 31:3 AB har långfristiga skulder till AB Alebyggen på 13,4 Mkr, vilka har eliminerats pga koncerninterna poster.	
Bohus räddningstjänstförbund (BORF) har långfristiga skulder på 7,3 Mkr. Ale kommuns andel (40 %) är 2,9 Mkr, varav 2,6 Mkr har eliminerats pga koncerninterna poster.	0,3
Kommunkoncernens övriga bolag har inga långfristiga skulder per 2018-12-31.	

Not 19

Mkr	Kommunen		Kommun-koncernen	
	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31
Kortfristiga skulder				
Leverantörsskulder	61,4	78,8	77,8	98,8
Personalens skatter	17,9	18,8	18,3	19,6
Uppl pens kostn ind del	49,5	48,9	50,2	49,5
Semester- o ö-tidsskuld	73,7	77,5	75,5	79,6
Upplupna löner	12,7	18,4	13,3	18,9
Upplupna arbetsgi-varavg	21,4	24,4	22,3	25,9
Förutbet int fr VA	7,4	1,4	7,4	1,4
Förutbet int fr Renhålln	6,6	5,7	6,6	5,7
Saldo koncernkonto				
- AB Alebyggen	53,9	35,0	-	-
- Skå-dal 31:3	1,9	1,6	-	-
- Ale Utveckling AB	0,2	0,2	-	-
- En väg efter rätt Tanke AB	0,7	0,9	-	-
Skuld mervärdeskatt	-	-	0,6	0,2
Skatteskulder	-	-	0,7	2,3
Förutbet intäkter Expl fast	19,5	6,4	19,5	6,4
Uppl kostn/förutbet int	62,2	57,2	76,1	71,7
Övriga kortfristiga skulder	2,1	2,2	20,1	18,5
	391,1	377,4	388,4	398,5

Not 20

Mkr	Kommunen		Kommun-koncernen	
	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31
Ansvars- och borgensförbindelser				
AB Alebyggen	428,0	390,8	-	-
Renova AB	1,0	1,0	1,0	1,0
GRYAAB	0,0	0,0	0,0	0,0
Föreningar med flera	8,1	1,2	8,1	1,2
Förlustansvar egna hem	0,2	0,1	0,2	0,1
FASTIGO	-	-	0,3	0,3
	437,3	393,1	9,6	2,6

Ale kommun har i april 1994 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga kommuner och landsting/regioner som per 2018-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnda borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Ale kommuns ansvar enligt ovan nämnda borgensförbindelse, kan noteras att per 2018-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 404 804 079 439 kronor och totala tillgångar till 406 323 006 299 kronor. Ale kommuns andel av de totala förpliktelserna uppgick till 895 886 511 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 890 788 392 kronor.

Ale kommun hade 2018-12-31 en kreditlimit hos Nordea på 25 Mkr för leasing av personbilar varav 21,1 Mkr har utnyttjats.

Not 21

Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulder eller avsättningar	Belopp i tkr exkl. löneskatt	Belopp i tkr inkl. löneskatt
Ansvarsförbindelse enligt ordinarie beräkning KPA per 2017-12-31	447 371	555 903
Ränteuppräknig	3 139	3 901
Basbeloppsuppräknig	6 990	8 686
Gamla utbetalningar	-21 870	-27 176
Övrigt	4 956	6 158
Ansvarsförbindelse enligt ordinarie beräkning KPA per 2018-12-31	440 586	547 472

Ansvarsförbindelse enligt särskild beräkning KPA för förtroendevalda		
Ansvarsförbindelse per 2017-12-31	1 150	1 429
Ränteuppräknig	37	46
Basbeloppsuppräknig	18	22
Nyintjänade	2 614	3 248
Ansvarsförbindelse per 2018-12-31	3 819	4 745
TOTALT	444 405	552 217

Driftsammanställning, kommunen

Tkr	Bokslut netto 2016	Bokslut netto 2017	Brutto-kostnader 2018	Intäkter 2018	Bokslut netto 2018	Budget 2018	Budgetavvikelse 2018
Verksamhet							
Utbildningsnämnd	766 855	787 065	1 131 279	308 159	823 120	825 892	2 772
Omsorgs- och arbetsmarknadsnämnd	488 353	531 492	756 499	214 387	542 112	529 585	-12 527
Kultur- och fritidsnämnd	78 209	76 868	86 810	5 729	81 081	81 011	-70
Kommunstyrelsen exkl internservice	149 363	148 525	208 584	46 447	162 137	171 858	9 721
Internservice	1 623	6 057	340 616	343 094	-2 478	1 728	4 206
Samhällsbyggnadsnämnd, skatte- o internfin	45 753	48 330	74 392	25 341	49 051	53 309	4 258
Samhällsbyggnadsnämnd affärsverksamhet	-194	279	85 081	84 694	387	0	-387
Överförmyndarnämnd	2 281	2 864	2 977	405	2 572	2 857	285
Valnämnd	3	46	1 349	574	775	500	-275
Revisorer	992	1 159	1 115	-	1 115	1 100	-15
Jävsnämnd/fastighetsnämnd	9	7	7	-	7	160	153
Utvecklingsstöd	-	26 937	-	-	-	-	-
Strategisk satsning	2 574	-	-	-	-	-	-
Extra kostnader för flyktingsituationen	4 728	-	-	-	-	-	-
Pensionsutbet m m	27 487	25 699	55 585	-	55 585	28 000	-27 585
Övriga kostnader/intäkter	-10 011	-18 384	18 374	16 267	2 107	0	-2 107
Social investeringsfond	1 294	-	-	-	-	-	-
Verksamhetens kostnader	1 559 319	1 636 944	2 762 668	1 045 097	1 717 571	1 696 000	-21 571

Resultaträkning

Tkr	Bokslut netto 2016	Bokslut netto 2017	Brutto-kostnader 2018	Intäkter 2018	Bokslut netto 2018	Budget 2018	Budgetavvikelse 2018
Verksamhetens kostnader	1 559 319	1 636 944	2 762 668	1 045 097	1 717 571	1 696 000	-21 571
Avgår kapitalkostnader	-103 633	-114 896	-120 141	-	-120 141	-124 800	-4 659
Avskrivningar	79 147	92 235	97 055	-	97 055	100 600	3 545
Nettokostnader	1 534 833	1 614 283	2 739 582	1 045 097	1 694 485	1 671 800	-22 685
Skatteintäkter/GSB	1 564 943	1 654 303			1 734 405	1 740 800	-6 395
Finansiella intäkter	3 047	2 888			4 140	3 000	1 140
Finansiella kostnader	-2 801	-3 939			-3 910	-7 000	3 090
Årets resultat	30 357	38 969			40 150	65 000	-24 850
Nettokostnadsandel	98,1%	97,6%			97,7%	96,3%	

Investeringsplanering, kommunen

Tkr	Budget ut-gifter	Utgifter	Inkomster	Netto	Avvikelse
Datorer, inventarier o dyl					
IT-investeringar	9 025	9 057		9 057	-32
Kommunstyrelsen	2 394	298		298	2 096
Internservice	1 000	422		422	578
Samhällsbyggnadsnämnden	0	893		893	-893
Utbildningsnämnden	5 000	4 272		4 272	728
Kultur- och fritidsnämnden	1 300	175		175	1 125
Omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden	6 800	2 275		2 275	4 525
Idrottsanläggningar					
Jennylands ridanläggning	27 648	2 234		2 234	25 414
Jennylands friidrottsanläggning	8 566	9 339	-1 000	8 339	227
Upprustning simhall	3 000	175		175	2 825
Näridrottsplatser	2 128	0		0	2 128
Upprustning idrottsanläggningar	300	155		155	145
Park, gata och väg mm					
Infrastrukturinvesteringar	12 395	6 296		6 296	6 099
Ändr huv man skap ensk, allm plats	9 623	340		340	9 283
GC-bro Hålldammsbäcken	7 988	7 177		7 177	811
Utbyte gatubelysning	7 487	7 130		7 130	357
Fordonsbyte parkenheten	1 900	29		29	1 871
Övrigt	0	236		236	-236
Skolor och förskolor					
Ny- och ombyggn skolor och förskolor	120 091	51 512		51 512	68 579
Ombyggnad ventilation skolor/förskolor	10 350	0		0	10 350
Mindre anpassningar	3 000	612		612	2 388
Uppgradering av reglersystem	1 000	938		938	62
Upprustning skolgårdar	900	764		764	136
Övrigt	800	624		624	176
VA och Renhållning					
VA-sanering/-investering/-reinvestering	28 300	16 736		16 736	11 564
Grönäs-Älvängen överf ledning	3 754	85		85	3 669
Älvängens reningsverk, ombyggn	2 000	2 764		2 764	-764
Renhållning nämndanslag	8 657	5 190		5 190	3 467
Markreserv					
Utby 1:143		15 335		15 335	-15 335
Starrkärr 15:4		1 518		1 518	-1 518
Övriga		435	-174	261	-261
Övriga investeringsobjekt					
Nytt boende funktionsnedsättn	23 450	3 057		3 057	20 393
Lokalanpassning Börjessons	14 055	9 008		9 008	5 047
Infrastrukturinvest vid exploatering	12 500	0		0	12 500
Nytt äldreboende Älvängen	10 390	7 153		7 153	3 237
Fastighet årsanslag/fastighetsunderhåll	10 000	9 122		9 122	878
Markförhållanden	8 000	0		0	8 000
Internservice -. köksutrustning m m	6 500	4 629		4 629	1 871
Centrumutveckling	5 000	17		17	4 983
Reduceringsfiske Vimmersjön	3 619	12		12	3 607
Upprustn Teatern Ale kulturrum	3 000	0		0	3 000
Säkerhetsförebyggande åtgärder	1 860	2 015		2 015	-155
Laddinfrastruktur	1 500	106		106	1 394
Lekplats Älvängen	1 500	456		456	1 044
Kommunens hus	1 000	0		0	1 000
Övrigt	3 117	270		270	2 847
Summa investeringar	410 897	182 861	-1 174	181 687	229 210

Exploateringsredovisning, kommunen

Tkr	Netto före 2018	Inkomster 2018	Utgifter 2018	Resultat 2018	Netto 2018-12-31
Bostadsområden					
Lärkås/Keillers Damm	-1 354		7	800	-547
Kronogården	-9 440	-6 006	15 260		-186
Älvängen Svenstorp	-859				-859
Älvängen centrum *	896		-896		0
Älvängens stationsområde	2 062		31		2 093
Gustavas plats, Älvängen	4 053		41		4 094
Surte fd brandstation	531				531
Kärrvägen	3 210	-500	4 384		7 094
Änggatan	-1 931		2 082	-151	0
Nödinge detaljplan 1	1 036	-457	1 088		1 667
Älvängen Paradiset/Emmylundsomr	-248				-248
Övr expl. områden för bostäder	-86		99		13
Summa bostadsområden	-2 130	-6 963	22 096	649	13 652
Verksamhetsområden					
Stora Vikens verksamhetsområde	5 492		678		6 170
Älvängens norra verksamhetsområde	-3 997		754		-3 243
Skepplanda verksamhetsområde	4 546	-50	35		4 531
Osbackens verksamhetsområde	3 075	-545			2 530
Äskekärrens verksamhetsområde *	9 251		-4 075		5 176
Verksamhetsmark, Surte	228		22		250
Camping Häljered	539		2		541
Älvängens södra industriområde	-267			267	0
Övriga expl. områden för verksamhet	-48	-47	4	142	51
Summa verksamhetsområden	18 819	-642	-2 580	409	16 006
Vägprojekt Bana Väg i Väst	-1 108		2		-1 106
TOTALT	15 581	-7 605	19 518	1 058	28 552

* Älvängens centrum - Omfört till markreserv 896 tkr.

* Äskekärrens verksamhetsområde - Omfört till markreserv 4 500 tkr.

Negativa belopp bokförs i balansräkningen som förutbetalda intäkter under "Övriga skulder" = - 6 368 tkr.

Positiva belopp bokförs i balansräkningen under "Exploateringsfastigheter" = 34 920 tkr.

Pensionsredovisning enligt fullfundsmodell

Enligt lagen om kommunal redovisning ska pensioner redovisas enligt blandmodellen. Det innebär att huvuddelen av kommunens pensionsförpliktelser inte ingår i de ordinarie finansiella rapporterna. Som en kompletterande information redovisas här en mer rättvisande bild av resultat och ställning.

Lagen om kommunal redovisning anger ett tydligt undantag i form av att förpliktelsen att betala ut pensionsförmåner som intjänats före 1998 inte ska tas upp som skuld eller avsättning utan redovisas först vid utbetalningen. Kommunerna har idag kostnader för pensioner för såväl tidigare som nuvarande anställda.

Den redovisade bild som lämnas enligt blandmodellen blir svårtolkad. I bedömningen av hur storleken på resultatnivån påverkar utvecklingen måste andra faktorer beaktas än vad som framgår av ordinarie nyckeltal. Det är idag ett pedagogiskt problem att den ekonomiska ställningen ser bättre ut än vad den är.

Under 2010 och de närmast följande åren rådde ovanliga förhållanden avseende pensionsskulden. Bakgrunden är en negativ basbeloppsutveckling samt samordningen med det allmänna pensionsystemet. 2011 och 2013 sänktes även diskonteringsräntan, vilket kraftigt påverkade skulden. Dessa faktorer innebar att skulden utvecklades mycket ryckigt. I övrigt antas nu ansvarsförbindelsen för pensioner intjänade före 1998 sedan några år ha nått sin kulmen.

Nedan finns en jämförelse mellan blandmodellen och fullfundsmodellen. I och med att ansvarsförbindelsen nu nått sin kulmen och börjat minska ger fullfundsmodellen en positiv resultatpåverkan med 5,1 Mkr. På balansräkningen syns den stora skillnaden mellan modellerna på soliditeten. Soliditeten i blandmodellen uppgår till 50,4 % medan soliditeten i fullfundsmodellen endast är 20,3 %.

Resultaträkning

Mkr	Not	Blandmodell kommunen		Fullfundsmodell kommunen	
		2017	2018	2017	2018
Verksamhetens intäkter	1	404,8	394,1	404,8	394,1
Verksamhetens kostnader	2	-1 926,9	-1 991,5	-1 900,9	-1 973,7
Avskrivningar	3	-92,2	-97,1	-92,2	-97,1
Verksamhetens nettokostnader		-1 614,3	-1 694,5	-1 588,3	-1 676,7
Skatteintäkter	4	1 373,5	1 426,2	1 373,5	1 426,2
Generella statsbidrag o utjämn bidr	5	280,8	308,2	280,8	308,2
Finansiella intäkter	6	2,9	4,1	2,9	4,1
Finansiella kostnader	7	-3,9	-3,9	-19,5	-16,6
Skattekostnad	8	-	-	-	-
Resultat före extraordinära poster		39,0	40,1	49,4	45,2
Extraordinära intäkter/kostnader		-	-	-	-
Årets resultat		39,0	40,1	49,4	45,2
Nettokostnadsandel inkl finansnetto		97,6%	97,7%	97,0%	97,4%

Balansräkning

Mkr	Not	Blandmodell kommunen		Fullfundsmodell kommunen	
		2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31
Tillgångar					
Anläggningstillgångar					
Materiella/immateriella anläggningstillgångar					
- Mark, byggnader och tekniska anläggningar	9	1 301,9	1 377,6	1 301,9	1 377,6
- Maskiner, fordon och inventarier	10	87,2	97,0	87,2	97,0
- Immateriella anläggningstillgångar	10	12,2	10,2	12,2	10,2
- Pågående ny- och ombyggnader		-	-	-	-
Finansiella anläggningstillgångar	11	53,4	52,7	53,4	52,7
Summa anläggningstillgångar		1 454,7	1 537,5	1 454,7	1 537,5
Omsättningstillgångar					
Exploateringsfastigheter	12	35,1	34,9	35,1	34,9
Varulager VA		0,9	0,8	0,9	0,8
Övriga kortfristiga fordringar	13	106,6	119,4	106,6	119,4
Likvida medel	14	171,9	146,1	171,9	146,1
Summa omsättningstillgångar		314,5	301,2	314,5	301,2
Summa tillgångar		1 769,2	1 838,7	1 769,2	1 838,7
Eget kapital, avsättningar och skulder					
Eget kapital					
	15				
Årets resultat		39,0	40,1	49,4	45,2
Resultatutjämningsreserv		100,0	100,0	-	-
Övrigt eget kapital		747,2	786,2	279,5	328,9
Summa eget kapital		886,2	926,3	328,9	374,1
Avsättningar					
Avsättning för pensioner	16	107,3	142,9	107,3	142,9
Avsättningar för pensioner intjänade före 1998 m m		-	-	557,3	552,2
Avsättning för återställande av deponi		5,7	5,5	5,7	5,5
Investeringsfond VA	17	11,6	19,5	11,6	19,5
Uppskjuten skatt		-	-	-	-
Summa avsättningar		124,6	167,9	681,9	720,1
Skulder					
Långfristiga skulder	18	367,3	367,1	367,3	367,1
Kortfristiga skulder	19	391,1	377,4	391,1	377,4
Summa skulder		758,4	744,5	758,4	744,5
S:a eget kapital, avsättningar o skulder		1 769,2	1 838,7	1 769,2	1 838,7
Ställda panter (fastighetsinteckningar)					
Ansvars- och borgensförbindelser	20	437,3	393,1	437,3	393,1
Jämkad mervärdesskatt, Ale arena avskrivs under en 10-års period fr o m 2008		0,4	0,0	0,4	0,0
Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulder eller avsättningar (inkl löneskatt)	21	557,3	552,2	-	-
Soliditet		50,1%	50,4%	18,6%	20,3%

Personalanalys, kommunen

Sammanfattning

Vid utgången av 2018 återspeglar den övergripande bilden i Ale kommun arbetsmarknaden och arbetslivet i riket och i synnerhet offentlig verksamhet i Göteborgsregionen.

Högonkonjunktur med en stark arbetsmarknad som följd ger kompetensförsörjningsproblematik på såväl rekryterings- som behållarnivå. Rörligheten är stor och anställningscykeln kort inom vissa verksamheter, yrkeskategorier och åldersgrupper. Personalomsättningen har ökat under 2018 och är inom vissa grupper kritisk. Dess grupper är: grundskollärare, förskollärare, undersköterskor och chefer.

Hälsa - ohälsa är det andra tongivande perspektivet för ett sunt och hållbart arbetsliv. Glädjande finns en nedåtgående trend i sjuktalen för såväl lång- som korttidsfrånvaro. Övergripande är sjuktalen lägre än 2017. Långtidssjukfrånvaron är fortsatt på hög nivå. Gemensamt inom hela organisationen är eskaleringen av psykisk ohälsa som skäl till sjukskrivning. Något som märks inom alla åldersgrupper och främst bland kvinnor. Avgörande för framgångsrika och friska verksamheter är chefsens arbete med arbetsmiljö och uppföljning av ohälsa på såväl grupp- och organisations som individnivå. Chefens fokusering på arbetsmiljöarbetet och rehabilitering ger direkta effekter på medarbetarens sjuktal. Hög chefsomsättning minskar stabiliteten och kontinuiteten i rehabiliteringsprocesser och uppföljning av sjuktal.

Samtliga nya tillsvidareanställningar sedan 1 juni är på heltid. Heltidsprojektet pågår med fokus på UKF och internservice. Under 2018 uppnåddes målet för antal medarbetare med 100% sysselsättningsgrad. Först hösten 2019 är projektet fullföljt och samtliga deltidsanställda i kommunen har erbjudits möjligheten att öka sin sysselsättningsgrad till 100%.

I linje med 2 års-intervallet i medarbetarundersökningarna står vi under 2018 utan ett aktuellt underlag för att analysera hur våra medarbetare trivs på sitt arbete och ser på Ale som arbetsgivare.

Många av våra verksamheter befinner sig på en förändringsresa som ställer stora krav på individ, verksamhet och ledares förmåga till utveckling, engagemang och delaktighet. Utveckling inom digitalisering, automatisering, metod och process kräver omställnings- samt samarbetsförmåga. Det behöver beaktas i planering och implementation för att åstadkomma förväntade effekter och resultat. Förmågan att leda grupper och individer på denna förändringsresa är den allra viktigaste förmågan bland chefer.

Att arbeta med och förtydliga chefsens roll, uppdrag, förutsättningar, kompetens och stöttning är avgörande för organisationens utveckling framgent. Personalomsättningen i chefsgruppen behöver minskas markant för att säkerställa en positiv utveckling av kommunens uppdrag och gedigna agenda.

Chefsutvecklingsinsatser på organisations- och individnivå ska prioriteras

Arbetet med strategisk kompetensförsörjning ska ta avstamp i sektorernas unika verksamheter och behov genom inventering och nulägesanalys. Dessa eskaleras till en övergripande plan för framtida prioriteringar för att säkerställa rätt och stabil kompetens och personalförsörjning för framtiden.

Det är av högsta prioritet att se över arbetet med medarbetarenkäten och förnya den med sikte på tätare mättillfällen samt ett mer tillgängligt och angeläget format för medarbetarna.

Kommunens anställda

Antal anställda	2018-12-31	2017-12-31	Skillnad
Antal tillsvidareanställda,	2 135	2 076	59
-varav kvinnor i %	81,1	82,1	-1,0
-varav män i %	18,9	17,9	1,0
Antal heltidsanställda	1 877	1 684	193
Antal deltidanställda	258	392	-134
Antalet tidsbegränsat anställda (månadsanställda vikarier)	320	390	-70
Antal arbetade timmar (timanställda)	252 323	370 072	-117 749
-varav kvinnor	195 866	261 263	-65 397
-varav män	56 457	108 809	-52 352
Årsarbetare			
-månadsavlönade	1 810,30	1 776,6	33,70
-timavlönade	143,01	186,9	-43,89
Totalt	1 953,31	1 963,5	-10,19

Ökningen av antalet tillsvidareanställda motsvarar minskningen i antal arbetade timmar för timanställda. Parallellt med heltidsprojektet, om att konvertera tillsvidareanställda till 100 % sysselsättningsgrad, har även en tydlig förflyttning från timanställning (interimistisk anställning) till tillsvidareanställning skett. Antalet tidsbegränsade anställningar har även minskat.

Kön- och åldersförändring	2016	2017	2018
Andelen kvinnor/män i % av månadsanställda			
-andel kvinnor i %	81,6	80,6	80,3
-andel män i %	18,4	19,4	19,7
Genomsnittlig ålder månadsanställda	44,9	44,6	43,67
-enbart kvinnor	45,1	44,8	43,89
-enbart män	44,2	43,9	42,79
Åldersfördelning månadsavlönade			
29 år och yngre	358 (16%)	341 (14%)	371 (15%)
30-49 år	1119 (48%)	1194 (48%)	1230 (50%)
50 år och äldre	839 (36%)	931 (38%)	854 (35%)

Vi har en ojämn könsfördelning i medarbetargruppen i stort och vissa yrkesgrupper är tydligt enkönade.

Personalförändringar 2018				
Årsarbetare per sektor	Månadsavlönade	Timavlönade	Summa	Förändring
Kommunstyrelsen	273,19	94,24	367,43	+18,92
Samhällsbyggnad	92,81	2,01	94,82	-0,53
Arbete, trygghet och omsorg	632,06	26,19	658,25	-14,19
Utbildning, kultur och fritid	766,72	18,94	785,67	-14,13
Summa	1 764,78	141,38	1 906,17	-9,93

Tabellen visar inte på expansion/tillväxt och är en ögonblicksbild per 2018-12-31. Skillnader kan häröra till vakanta tjänster kontra tillsatta tjänster.

Sysselsättningsgrad	2018-12-31	2017-12-31	Skillnad
Tillsvidareanställda	97	95,5	+1,5
-varav kvinnor	96	95,0	+1
-varav män	98	97,7	+0,3

Antal chefer i förvaltningen

Volymtal	Utfall 2018	Utfall 2017
Antal chefer i förvaltningen	117	110
Antal nyanställda chefer i förvaltningen	34	31

Den fortsatt höga omsättningstakten inom chefsgruppen utläses i antalet nyanställda chefer i förvaltningen. Ett fåtal organisationsförändringar i organisationen visar på expansion i chefsledet.

Personalomsättning

Personalomsättning	jan-dec 2018	jan-dec 2017
Personalomsättning i %	18,9	17,1
Expansion i %	3,2	4,9
Avveckling i %		

Personalomsättningen har ökat under 2018 med högst utfall inom grupperna: grundskollärare, förskollärare, undersköterskor och chefer.

För tidigare medarbetare inom Ale kommun är den vanligaste nya arbetsgivaren Göteborgs stad eller annan privat verksamhet.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro i procent

Volymtal	2018-12-31	2017-12-31	Skillnad
Sjukfrånvaro i % av ordinarie arbetstid	7,0	7,8	-0,8
Sjukfrånvaro, kvinnor	7,7	8,6	-0,9
Sjukfrånvaro, män	4,4	4,9	-0,5
Ålder - 29 år	6,3	7,1	-0,8
Ålder 30 - 49 år	6,7	7,8	-1,1
Ålder 50 -	7,8	8,8	-1,0
Korttidssjukfrånvaro 1-14 dagar i relation till ordinarie arbetstid	2,9	3,1	-0,2
Varav sjukfrånvaro 60 dagar eller mer	42,2	43,9	-1,7

Personalkostnader

Personalkostnader per årsarbetare	2016	2017	2018
Årsarbetare	1 941	1 964	1 953
Personalkostnader, Mkr	1 163,5	1 212,5	1 269,2
Personalkostnader per årsarbetare, kr	599 433	617 363	649 878

Personalkostnader per nämnd

Personalkostnader per nämnd 2018, Mkr	Personalkostnader	Totala kostnader	Procentandel
Utbildning	516,4	952,9	54 %
Omsorg och arbetsmarknad	471,2	707,2	67 %
Kommunstyrelsen	79,8	232,7	34 %
Internservice	100,9	344,8	29 %
Samhällsbyggnad	65,7	159,6	41 %
Kultur och Fritid	30,7	88,1	35 %
Övriga	4,6	5,6	82 %
Totalt	1 269,2	2 088,4	61 %

Nämndernas totala kostnader har minskats med egna interna kostnader. I totalbeloppet har samtliga interna elimineringar gjorts och avskrivningar och finansiella nettokostnader har lagts till.

Verksamhetsmått per nämnd

Verksamhet	Verksamhetsmått	Utfall 2017	Utfall 2018	Budget 2018
Äldreomsorg	Antal personer under 65 år med hemtjänstbeslut	55	49	0
	Antal personer över 65 år med hemtjänstbeslut	537	504	0
	Antal beviljade timmar hemtjänst (Tertial)			0
	Antal beviljade timmar extern hemtjänst (Tertial)	13 263	4 127	0
	Antal beviljade timmar per brukare/v	6,2	5,9	0
	Antal besökare på Öppna Träffpunkter	3 995	2 256	0
Funktionshinder	Antal boende enligt LSS	99	86	0
	Antal personer med personlig assistens enligt LSS, snitt	15	9	0
	Antal personer med personlig assistens enligt SFB, snitt	29	21	0
	Ej verkställda beslut bostad med särskild service, snitt (Tertial)	1	4,6	0
Särskilt boende och hemsjukvård	Antal inskrivna hemsjukvård, snitt per månad	528,8	504	0
	Nya beslut tillfällig vistelse (Tertial)	263	330	0
	Köpta dygn tillfällig vistelse	36	41	0
	Antal betaldagar		42	
Individ- och familjeomsorg	Antal hushåll med försörjningsstöd	427	381	0
	Antal hushåll med försörjningsstöd, varav barnfamiljer	145	183	0
	Köpta årsplatser institution, barn- och ungdom (Tertial)	8	3,8	0
	Köpta årsplatser öppenvård, barn- och ungdom	3,4	5,1	0
	Köpta platser kval. familjehem, barn och ungdom	7,5	3,5	0
	Köpta årsplatser institution, vuxna	14,2	4,8	0
	Köpta årsplatser boende, vuxna (Tertial)	4,3	8,2	0
	Antal arbetslösa och i program i åldern 18–24 år	96	127	0
Administrationen	Antal överklagade myndighetsbeslut	36	47	
Miljö	Andel besökta miljöfarliga verksamheter med			100

Verksamhet	Verksamhetsmått	Utfall 2017	Utfall 2018	Budget 2018
	årlig avgift, jämfört med tillsynsplanen %			
	Andel besökta livsmedelsverksamheter enligt kontrollplanen %	96	100	100
	Andel besökta hälso-skyddsverksamheter med årlig avgift, jämfört med tillsynsplanen		100	100
Plan och Bygg	Beslutade lovärenden	281	231	400
	Beslutade ärenden inom bostadsanpassning	80	96	120
	Antagna detaljplaner	1	3	4
	Beslutade ärenden inom färdtjänst	245	283	300
	Beslutade ärenden inom riksfärdtjänst	1	5	10
	Uppstartade detaljplaner	6	2	4
	Antal färdigställda bostäder	278	191	250
	Antal hyresrätter	176	24	30
	Antal bostadsrätter	58	34	40
	Antal äganderätter	96	32	30
Teknik	Uppfyllelse av trafikplanen, meter GC-väg	0	0	100
	Gator m	39 650	40 650	40 550
	Gång- och cykelvägar m	27 401	28 271	27 000
	Kostnad/belysningspunkt/år	639	537	
	Energiåtervinning genom förbränning av säck och kärlavfall (kg/invånare)	201	185	200
	Andel matavfall från säck och kärlavfall som återvinns genom biologisk behandling (%)	30	45	40
	Insamlad mängd förpackningar och returpapper kg/inv	63,1	67	75
	Koldioxidutsläpp per insamlat ton säck och kärlavfall (CO2/ton)	5	5	5
	Antal läckor/10 km ledning/år	1,4	0,9	1
	Antal avloppsstopp/10 km ledning/år	0,8	1	1
	Antal meter vattenledning	206 378	208 501	207 600
	Antal meter avloppsledning	398 000	406 035	400 000
	Bibliotek	Antal utlån		
- huvudbibliotek		128 314	99 649	110 000

Verksamhet	Verksamhetsmått	Utfall 2017	Utfall 2018	Budget 2018
	- filialbibliotek	65 167	62 506	75 000
	Totalt utlån			185 000
	Antal besökare	167 043	163 715	175 000
Kulturverksamhet	Antal elever i kulturskolan			550
	Antal genomförda kulturrevenemang			100
	Antal publik vid scenframträdanden			7 500
Barnomsorg, barn 1-5 år	Antal barn i kommunala förskolor i Ale	1 570	1 619	1 630
	varav sålda platser			2
	Antal barn i pedagogisk omsorg, kommunal i Ale	64	52	55
	Antal barn i fristående förskoleverksamhet	155	155	150
	Antal barn i kommunal verksamhet i annan kommun	8	5	13
	Summa Alebarn	1 793	1 826	1 848
Grundskola Förskoleklass - årskurs 9	Elever 6-12 år			
	Elever i kommunala skolor i Ale, F-6	2 674	2 789	2 789
	- varav från andra kommuner	75	88	79
	Köpta platser F-6	234	238	230
	- varav Ale-elever F-6 i fristående verksamhet	209	207	212
	- varav Ale-elever F-6 i kommunal verksamhet i annan kommun	26	31	18
	Summa Ale-elever 6-12 år	2 834	2 939	2 940
	Elever 13-15 år			
	Elever i kommunala skolor i Ale, årskurs 7-9	988	1 032	1 041
	- varav från andra kommuner	39	52	41
	Köpta platser 7-9	172	164	160
	- varav Ale-elever 7-9 i fristående verksamhet	151	147	147
	-varav Ale-elever 7-9 i kommunal verksamhet i annan kommun	21	18	13
	Summa Ale-elever 13-15 år	1 122	1 145	1 160
	Summa Ale-elever totalt	3 955	4 084	4 100
Fritidshem	Antal barn på kommunala fritidshem i Ale	1 749	1 792	1 789
	- varav sålda platser	36	48	44

Verksamhet	Verksamhetsmått	Utfall 2017	Utfall 2018	Budget 2018
	Köpta platser	184	180	187
	- varav Alebarn på fritidshem i fristående verksamhet	175	175	180
	- varav Alebarn på fritidshem i kommunal verksamhet i annan kommun	9	6	7
	Summa Alebarn	1 896	1 924	1 932
Grundsärskola	Antal barn i kommunal särskola i Ale	34	35	33
	-varav sålda platser	1	2	0,5
	Antal integrerade särskoleelever (Ingick i raden ovan för 2015 och 2016)	7	6	6
	Köpta platser	1	2	3
	Summa Ale-elever i särskola	41	42	41,5
Modersmålsundervisning och studiehandledning	Elever som har modersmålsundervisning	519	520	520
	Elever som har studiehandledning	115	124	120
Gymnasium	Antal elever i Ale gymnasium IM	93	80	83
	-varav elever från andra kommuner	4	7	4
	Köpta platser	1 063	1 083	1 109
	Summa Ale-elever i gymnasium	1 152	1 157	1 188
Gymnasiesär	Ale-elever i gymnasiesär (köpta platser)	27	29	29
Komvux	Antal på gymnasial och grundläggande nivå (omräknat till heltidsplatser)	71	52	
	-varav sålda platser		4	
	Köpta platser		32	
	Antal elever på SFI	175	126	
	-varav sålda platser, SFI		2	
	Köpta platser SFI		32	
Överförmyndarverksamhet	Förmyndarskap	102	118	115
	Godmanskap enl. FB 11:4	176	173	180
	Förvaltarenskap enl. FB 11:7	23	25	25
	Ensamkommande barn i kommunen	46	14	40
	Särskilt förordnad vårdnadshavare	17	8	18

Kommunstyrelsen

Ordförande:	Mikael Berglund
Årets resultat:	13 928 tkr
Nettokostnad:	159 659 tkr

Nämndens uppdrag

I kommunstyrelsens reglemente framgår kommunstyrelsens arbetsuppgifter. De viktigaste uppgifterna finns i §§ 4 – 5.

4 §

Kommunstyrelsen är kommunens ledande förvaltningsorgan.

Av kommunallagen framgår kommunstyrelsens ansvar för ledning och samordning av kommunens angelägenheter samt skyldighet att ha uppsikt över verksamhet som bedrivs av nämnder, kommunala bolag och kommunalförbund vilka kommunen är medlem i.

5 §

Kommunstyrelsen ska vid utövandet av sin ledningsfunktion särskilt

1. leda utvecklingen av den kommunala demokratin och medborgarinflytandet,
2. leda arbetet med och samordna utformningen av nämndövergripande mål, riktlinjer och ramar för styrningen av hela den kommunala verksamheten samt göra framställningar till kommunfullmäktige i målfrågor som inte är förbehållna annan nämnd,
3. övervaka att de av fullmäktige fastställda målen och planerna för den kommunala verksamheten och ekonomin efterlevs och att kommunens löpande förvaltning handhas rationellt och ekonomiskt,
4. tillse att uppföljning sker till fullmäktige från samtliga nämnder om hur verksamheten och den ekonomiska ställningen under budgetåret utvecklas,
5. ansvara för samordningsträffar med företrädare för kommunens nämnder och bolag,

6. ha fortlöpande uppsikt över verksamheten i de företag, som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i, främst vad gäller ändamål, ekonomi och efterlevnad av uppställda direktiv, men även i avseende på övriga förhållanden av betydelse för kommunen,
7. leda utvecklingen av informationssystem och kommunikation,
8. leda utvecklingen av regionala och internationella samarbeten, samt
9. samordna nämndövergripande verksamhet i den mån samordningen inte ankommer på annan nämnd.

Årets verksamhet

Brukare/Social hållbarhet

Under 2018 har särskilda fokusområden inom social hållbarhet varit aktiviteter inom strategiska målsättningarna, ett övergripande utvecklingsarbete med Agenda 2030 och ett fortsatt samverkansarbete med Västra Götalandsregionen.

Inom den strategiska målsättningen "Lust att lära" har aktiviteter berört ett universellt perspektiv genom ICLD-arbete med Budesti, Moldavien och Ghanzi, Botswana med inriktning mot problematisk frånvaro i skolan. För att arbeta med ett integrerat perspektiv har arbete skett genom olika samverkansgrupper och samarbeten med externa parter. Ett sådant tvärsektorielt arbete som leds av Utvecklingsavdelningen är Tidigt Samordnade Insatser, TSI. Samarbete har även skett 2018 med SKL genom en överenskommelse inom Aktion 2018.

För att bidra till den strategiska målsättningen Medskapande invånare, samt bland annat globala mål 11 och 16 i Agenda 2030, har fokus under 2018 legat på att genomföra en perspektivinsamling inom ramen för arbetet Ale i 360 grader. Ett utvecklingsarbete med politik och kommunchef för att hitta nya innovativa medskapande processer har pågått parallellt. Två Vinnova-ansökningar genomfördes för möjligheten till extern finansiering, båda med avslag.

Fortsättningsarbetet med den sociala kartläggningen 2016 och Insatsinventeringen 2017 fortlöpte även under 2018. Utifrån de framtagna utredningarna och beslutsunderlagen togs ett webbverktyg fram som på ett enkelt sätt synliggör de insatser som erbjuds för barn, unga och familj, inom området social hållbarhet. Utvecklingsarbetet med verktyget kommer att fortsätta under 2019.

Upphandlingsenheten arbetar kontinuerligt med att få med sociala kriterier vid upphandlingar. Ekonomiavdelningen behöver arbeta aktivt för att kunna erbjuda praktikplats för person som står lite längre från arbetsmarknaden eller har svårt att komma in på den.

Planeringen för utveckling av Älvängen och Nödinge inom ramen för Utveckla Ale har som mål att samhällena byggs med social hållbarhet. Parker och offentliga rum ska vara tilltalande och locka till samvaro. En utredning har under året färdigställts för utformning av de offentliga rummen i Nödinge centrum. Den kommer att ligga till grund för den första detaljplanen för Nödinge centrum.

Näringslivsenheten arbetar med en satsning som särskilt syftar till en inkluderande tillväxt; Excite där entreprenörer från kommunen får helt byta miljö och i nya konstellationer i Europa under några veckors tid får applicera sitt kunnande i helt andra verksamheter. Syftet med satsningen är att utveckla innovationsförmågan i befintliga verksamheter i kommunen men också skapa nya samarbeten där människor som vanligtvis inte möts kopplar ihop sina kunskaper för större nytta. Excite följer den planerade riktningen och inga större avvikelser mot plan finns. Det har under perioder varit arbetsintensivt att matcha kandidater

Brukare/Ekologisk hållbarhet

Under 2018 har arbetet med klimatanpassning kommit igång där en styrgrupp tillsats och en projektplan tagits fram. Arbetet går också framåt med en ny energi- och klimatplan, även om den inte färdigställdes under 2018. Under året har underlag tagits fram och synpunkter samlats in och de som återstår är att sammanställa detta.

Under hösten har ett tätare samarbete mellan infrastrukturenheten och utvecklingsavdelningen kommit igång. En viktig fråga är planeringen av den nya kollektivtrafiken. Ombyggnation befintliga och lokalisering av nya busshållplatser är delar av det arbetet. I december färdigställdes också snabbbladdstationen i Nödinge.

Arbetet med giftfri förskola har fortsatt och kommer fortsätta under 2019. 2018 gjordes en inventering av förskolorna och under vintern har ett material tagits fram som ska skickas ut till förskolorna. Under senhösten byttes också alla gamla vilomadrasser ut på förskolorna mot madrasser som garanterat är helt utan spår av eventuella giftiga ämnen.

En samordning inför GR-projekten *Resurssmart äldreboende* och *Design med omtanke 2.0 (DMO 2.0)* har påbörjats. Det lyckade arbetet som sparar både miljö och ekonomi på ett äldreboende i Göteborg ska nu föras vidare och alla äldreboenden i Ale har valt att vara med.

Satsningarna Pilgrim längs Göta Älv och Besöksnäringen i Ale är ett ekologiskt perspektiv. Satsningar för besöksnäringen gör utifrån den hållbara turismen och den hållbara besöksnäringen. I detta omfattas kurser och workshops för företag och blivande företagare.

Att utveckla Älvängen och Nödinge vid pendeltågstationerna bidrar till ett ekologiskt mer hållbart samhälle. Det ger stora möjligheter att använda kollektiva transporter och minska bilberoendet.

Vid nytecknande av jordbruksarrenden ställs krav på ekologisk odling.

Arbete pågår för att komma till 100 procent elektroniska fakturor för att minska både tidsåtgång men även förbrukning av papper. Ekonomiavdelningen ingår också i arbetet med DMO 2.0 som handlar om cirkulär ekonomi vilket kommer att fortsätta 2019.

Arbetet pågår med att bilda en ny fordonsorganisation för att nå målen med minskade koldioxidutsläpp.

Viktig del av om- och nybyggnation är att följa uppsatta miljökrav och att följa upp att våra entreprenörer också följer uppsatta krav. Äldre fordon har bytts till elfordon, vilket går i linje med kommunens mål avseende fordonsflottan. Uppföljningen gäller leasade personbilar och lätta lastbilar, totalt 124 fordon. Av dessa är 18 st elbilar. Ytterligare 5 st elbilar beställda, men leveranstiden har ökat avsevärt, upp till 52 veckor på vissa elbilar.

Den ekologiska andelen av inköpta livsmedel under 2018 låg på 43%. Vilket är en ökning med 6% från förra året. För det fjärde kvartalet låg den ekologiska andelen på 45%. Klimatpåverkan av matens som serveras i skolorna beräknas och arbetas kontinuerligt med att sänkas. 2018 startade samlade mätningar av matsvinn. Den första mätningen skedde under

våren och då låg svinnet på 23,5%. Nästa mätning gjordes under hösten och svinnet låg då på 21%.

Ekonomisk hållbarhet

Cirkulär ekonomi är en viktig process där arbete kommer att påbörjas för att se vilka initiativ som Ale skulle kunna initiera. Införandet av ett nytt budget och prognosystem som är under upphandling kommer att förbättra kommunens möjligheter att analysera och göra prognoser med större säkerhet.

Näringslivsenheten har ett särskilt fokus på nystartade företag under 2019 och har under 2018 planerat denna satsning. Ett resultat av detta är en upphandlad och uppstartad mentorskapsutbildning för 10 nystartade företag. Syftet med satsningen är att minska risken för konkurser och öka möjligheten till snabbare tillväxt.

Processer

Arbetet har påbörjats för att förbättra den interna budget och uppföljningsprocessen genom bland annat översyn av IT-stöd men även kunskap kring ekonomi hos kommunens chefer. Ett närmare samarbete mellan ekonomichef och sektorer avseende ekonomiska frågor har också inletts.

Näringslivsenheten har flera samarbetsprocesser igång där framför allt samarbete med Arbetsmarknadsenheten och arbetsförmedlingen för sysselsättning för alla är en process att lyfta. Samarbetet fungerar väl och har bland annat resulterat i att tjänstepersoner från AME under 2019 deltar i företagsbesök för att tidigare kunna fånga upp företagets behov och matcha detta mot de som enheten har inskrivna.

Hållbar ledning och styrning har utvecklats genom att diskussioner har förts kring behovet att föra mer tvärgående nämnd- och sektorsövergripande samtal på en mer strategisk nivå utifrån de globala målen och de strategiskt prioriterade målen. Ett område som har prioriterats är demokrati och tillitsskapande processer genom att bjuda in medborgare, medarbetare och politiker i samtal kring vad som är ett gott liv. En utmaning i hållbar ledning och styrning är just att hitta nya former och strukturer för att stärka demokratin, känslan av sammanhang och påverkansmöjligheter.

Under hösten 2018 har kommunens verksamhetsstöd för ledning och styrning, Stratsys, gjorts om för att bli tydligare, lättare att arbeta i och mer sammanhållande för hållbar ledning och styrning.

Exploateringsingenjörerna är välutbildade och effektiva. Projektutvecklaren har tillsammans med en av exploateringsingenjörerna fått bra fart på Utveckla Ale. I alla detaljplaneärenden arbetar vi tätt tillsammans med planarkitekterna. Vår nuvarande avtalsdatabas för arrenden, med koppling till fakturasystemet, byggdes upp i nytt system under 2016. Finjusteringar krävs fortfarande men den har hjälpt oss att effektivisera verksamheten. Nästa steg i effektiviseringen är att försöka få till en generell avtalsdatabas för de fastighetsanknutna avtalen som en modul i Pythagoras.

Under 2018 har en organisationsförändring påbörjats på internservice för att renodla verksamheterna och för att tydliggöra det operativa. Införandet av nytt fastighetssystem pågår, som kommer ge möjlighet att hantera fler funktioner som idag ligger spridda i internservice organisation. Det knyter samman en tydligare central stabsfunktion vars mål är att arbeta med den övergripande strategiska administrationen/ekonomin och utveckling. Flera olika erfarenhetsutbyten med andra kommuner har varit prioriterade i utvecklingsarbetet 2018 och som har gett goda effekter och förändring av arbetssätt inom verksamhetsservice och teknisk förvaltning.

Hållbart arbetsliv

Utmaningarna kvarstår främst med att bedriva bemanningsenhet för övriga delar av förvaltningen. I förra tertialrapporten pekades två alternativ ut. Det första alternativet var att utveckla uppdraget att svara för rekryteringsfrågor för sektorerna. Det andra alternativet var att låta sektorerna ta över bemanningsfrågorna. Hittills har det inte skett något ställningstagande mellan dessa alternativ eller andra, hittills ännu inte formulerade alternativ. Dock kvarstår frågan att ett vägval behöver ske. Det behöver också rekryteras permanent personal på en rad strategiskt viktiga tjänster som haft ett tf-skap under längre eller kortare period.

Sedan motsvarande period förra året har sjukfrånvaron minskat från 6,8% till 6,2 % vilket är positivt. Det finns dock en liten ökning för kvinnorna medan männens frånvaro minskat kraftigt. Enligt åldersindelningen kan det konstateras att sjukfrånvaron minskat i samtliga grupper. Likaså sjunker både korttidsfrånvaron och den längre sjukfrånvaron.

Sociala investeringar

Sociala investeringsfonden

Sociala investeringsfonden			
Tkr	Budget	Utfall	Avvikelse
NÄTA	2500	1427	1 073

Sociala investeringar

Problematiskskolfrånvaro är ett påtagligt problem i Ale kommun och det har saknats verktyg för att sektorsövergripande arbeta både förebyggande och riktat med elever som ingår i målgruppen. Många av eleverna har en komplex problematik som innefattar både svårigheter inom skola, hemmiljö samt individfaktorer. NÄTA Ale – Närvaroteam Ale, är en social investering som beviljades i december 2017 och påbörjades under 2018, där sektor ATO och sektor UKF samverkar med syfte att arbeta med elever i problematisk skolfrånvaro för att hindra att elever blir hemmasittare, samt öka deras möjligheter till en fullständig skolgång med gymnasiebehörighet och ökad måluppfyllelse. Satsningen NÄTA har blivit beviljade medel för tre år; 2,5 miljoner kronor per skolår, sammanlagt 7,5 miljoner kronor. Satsningen följer alltså skolår och inte verksamhetsår, och sträcker sig därför från maj 2018 till juni 2021.

Investeringar

	Budget 2018	Bokslut 2018	Årsavv. 2018
Säkerhets förebyggande åtgärder	1 860	2 015	-155
Upprustning skolgårdar	900	764	136
Ny ombyggn skolor och fskl	120 091	51 450	68 641
Myndighetskrav	500		500
Energibesparande åtgärder	500	480	20
Ombyggnad ventilation sk/fs	10 350		10 350
Uppgrad av reglersystem	1 000	938	62
Nytt äldreboende Älvängen	507	507	
Förskolepaviljong		51	-51
Fastighetsunderhåll	10 000	9 122	878
Skolpaviljong		11	-11
Upprustning idrottsanl	300	155	145
Arb miljöåtg skolor, fskl	300	144	156
Mindre anpassningar skolor	3 000	612	2 388
Jennylands ridanläggning	27 648	2 234	25 414
Investering förskola	2 000	311	1 689
Investering produktionskök	2 000	304	1 696
Inv maskinpark kök skola	2 500	4 013	-1 513

	Budget 2018	Bokslut 2018	Årsavv. 2018
Nytt boende funktionsnedsättning	23 450	3 057	20 393
Lokalanpassning Börjesson	14 055	9 008	5 047
Utredning lokaler ATO	400	140	260
Reinvest anslag internservice	1 000	255	745
Övrigt	60 836	32 154	28 682
Netto	283 197	117 727	165 470

LSS boende Skepplanda

Avvaktar bygglov

Ny förskola Älvängen

Projektering av förskolan klar. Byggnation pågår
Tidplan:

Start produktion, kvartal 3 - 2018

Färdigställande, kvartal 1 - 2020

Ny förskola Nol

Sanering är nu upphandlad och tilldelad. I skrivande stund är det något osäkert om upphandlingen kommer att överklagas. Risker finns att saneringen blir försenad, bevakas.

Projektering startar upp nu hösten 2018 och beräknas vara färdig under våren 2019. Koncept är framarbetat i arbetet med den nya förskolan i Älvängen vilket kommer att användas för den nya förskolan i Nol. Vissa smärre justeringar behöver dock göras då förskolorna är olika stora.

Tidplan

Start projektering, kvartal 3 – 2018

Start produktion, kvartal 3 - 2019

Färdigställande, kvartal 4 - 2020

Ny förskola Kilandavägen

Förstudie startas upp i höst. Tomten är komplicerad och relativt omfattande utredningar behöver göras. Detaljplanen är utformad efter förutsättningar att det skall byggas en större skola, nu skall det byggas en förskola. Exempel på utredningar som behöver göras är; angöring (trafikverket är vägghållare, geoteknik, VA, el och eventuell flytt av biotopskyddat dagvattendike.

Tidplan

Start förstudie, kvartal 3 – 2018

Färdigställande förstudie, kvartal 2 - 2019

Enskilt boende Krokstorp

LSS-boendet i Krokstorp är färdigställt och levererades till verksamheten i maj 2018. Byggnaden levererades i tid till en kostnad strax under tilldelade investeringsmedel. Klart

Anpassning kontor Nödinge 38:2 (Järnkontoret)

Tilldelning skedde strax innan sommaruppehållet. Färdigprojektering är nu klar och produktionen är pågående. Projektet i fas, håller beslutad tid, kvalitet och ekonomi. Inflyttning i januari 2019.

Skola Nol/Alafors

Mindre utredning har gjorts tillsammans med MEX. Saknas styrgrupp och tydlig ledning och styrning. Projektplan behöver beslutas av styrgrupp innan vidare arbete kan göras. Rapport finns för inriktningsbeslut hos UKF.

Ekonomisk översikt

Tkr	Budget 2018	Bokslut 2018	Årsavv. 2018	Budget 2017	Bokslut 2017
VERKSAMHETENS INTÄKTER					
Bidrag	-3 713	-18 790	15 077	-1 687	-9 706
Försäljning av varor och verksamhet	-4 283	-3 375	-908	-3 577	-6 395
Hyror och arrenden	-122 311	-121 956	-355	-117 846	-117 962
Taxor och avgifter	-1 660	-2 407	747	-1 725	-2 680
Övriga intäkter	-234 087	-243 013	8 926	-221 999	-225 866
SUMMA INTÄKTER	-366 054	-389 541	23 487	-346 834	-362 609
VERKSAMHETENS KOSTNADER					
Bidrag och transfereringar	9 827	7 297	2 530	7 272	9 164
Material/köpt verksamhet	59 255	65 318	-6 063	53 752	53 549
Lokaler	111 331	116 227	-4 896	98 894	101 558
Personal	180 298	171 365	8 932	164 929	167 798
Kapitalkostnader	85 818	85 917	-99	80 159	81 635
Övrigt	93 111	103 075	-9 964	128 802	130 423
SUMMA KOSTNADER	539 640	549 198	-9 558	533 808	544 128
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	173 586	159 658	13 928	186 974	181 519

Tkr	Budget 2018	Bokslut 2018	Årsavv. 2018	Budget 2017	Bokslut 2017
Besluts/verksamhetsområden					
Sektor gemensamt	25 589	21 838	3 751	48 353	41 878
Administration	45 204	48 903	-3 699	41 997	45 712
Ekonomi	28 850	15 347	13 503	27 384	15 293
Personal	19 936	20 715	-779	19 009	19 776
IT	19 095	23 686	-4 591	17 931	21 834
Mark- och exploatering	2 390	1 637	753	2 539	2 186
Näringsliv	3 170	2 494	676	2 866	2 632
Kommunikation	9 436	8 593	843	8 794	8 451
Utveckling	15 766	16 634	-868	14 085	13 336
Översiktligplanering	2 422	2 288	133	2 393	4 364
Internservice	1 728	-2 478	4 206	1 623	6 057
Summa	173 586	159 659	13 927	186 974	181 519

Framtiden

Under året har mycket fokus lagts på GDPR och att göra Ale kommuns infrastruktur samt teknisk plattform GDPR-säkrad. Den stora personalomsättningen samt omflyttningarna ute i verksamheterna har påverkat supportsituationen och behovet av ökat stöd från IT. Samhällets utveckling med en hög förändringshastighet kommer ställa nya och förändrade krav på hur IT levereras och fungerar. Detta gör att vi behöver ha bättre modeller och processer för att kunna hantera nya krav, inte minst ställer det krav på budgeterings och finansieringsmodeller.

Bostadsproduktion pågår i bra takt och behöver fortsätta så och öka för att uppfylla tillväxtmålet om 2-3 % befolkningsökning. Det finns god beredskap för det i gällande och pågående detaljplaner, ca 1 750 bostäder de närmaste 5 åren. En utmaning är att få exploateringar på privat mark att bli verklighet. Kommunen kan behöva stötta upp med kunskap för att hjälpa till med genomförandet. Det är brist på verksamhetsmark och därför är det viktigt att detaljplanerna för Äskekärr och Osbacken blir klara. Även nya detaljplaner för Alvhems stationsområde och Häljered samt en etapp 2 i Skepplanda verksamhetsområde blir välkomna tillskott. Arrendavtalsregistret fungerar nu bra. Nästa steg blir att försöka få till ett digitalt register för övriga fastighetsanknutna avtal.

Ur näringslivsperspektiv föreslås fokusera mer riktat mot vissa typer eller branscher av företag för att dels skapa bättre förståelse för olika företags behov men också för att bredda relationsbasen så att fler företagare känner att man har en god relation till kommunen och kan påverka. Detta ligger planerat för 2019. Inkludera fler tjänstepersoner och politiska företrädare vid företagsbesök för att skapa fler

mötesplatser och möjligheter tillsammans.

Kommunikationsavdelningen bör få underlag för att tillsätta en grafisk producent på heltid. Detta för att vara ett bättre stöd till verksamheterna och för att leva upp till enhetlighet i grafisk profil mot våra invånare. Detta gör också ökat utrymme till att vara det strategiska kommunikationsstöd som enheten vill vara.

Kontaktcenter behöver arbeta med att införliva de nya arbetssätt som påbörjats under hösten. Aktivt jobba med kontinuerlig personalutveckling, både gällande kunskap och attityd. Enheten behöver även se över möjlighet att ha en ytterligare kommunvägledare för att täcka upp de fluktuationer som uppkommer bl a då flera är barnföräldrar med VAB. Detta för att kunna upprätthålla servicen till våra invånare. Tillgänglighet i form av öppettider i Kontaktcenter kommer att ses över.

Utmaningar under kommande år är bl a fortsatt utveckling av hållbar ledning och styrning för Agenda 2030 och för ökad demokrati och tillitsskapande processer. Den nya sammansättningen av strategiska förvaltningsledningen, fördelningen av ansvar för de strategiska målsättningarna och hur arbetet ska bedrivas i arbetsgrupper fortsätter.

Internservice utmaningar kommande år är ny organisation med nämnd och kommer genom detta att få ett tydligare uppdrag. Förankringsprocesser med verksamheter och politik är ett måste och har redan påbörjats. Utmaningarna ligger också genom effektiviseringar som kommer att påverka utbudet av tjänster som kan levereras. Organisationsförändringar är också nödvändiga för att uppnå önskat läge. Lokalförsörjningsprocessen kommer också att tillhöra Internservice under 2019 och här finns också många utmaningar.

Utbildningsnämnden

Ordförande:	Erik Liljeberg
Årets resultat:	2 772 tkr
Nettokostnad:	823 120 tkr

Nämndens uppdrag

Utbildningsnämnden ansvarar för förskola, skolbarnsomsorg, grundskola, gymnasieskola och vuxenutbildningen.

Skolan utgör en av de viktigaste grundpelarna för att bygga ett demokratiskt samhälle. Skolan ska ge eleverna kunskaper och färdigheter och i samarbete med hemmen ska skolan främja elevernas harmoniska utveckling till ansvarskännande samhällsmedlemmar.

Nämnden ansvarar för offentlig skolutbildning inom

- förskola
- pedagogisk omsorg
- fritidshem
- förskoleklass
- grundskola
- grundsärskola
- gymnasieskola
- gymnasiesärskola
- kommunal vuxenutbildning med uppdragsutbildning och påbyggnadsutbildning
- särskild utbildning för vuxna
- utbildning i svenska för invandrare (SFI)

Årets verksamhet

Brukare/Social hållbarhet

Skolresultaten för läsåret 17/18 visar att betygen för årskurs 9 har förbättrats avsevärt. En ökad andel behöriga till vidare studier är en viktig del i arbetet för social hållbarhet.

Viktiga insatser görs genom TSI (Tidiga samordnade insatser) där NÄTA (Närvaroteam Ale) och PALS tillkommit och förväntas ge goda effekter på skolframgång för kommunens alla elever.

En mer likvärdig utbildning med höjda resultat ska skapas inom utbildningsnämndens områden vilket kräver en omfattande plan. Det arbetet har påbörjats under perioden. Sett till likvärdigheten i stort över skola och förskola återfinns stora skillnader både mellan och inom enheter vilket blir synligt både i kvalitativa aspekter samt enkät- och kun-

skapsresultat. En utvecklad kvalitet i undervisningen, kompetensförsörjning samt god effekt av den riktade resursfördelningen är viktiga mål att arbeta mot. Avgörande för skolframgång är i hela riket socioekonomiska bakgrundsfaktorer. Det är mycket viktigt att skapa möjligheter till och incitament för blandade barn- och elevgrupper.

Brukare/Ekologisk hållbarhet

Att väcka och utveckla barns och elevers medvetenhet och engagemang i hållbarhetsfrågor både globalt och lokalt är ett av de sätt som sektorn bidrar till att nå kommunens mål om ekologisk och social hållbarhet.

Planeringsarbetet med få bort kemikalier, ohälsosamma inventarier och leksaker har pågått under ett par år. Utgångspunkten är kemikalieinspektionens checklista över ämnen som inte bör finnas i barnens dagliga miljö. Arbetet är kostnadsdrivande och har därför varit svårt att få igång men nu har arbetet startat på alla förskolor.

Ekonomisk hållbarhet

Den sammantagna bilden visar på ett resultat för året på 2,7 Mkr, men utbildningsområdet har fortsatt stora utmaningar avseende ekonomisk hållbarhet. Personalkostnadsnivån för förskola och grundskola är fortfarande för hög i förhållande till budget. En omställning till andra mer moderna och effektiva arbetsorganisationer är ännu inte genomförd och flera strategiska åtgärder återstår, bland annat omlokalisering till större enheter samt väl strukturerad ledning och styrning.

För att balansera de underskott som inte gått att komma till rätta med under året bidrar andra verksamhetsområden med överskott. Överskott har också genererats av kostnader som inte fallit ut, statsbidrag samt lägre kostnader för köpta gymnasieplatser.

Lednings- och styrningsarbetet avseende ekonomi har utvecklats avsevärt under perioden. Det fortsatta arbetet kommer att ha fokus på att skapa incitament och förutsättningar för långsiktig planering och större ansvarstagande på alla nivåer. En utredning genomförd av KPMG belyser just detta och visar på att arbetet har rätt inriktning. Det faktum att kostnaden per elev och barn är hög samtidigt som

personaltätheten inte ligger på motsvarande nivå utreds vidare under hösten och beräknas vara klart under första delen av 2019. En förmodan är att den kommer peka på de höga kostnaderna för internservice som en del att komma till rätta med.

Barn- och elevtalsökningen är inte lika hög som tidigare år men året innebar en del tröskelkostnader i form av nya lokaler samt start av nya klasser och avdelningar. Det är också en del i att ökningen kostat mer än finansieringen har medgivit och personaltätheten fortsätter sjunka.

Processer

Lednings- och styrningsarbetet i sektorn har under perioden varit prioriterat och flera steg tagits i rätt riktning. Det har avsett ekonomistyrningen, rapportering och styrning utifrån verksamhetsplan och systematiskt kvalitetsarbete. De inledande stegen mot tillitsbaserad styrning har tagits under slutet av 2018.

Kompetensförsörjning är en fortsatt utmanande process som under perioden fått en tydligare riktning med prioritet förskola samt fler åtgärder, även om de är av mindre karaktär.

Lokalförsörjningen är fortsatt av central vikt för sektorn och resurskrävande på alla nivåer. För perioden har arbete pågått med Ale Kulturrum samt de två nya förskolorna i Älvängen och Nol. Det är en fortsatt utmaning att få ledningsarbetet att fungera ända ut i organisationen och mellan sektorer.

Sektorledningens inre arbete är fortsatt prioriterat och riktas mot ett tydligare ägarskap för de mest centrala processerna vilket förväntas ge effekt under nästa år i form av mer genomarbetade prioriteringar och tydligare framdrift.

Hållbart arbetsliv

Sjukfrånvaron har sjunkit något från föregående år vilket verkar bero på bättre kontinuitet och stabilitet

på enheterna.

Personalstatistiken visar på att arbetet med omställning från visstid till tillsvidareanställningar givit resultat.

Kompetensförsörjningsstrategin har bestått i att göra mindre insatser inom flera lätt identifierbara områden i syfte att inte tappa mark fram tills att området omfattas av en helhetsplan.

Insatser för perioden är stöd till de som på eget initiativ går behörighetsgivande utbildning. Kontinuerlig utbildning och nätverkande för all personal på fritidshem och förskoleklass. Ale har anslutit sig till Branschråd förskola inom GR som tagit fram en plan som under perioden börjat implementeras. Ett antal visstidsanställda inom förskolan har fått och tackat ja till erbjudande om tillsvidareanställning och ytterligare 10 förstelärartjänster har tillsatts. Tre lärartjänster inom svårrekryterade områden har inrättats specifikt för studerande inom konceptet TFS. VFU-arbetet har också stärkts, särskilt inom förskolans övningsförskoleprojekt.

Löneläget har stärkts i och med den riktade satsningen mot lärare, fritidspedagoger och rektorer.

Heltid som norm från 1 april har inneburit att fler tjänster inrättats som heltid istället för deltid. Sektorn har startat arbetet med heltidsresan och de första stegen tas under hösten. I dagsläget har sektorn 95 anställda på deltid men det kräver ett omfattande omställningsarbete för hela organisationen.

Investeringar

	Budget 2018	Bokslut 2018	Årsavv. 2018
Investeringar	5 000	4 272	728
Netto	5 000	4 272	728

Ekonomisk översikt

Besluts/ verksamhetsområden	Budget 2018	Bokslut 2018	Avvikelse	Budget 2017	Bokslut 2017
Tkr					
Ledning och nämnd	28 189	27 795	393	27 647	24 499
Elevhälsa, Särskolan, Modersmål	56 529	53 455	3 074	52 411	54 117
Förskola	208 325	212 549	-4 223	196 284	194 936
Grundskola	381 942	395 137	-13 195	360 777	375 671
Gymnasiet	130 983	121 696	9 287	123 721	121 365
Komvux	12 426	11 861	564	10 247	12 531
Välkomsten	783	628	156		3 944
Övrigt	6 716		6 716		2
Nettokostnader	825 892	823 120	2 772	771 087	787 065

	Budget 2018	Bokslut 2018	Avvikelse	Budget 2017	Bokslut 2017
Verksamhetens intäkter					
Bidrag	-33 075	-51 228	18 153	-39 338	-44 365
Försäljning av varor och verksamhet	-17 490	-21 065	3 575	-16 191	-14 112
Hyror och arrenden	0	0	0	0	0
Taxor och avgifter	-29 981	-30 948	967	-28 891	-29 018
Övriga intäkter	-201 262	-204 917	3 655	-190 250	-206 516
SUMMA INTÄKTER	-281 808	-308 158	26 350	-274 670	-294 011
Verksamhetens kostnader					
Bidrag och transfereringar	0	324	-324	330	383
Material/köpt verksamhet	205 558	192 967	12 591	201 565	192 873
Lokaler	127 700	129 678	-1 978	122 449	122 846
Personal	471 723	494 936	-23 213	446 374	474 405
Kapitalkostnader	8 247	6 717	1 530	7 844	6 903
Övrigt	294 472	306 655	-12 183	267 195	283 666
SUMMA KOSTNADER	1 107 700	1 131 279	-23 579	1 045 757	1 081 075
Verksamhetens nettokostnader	825 892	823 120	2 772	771 087	787 065

Framtiden

I syfte att möta utbildningsnämndens stora kommande utmaningar bör fokus riktas mot Lika möjligheter till framgångsrikt lärande och Hållbar kompetensförsörjning.

Lika möjligheter till framgångsrikt lärande innebär att det inte längre får vara avgörande vilken skola eller förskola, klass eller avdelning barn och elever går på eller vilka socioekonomiska förutsättningar de har. I nuläget är det ett arbete som inte lyckats, vare sig nationellt eller i Ale. Det blir viktigt att varje enhet tar ansvar för sin kvalitetsutveckling mot lika möjligheter men även varje nivå i styrkedjan i syfte att fördela olika former av resurser och utveckla kvaliteten på helheten. Samhällsplanering och upptagningsområden är en viktig del för det övergripande långsiktiga arbetet mot lika möjligheter.

Utbildningsområdet står inför stora utmaningar avseende förskolläraryrket och lärarbrist. För att möta denna krävs en rad insatser. Flera av dem innebär stora kostnader, bland annat för att vidareutbilda befintlig personal, andra lösningar så som nya arbetsorganisationer och arbetssätt är utmanande på andra sätt. Dessa förslag på insatser kommer att presenteras under året.

Med grund i den ekonomiska genomlysningen som står klar i början av året kommer arbetet mot att få ut mer pengar i kärnverksamheten och därmed öka personaltätheten att intensifieras. Det är flera delar av kommunens verksamhet som behöver ses över i samband med detta, med särskilt fokus på internservice. Arbetet mot en ökad personaltäthet är ett viktigt steg mot både ökad hållbarhet för medarbetarna och ökad kvalitet.

Kultur- och fritidsnämnden

Ordförande:	Sonny Landerberg
Årets resultat:	-70 tkr
Nettokostnad:	81 081 tkr

Nämndens uppdrag

Kultur - och fritidsnämnden ansvarar enligt reglementet för:

- kulturskolan
- öppen ungdomsverksamhet
- folkbibliotek, nämnden fullgör också kommunens uppgifter enligt bibliotekslagen
- allmänkultur
- kulturminnesvård
- museiverksamhet
- nämnden fördelar samtliga bidrag till föreningar och organisationer (enligt fullmäktiges fastställda riktlinjer) i samråd med respektive sektor inom vilken föreningen/organisationen bedriver sin verksamhet
- lotteritillståndsverksamheten
- kommunens konstsamling
- att förvalta de idrotts- och fritidsanläggningar som inte sköts av förening via skötselavtal eller på annat sätt
- utdelning av kulturstipendium och ungdomsstipendium

Årets verksamhet

Brukare/Social hållbarhet

Alla kultur- och fritids verksamhetsområden bygger på social hållbarhet där verksamheterna erbjuder både tillgång till kommunens mötesplatser, lokaler och arrangemang.

Ökad tillgång till folkbibliotek, också utanför ordinarie öppettider, skapar förutsättningar för nya mötesplatser och ett ökat användande av kommunens bibliotek. Besöken under meröppettid är oförändrade på kommunens tre meröppna bibliotek i Surte, Älvängen och Skepplanda. Att det inte skett någon ökning kan delvis ha sin förklaring i tekniska problem med inloggning under året. De problemen är nu lösta. Nya meröppet-läntagare registreras kontinuerligt. Enskilda initiativ har tagits till att skapa helt medborgarstyrda aktiviteter under både bemannad tid och meröppettid. Utöver insatserna med meröppet har biblioteksverksamheten arbetat med särskilda målgrupper för att ytterligare öka tillgängligheten på biblioteken.

På kultursidan fortsätter fokus på delaktighet för barn och unga. Kulturskolan har genom lovverksamhet arbetat med att skapa bredd, inkludering, tillgänglighet och pedagogisk utveckling. Lovverksamheten utformas i samarbete med allmänculturen, fritid och bibliotek.

Under läsåret 2018-2019 har Kulturskolan i Ale fått ett Kulturskolebidrag, 250 tkr, vilka till stor del används vid lov-verksamheterna under våren 2019.

Ales fritid bygger vidare och stöttar/samverkar med sina föreningar och arbetar vidare med föreningsrådets gemensamma mötesplats. Öppna ungdomsverksamhetens främsta mål är att inflytande och delaktighet ska vara i fokus för barn och unga. Både producerande och konsumerande aktiviteter erbjuds. Enheten har i dagsläget det informella ansvaret för Ale Ungdomsråd, vilket verksamheten förordar även ska bli det formella ansvaret. Bland annat har förslag till ett ramverk för ungdomsinflytande i kommunen arbetats fram. Tvärballa bankomaten har under 2018 utökat sina resurser och det är mycket populärt att söka medel därifrån. Det är nu ett väl etablerat arbetssätt för att öka ungdomars delaktighet och inflytande samt att det också bidrar till det icke formella lärandet.

Brukare/Ekologisk hållbarhet

Kultur och fritid arbetar efter Ale kommuns förhållningsregler och utnyttjar effektivt lokaler och energi. Bibliotekets grundtanke är i botten ekologiskt genom att ge alla medborgare tillgång till all tänkbar media. Verksamheten följer kommunens upphandlingsavtal och inköpsrutiner som styr mot miljöanpassade inköp. Genomgång av kommunens mötes- och resepolicy på APT gjord. Personal som brukar fordon i tjänsten har genomgått kurs i sparsam körning. Aktivt arbete med att öka andelen ekologiska livsmedel pågår. Källsortering utförs. Efter förutsättning åker verksamheterna så mycket som möjligt kollektivt och brukar miljöanpassade fordon. Fält-enheten kör elbil och idrottshallsarbetare använder miljövänlig diesel. Fritidsbanken är ett nytt sätt att återanvända begagnade idrottsprylar, dessa kan vara förbrukade för en familj medan de kan vara som nya för en annan familj.

Ekonomisk hållbarhet

Kultur- och fritidsnämndens resultat för 2018 slutar med ett marginellt underskott på 70 tkr. Resultatet är en kraftig försämring jämfört med de prognoser som uppvisats under hösten. Det huvudsakliga skälet till att prognosen försämrats är att Ale kommun avtalat om avslut av tjänst för en enhetschef inom kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde. När avtal tecknas under innevarande år skall denna kostnad belasta det året tillfullo oavsett när utbetalning sker vilket medfört en engångskostnad på 950 tkr. Resultatet av denna process och kostnaden för detta blev känt först i samband med bokslutsarbetet.

Kultur- och fritidsnämnden har under hela 2018 haft en ekonomi i balans och uppvisat positiva avvikelser i relation till budget under samtliga prognostillfällen. Ett flertal extra kostnader har uppstått under året, till exempel beslut om investeringsbidrag till föreningslivet på 500 tkr samt beslut om extra stimulationsbidrag till ridklubben med anledning av ökade foderpriser efter sommarens torka. Beslutet om att tjära om vikingagårdens tak fick dessutom en större inverkan på det ekonomiska resultatet än vad som var planerat då delar av taket var i sämre skick än vad som antagits vilket fördubblade kostnaden för insatsen. Flytten från Ale kulturrum för kultur- och fritidsnämndens administrativa delar har medfört merkostnader på cirka 250 tkr vilket inrymts i resultatet ovan. Merkostnader finns även för lokal-kostnader på Surte bibliotek samt i Ale kulturrum då tomma lokaler inte medfört någon hyresreduktion.

De statsbidrag som beviljats under 2018 medför att det finns en avvikelse på både intäktssidan samt på kostnadssidan för kultur- och fritidsnämnden.

Det som möjliggjort resultatet för 2018 alla extra-kostnader till trots är till viss del personalrelaterat och där vakanser under året medfört resultatförbättringar. Förseningar av kultur- och fritidsnämndens stora investeringar, Jennylunds friidrottsanläggning samt byggandet av ett nytt ridhus har medfört lägre driftskostnader än förväntat.

För 2019 är förutsättningarna alltså goda för kultur- och fritidsnämnden att ha en budget i balans. Utmaningarna kommer 2020 när den nya ridanläggningen tas i bruk samt att de båda näridrottsplatserna som planerats med stor sannolikhet kommer att vara färdigställda. Utmaningen 2019 består av att återbesätta vakanta chefstjänster för att säkerställa kvaliteten och det löpande arbetet ute i verksamheten.

Processer

Genom kontinuerliga dialoger med ungdomar/elever, medborgare, föreningar, studieförbund fortsätter verksamheterna att utvecklas efter behoven i samhället. Dialogerna sker i olika former och i olika forum för att få bästa möjliga verkningsgrad, bland annat genom brukarråd, föreningsråd och elevforum. Verksamheterna är också tillgängliga i direkt dialog för de invånare som önskar det. Till exempel med låntagare på biblioteken. Arbetet underlättas också av de etablerade nätverk inom och utanför kommunen, som verksamheten deltar i. Kultur och fritid har under året systematiskt arbetat med att digitalisera administrativa rutiner och effektivisera bokningssystem, nytt biblioteksdatasystem, ungdomsappen och konstregister.

Lokalförsörjningsprocessen är avgörande för sektorns kvalitetsutveckling och de stora utmaningarna har hittills bestått i ledning och styrning från sektorn samt att sätta sig in i kommunens helhetsperspektiv. De nya grunder för planering som innefattar yteffektivitet och helt andra ekonomiska ramar än tidigare har börjat kommuniceras och förankras.

I slutet av 2018 påbörjade en process om Kultur- och fritids organisatoriska hemvist och detta ska utredas och fattas beslut om våren 2019.

Hållbart arbetsliv

Antalet anställda och antalet årsarbetare är snarlik siffrorna för 2017 men då det är ögonblicksbild ger det inte en rättvisande bild för året som helhet. Det har under 2018 varit en hel del vakanser inom bland annat fältverksamheten men även inom öppen ungdomsverksamhet under sommarhalvåret. Under hösten har dessa vakanser tillsatts men då har istället kulturskolan saknat personal och de tjänsterna är fortfarande inte tillsatta.

Antalet anställda borde vid årets slut vara högre om kultur- och fritidsnämnden hade haft full bemanning. Antalet årsarbetare som beskrivet ovan präglat av vakanser under året men också av en del långtidssjukskrivningar under året. Kommande år bör både antalet anställda samt årsarbetare öka i takt med att vakanta tjänster tillsätts.

Sjukfrånvaron har under 2018 ökat jämfört med samma period föregående år. Som framgår i tabellen så är ökningen uteslutande kopplat till långtidssjukskrivningar. De långtidssjukskrivningar som finns med i statistiken är inte kopplat till arbetsmiljön utan beror på andra orsaker. Korttidsfrånvaron har minskat marginellt mellan åren men siffran ligger klart under Ale kommuns målsättning för sjukfrånvaro.

Verksamhetsmått

Verksamhet	Verksamhetsmått	Utfall 2018	Budget 2018	Utfall 2017
Bibliotek				
	Antal utlån			
	-huvudbibliotek	99 649	110 000	128 314
	-filialbibliotek	62 506	75 000	65 167
	Total utlån	162 155	185 000	193 481
	Antal besökare	163 715	175 000	167 043
Kulturverksamhet	Antal elever i kulturskolan	356	550	500
	Antal genomförda kulturrevenemang	112	100	157
	Antal publik vid scenframträdanden	7 146	7 500	8884

Investeringar

Utfallet för 2018 är ett resultat av försenade projekt vilket är den genomgående förklaringsmodellen till samtliga investeringsposter. Upprustning och byte av reningsanläggningen i simhallen gick inte att föräna med hur verksamhetsåret ser ut vilket föranledde att åtgärden genomförs under vår och sommar 2019. Upprustning av teatern i Ale kulturrum kommer även den att genomföras 2019 då skolans upprustning var prioriterad. De båda näridrottsplatserna i Surte och Nol kommer även de att färdigställas under 2019. Där har problemet mer grundat sig i var de ska placeras vilket nu är löst. Det utfall som ändå finns är kopplat till förfrågningsunderlag till simhallens upprustning i samband med upphandlingen som projektering av densamma samt re-investeringar.

	Budget 2018	Bokslut 2018	Avvikelse
Investeringar	9 928	350	9 578
Netto	9 928	350	9 578

Ekonomisk översikt

Besluts/ verksamhetsområden	Budget 2018	Bokslut 2018	Avvikelse	Budget 2017	Bokslut 2017
Tkr					
Besluts/verksamhetsområden					
Nämnd och administration	5 133	5 746	-613	4 965	4 532
Ale fritid	45 054	44 876	178	41 665	41 353
Öppen ungdomsverksamhet	7 642	7 030	612	6 900	6 964
Biblioteksverksamhet	10 417	10 834	-417	11 680	11 537
Allmän kulturverksamhet	12 765	12 595	170	12 473	12 482
Nettokostnader	81 011	81 081	-70	77 683	76 868

	Budget 2018	Bokslut 2018	Avvikelse	Budget 2017	Bokslut 2017
Verksamhetens intäkter					
Bidrag	-370	-2 740	2 370	-729	-1 474
Försäljning av varor och verksamhet	-224	-323	99	-214	-315
Hyror och arrenden	-1 570	-1 377	-193	-1 580	-1 519
Taxor och avgifter	-1 580	-1 070	-510	-1 640	-1 335
Övriga intäkter	0	-219	219	0	-72
SUMMA INTÄKTER	-3 744	-5 729	1 985	-4 163	-4 716
Verksamhetens kostnader					
Bidrag och transfereringar	5 606	6 362	-756	4 986	5 460
Material/köpt verksamhet	2 276	2 550	-274	2 329	1 891
Lokaler	37 698	38 688	-990	32 809	36 721
Personal	30 879	29 409	1 470	29 580	28 548
Kapitalkostnader	3 449	3 247	202	3 823	3 269
Övrigt	4 847	6 554	-1 707	8 319	5 695
SUMMA KOSTNADER	84 755	86 810	-2 055	81 846	81 584
Verksamhetens nettokostnader	81 011	81 081	-70	77 683	76 868

Framtiden

Kultur- och fritidsnämndens resultat för 2018 slutar med ett marginellt underskott på 70 tkr. Resultatet är en kraftig försämring jämfört med de prognoser som uppvisats under hösten. Det huvudsakliga skälet till att prognosen försämrats är att Ale kommun avtalat om avslut av tjänst för en enhetschef inom kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde. När avtal tecknas under innevarande år ska denna kostnad belasta det året tillfullo oavsett när utbetalning sker vilket medfört en engångskostnad på 950 tkr. Resultatet av denna process och kostnaden för detta blev känt först i samband med bokslutsarbetet.

Kultur- och fritidsnämnden har under hela 2018 haft en ekonomi i balans och uppvisat positiva avvikelser i relation till budget under samtliga prognostillfällen. Mot bakgrund av detta så har kultur- och fritidsnämnden i några fall och tjänstemän i enlighet med delegationsordningen i andra fall under året fattat beslut som medfört merkostnader som under normala omständigheter skulle inrymts inom tilldelad ram. De som bör omnämnas av särskild ekonomisk vikt är beslutet om investeringsbidrag till föreningslivet på 500 tkr samt beslut om extra stimulansbidrag till ridklubben med anledning av ökade foderpriser efter sommarens torka. Beslutet om att tjära

om vikingagårdens tak fick dessutom en större inverkan på det ekonomiska resultatet än vad som var planerat då delar av taket var i sämre skick än vad som antagits vilket fördubblade kostnaden för insatsen.

Flytten från Ale kulturrum för kultur- och fritidsnämndens administrativa delar har medfört merkostnader på cirka 250 000 kr vilket inrymts i resultatet ovan. Merkostnader finns även för lokalkostnader på Surte bibliotek samt i Ale kulturrum då

tomma lokaler inte medfört någon hyresreducering vilket var förutsättningarna när budgeten beslutades. Övergången till det nya bidragssystemet för kulturföreningarna har även de medfört extrakostnader då tillämpningen av dessa inte varit tillräckligt tydliga mot föreningarna samt i kombination med att kommunens egen övergång mellan gamla och nya avtal medförde vissa omställningsproblem.

De statsbidrag som beviljats under 2018 medför att det finns en avvikelse på både intäktssidan samt på kostnadssidan för kultur- och fritidsnämnden. Statsbidragen var inte budgeterade vilket naturligt när de faller ut leder till en diskrepans mellan budget och utfall. En stor del av statsbidragen kommer från Socialstyrelsen och användes för att säkerställa avgiftsfria lovaktiviteter för kommunens ungdomar under sommarlovet samt övriga lov under kalenderåret 2018. Simhallen fick statliga medel för att förbättra simkunnigheten i kommunen och kulturskolan har under 2018 avslutat sitt projekt det tillgängliga kulturarvet.

Det som möjliggjort resultatet för 2018 alla extrakostnader till trots är till viss del personalrelaterat och där vakanser under året medfört resultatförbättringar. Förseningar av kultur- och fritidsnämndens stora investeringar, Jennylunds fröidrottsanläggning samt byggandet av ett nytt ridhus har medfört lägre driftskostnader än förväntat.

För 2019 så är förutsättningarna alltså goda för kultur- och fritidsnämnden att ha en budget i balans. Utmaningarna kommer 2020 när den nya ridanläggningen tas i bruk samt att de båda näridrottsplatserna som planerats med stor sannolikhet kommer att vara färdigställda. Utmaningen 2019 består av att återbesätta vakanta chefsjänster för att säkerställa kvaliteten och det löpande arbetet ute i verksamheten.

Omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden

Ordförande:	Elena Fridfelt
Årets resultat:	-12 527 tkr
Nettokostnad:	542 112 tkr

Nämndens uppdrag

Omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden har ansvar för att bedriva verksamheten enligt av kommunfullmäktige givna mål och riktlinjer samt enligt gällande lagstiftning, nationella mål och övriga styrdokument, allt inom av kommunfullmäktige tilldelat kommunbidrag.

Omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden ansvarar för:

- omsorgen av äldre människor,
- stöd till människor med funktionshinder,
- alla hälso- och sjukvårdsinsatser (exklusive läkarinsatser) i de särskilda boendeformerna och varaktiga hälso- och sjukvårdsinsatser (exklusive läkarinsatser) i det ordinära boendet för alla kommuninvånare,
- kommunens uppgifter enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, vad avser korttids-tillsyn för skolungdom över 12 år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov (tidigare benämnt förlängd skolbarnsomsorg),
- kommunens individ- och familjeomsorg samt familjerätts- och familjerådgivningsverksamhet,
- kommunens tillsyns- och tillståndsverksamhet enligt bland annat alkohollagen och tobakslagen,
- kommunens uppgifter enligt skuldsaneringslagen,
- kommunens flyktingmottagning,
- kommunala arbetsmarknadsfrågor.

Årets verksamhet

Brukare/Social hållbarhet

Den strategiska målsättningen sysselsättning för alla har haft stort fokus under året, arbetet har utvecklats och också på ett tydligare sätt involverat målgruppen nyanlända. Kommunens uppdrag att anställa de som står långt från arbetsmarknaden har kommit en bit på väg men svårigheten har varit finansieringen av tjänsterna. Inför 2019 har förvaltningen arbetat fram en finansieringsmodell. Denna kommer att revideras eftersom förutsättningarna

förändrats på nationell nivå. Feriearbeten har erbjudits samtliga som önskat.

En statlig satsning medförde att brukare som arbetar inom daglig verksamhet har kunnat få en ekonomisk bonus under 2018 för det arbete som de utfört. Eftersom många kommuner inte sökte medlen fick de intresserade kommunerna tillgång till relativt stora belopp. Dessa medel fördelades ut och har inneburit att brukare fått särskild utbetalning vid två tillfällen. Många brukare lever under begränsade ekonomiska förhållanden och tillskottet kan bidra till att underlätta livssituationen, alternativt skapa guldkant på tillvaron.

Inflyttningen till Ale seniorcentrum har inneburit att lokalerna på Vikadamm har kunnat tomställas och nyttjas av andra delar av sektorn. De nya lokalerna är ändamålsenliga och trevliga och har inneburit ett lyft för de verksamheter som fått möjlighet att flytta in. Initialt rapporterades en del brister kring viktiga funktioner i byggnaden men dessa är nu åtgärdade. Nämndens uppdrag att omvandla äldrelägenheter till trygghetsbostäder samt att rekrytera aktivitetsvårdar är slutfört och bostäderna är invigda.

Program för äldreplan är framarbetad och beslutad av nämnden och har inneburit ett nytt sätt att arbeta med delaktighet i fokus. Processen kring målområdena fortsätter, även den i delaktighet.

Bristen på boende, bostäder och ändamålsenliga lokaler är påtaglig och kostnadsdrivande för sektorn eftersom beslut på individnivå alltid måste verkställas oavsett tillgång till bostäder. För den enskilde innebär det dessutom att beslut inte alltid kunnat verkställas i tid.

I sektorövergripande samarbete har individ- och familjeomsorgen initierat projektet Tryggt och trevligt Ale kulturrum. Förstärkt bemanning i lokalerna bidrog till att öka tryggheten för ungdomarna som vistas där. Projektet avslutades i samband med att planerad ombyggnation påbörjades men har givit goda erfarenheter av arbetssättet.

Brukare/Ekologisk hållbarhet

Ekologisk hållbarhet är i fokus i samtliga verksamhetsområden, på olika sätt. Användandet av bilar har reducerats genom att köpa in elcyklar, där så är möjligt. De bilar som leasas byts ut till miljöbilar när

avtalen löper ut och förberedelser pågår för att kunna leasa elbilar i större utsträckning. Utveckling av digitala lösningar såsom elektroniska lås, mobil dokumentation och trygghetskameror kommer också att minska miljöpåverkan, då behovet av att köra bil minskar. Så långt möjligt genomförs möten via Skype för att undvika onödigt resande i tjänsten. I största möjliga mån sker resande med kollektivtrafik.

Specifikt inom Ale hemtjänst har möjligheten att kunna beställa mat via internet införts. Än så länge är användandet inte så utbrett men på sikt är även detta något som kan minska bilkörningen. Även inom verksamhetsområde funktionshinder görs merparten av matbeställningarna digitalt.

Återvinning är en självklarhet på enheterna och verksamhetsområde funktionshinderns dagliga verksamhet samordnar dessutom transporten av det återvunna materialet från enheterna till återvinningscentralen. Denna verksamhet har också ansvaret för ett litet lager av förbrukningsmaterial för att undvika onödiga småbeställningar och öka avtalstroheten.

Arbete pågår också inom individ- och familjeomsorgen för att införa e-ansökan vilket såväl kommer att förenkla för den enskilde som minska arbetsbelastning och miljöpåverkan. Möjligheten för fler medarbetare att arbeta hemifrån har också ökat genom att fler verksamhetssystem är tillgängliga utanför kommunens lokaler vilket också har potential att minska den miljöpåverkan som bilkörning har.

Fritidsbanken (möjlighet för kommuninvånare att låna olika typer av idrottsutrustning) bidrar till både ekologisk och social hållbarhet.

Ett konkret förslag för att fortsätta arbetet med såväl social som ekologisk hållbarhet kan vara att uppdra åt daglig verksamhet att inrätta en återbruksverksamhet för kontorsmöbler. Detta skulle ge möjlighet till ökat antal arbetstillfällen i kommunen samtidigt som nyinköp av möbler sannolikt skulle minska. Förslaget har framförts i arbetet med att ta fram ny energi- och klimatstrategi.

Ekonomisk hållbarhet

Årets resultat, totalt för sektorn, är -12,5 Mkr. Underskottet som uppstått som en konsekvens av den uteblivna försäljningen av platser inom särskilda boenden och kostnaderna för bemanningssjuksköterskor motsvarar strax under 20 Mkr och förklarar egentligen, med råge, hela obalansen. Flera av de kompensatoriska åtgärderna för budget i balans har fallit väl ut men inte i tillräckligt stor utsträckning. Sedan november, då årets resultat prognosticerades

till -10,5 Mkr har uteblivna intäkter för ensamkommande barn över 20 samt semesterlöneskuld, som var större än det som budgeterats, komplicerat bilden och resultatet är försämrat i motsvarande omfattning. Inför 2019 har ytterligare anpassningar gjorts för att nå budget i balans.

Individ- och familjeomsorgen gör ett positivt resultat och når nära nog senast lagda prognos. Resultatet är en konsekvens av ett målmedvetet arbete med stabil bemanning, förändrade arbetssätt och fler insatser i öppna former.

Funktionshinder redovisar ett underskott som till övervägande del förklaras genom ökade kostnader inom personlig assistans. Sammantaget har boendenas resultat tagit ut varandra under året men under de sista månaderna förändras bilden som en konsekvens av nya eller ökade behov hos målgruppen och svårigheter att upprätthålla stabilitet i bemanningen.

Äldreomsorgen minskar sina kostnader under årets två sista månader men redovisar totalt sett ett underskott. Detta balanseras dock av överskottet i LOV-budgeten.

Processer

Se mig: Program för äldreplan 2019-2026, som nämnden fattat beslut om i juni, genomsyras av hög delaktighet och inflytande både för brukare, kommuninvånare, brukarorganisationer, anhöriga och medarbetare. Arbetet med äldreplanen kommer att fortsätta via arbetsgrupper med fokus på de olika temaområdena.

Arbetet med välfärdsteknik, som också är en del i äldreplanen, är ett fokusområde under stor utveckling. Verksamheten arbetar under året med bland annat elektroniska lås och trygghetskameror. Utmaningen för verksamheten framåt är att hitta teknik som utvecklar det kognitiva stödet för verksamhetens målgrupper. Inom ramen för GR pågår All age hub, vars syfte är att bidra till detta utvecklingsarbete. Forskningsresurs är kopplad till All age hub vilket ger de deltagande kommunerna möjlighet att pröva sina idéer också med en vetenskaplig ansats.

Välfärdsteknik kan på sikt erbjuda såväl ökad kvalitet som effektivare arbetssätt. Utveckling och införande av välfärdsteknik är dock resurskrävande, både ekonomiskt och personellt. Behovet av kompetens vid införandet är påtagligt och när detta inte kan prioriteras förlängs införandeprocesserna. Trots detta är införande av trygghetskameror planerad för 2019 och digital signering har införts under 2018. AiAi, som är ett system för att digitalt sköta inrapportering av utförd tid inom assistansen till Försäkringskassan, är också infört under 2018.

Samverkan Socialtjänst, skola, polis och fritid (SSPF) har tagit ny fart under 2018. Arbetet koordineras nu från Barn och unga, myndighet och koordinatörn deltar i såväl arbetsgrupp som styrgrupp för att säkra hela kedjan. Arbetsättet bedöms som framgångsrikt och har lett till en ökad tillit mellan parterna. Även Västbussarbetet har startat om och individ- och familjeomsorgen samordnar det gemensamma arbetet.

Behovet av bostäder med särskild service inom verksamhetsområde funktionshinder är överhängande. Trots att politiska beslut finns sedan länge har byggnationen hittills inte kunnat påbörjas och risken är stor att bristen på bostäder börjar driva kostnader då Inspektionen för vård och omsorg kan ansöka om särskild avgift när beslut inte verkställs inom tre månader.

Hållbart arbetsliv

Det politiska beslutet om heltid som norm implementerades i sektorn under hösten. Andelen deltidstillsatta i sektorn har minskat mellan september 2017 och november 2018 med 29%. Arbetet kommer att fortsätta i övriga sektorer under 2019 och hädanefter kommer medarbetare årligen erbjudas att förändra sin tjänstgöringsgrad. Optimerad bemanning och arbetet med att enheterna ska täcka sin egen frånvaro med hjälp av resurspass fortsätter att utvecklas och hänger tätt samman med frågan om heltid som norm. Kopplat till det politiska beslutet var också ett uppdrag att, i samverkan, arbeta fram ett modernt arbetstidsavtal. Detta arbete har dock inte kunnat slutföras.

Stolt omsorg i Ale, med omtanke och lust har fortsatt men i större utsträckning lokalt på enheterna och på arbetsplatsträffarna. De generella satsningar som genomförts har varit en föreläsning som erbjöds samtliga medarbetare på temat lågaffektivt bemötande samt satsningen på aktivitetssamordnare för sektorn. Funktionen har funnits på 75% under våren och från hösten på 100%. Uppdraget är att arbeta hälsofrämjande för medarbetarna och avslappning och yoga har erbjudits flera dagar per vecka, så lättillgängligt som möjligt och helt kostnadsfritt för medarbetarna. Utöver det har en tävling anordnats under våren för medarbetarna i hemtjänsten på temat fysisk aktivitet. Aktivitetssamordnaren har deltagit på flera av enheternas arbetsplatsträffar och planeringsdagar och även på sektorn och kommunens chefsmöten för att informera om arbetet.

Vid föreläsningstillfället kring lågaffektivt bemötande sammanfattades Stolt omsorg-arbetet för

medarbetarna och en liknande sammanfattning har också givits på informations- och förhandlingsmöte för personalorganisationerna.

Utöver ovanstående har i samtliga verksamhetsområden olika typer av kompetensutvecklingsåtgärder genomförts under 2018.

Den fysiska arbetsmiljön är problematisk på flera enheter, där problematiken kring ifo-kontoret särskilt kan nämnas eftersom detta varit ett problem under flera år. Andra, mer ändamålsenliga lokaler för ifo-kontoret hade dessutom möjliggjort att fastigheten kunde återställas till hyreslägenheter vilket i förlängningen gagnat kommuninvånarna.

Sjukfrånvaron i sektorn har totalt sett minskat under året men mellan verksamhetsområdena finns stora skillnader. Olika typer av åtgärder, tex uppsökande arbete från enhetscheferna och insatser från aktivitetssamordnaren skulle kunna förklara minskningen men säkra slutsatser är svåra att dra.

Investeringar

Drygt hälften av sektorns beviljade investeringsbudget har nyttjats under året. Merparten av årets investeringsmedel har använts till inventarier, tekniska installationer, låssystem med mera vid Ale Seniorcentrum i Älvängen. En större del av investeringsmedlen har också använts till nyanskaffning av fordon inom funktionshinderverksamheten där fyra stycken fordon köpts in. Beslut om inköp av fordon är föranlett av aktuella miljökrav på de fordon som kommunens verksamheter disponerar och då det inte finns möjlighet att leasa fordon som är miljöklassade så är alternativet att investera. Av nyttjat re-investeringsanslag har knappt hälften använts till ombyggnation och säkerhetsåtgärder på ifo-huset i Nödinge och resterande del främst till utbyte och nyanskaffning av möbler, liftar och liknande i sektorns övriga verksamheter.

	Budget 2018	Bokslut 2018	Avvikelse
Reinvest/Rat.invest	2 000	420	1 580
Inredning nya äldreboende	9 883	6 646	3 237
E-hälsa	1 500		1 500
Nya boenden FH inventarier	800		800
Markberedning Krokstorp	500	38	462
Fordon FH/skolskjuts	800	1 817	-1 017
Digital agenda	1 200		1 200
Övrigt			
Netto	16 683	8 921	7 762

Ekonomisk översikt

Besluts/ verksamhetsområden	Budget 2018	Bokslut 2018	Avvikelse	Budget 2017	Bokslut 2017
Tkr					
Nämnd och administration	107 194	90 291	16 902	97 186	89 614
Individ och familjeomsorg	124 742	116 553	8 189	108 384	130 366
Äldreomsorg	5 276	12 557	-7 282	10 335	19 727
Funktionshinder	148 350	158 702	-10 351	145 584	155 839
Särskilda boenden och hemsjukvård	144 024	164 009	-19 985	138 214	135 945
Nettokostnader	529 585	542 112	-12 527	499 702	531 492

	Budget 2018	Bokslut 2018	Avvikelse	Budget 2017	Bokslut 2017
Verksamhetens intäkter					
Bidrag	-75 913	-89 278	13 365	-113 610	-121 248
Försäljning av varor och verksamhet	-31 057	-13 757	-17 300	-12 787	-12 206
Hyror och arrenden	-25 966	-25 881	-85	-22 666	-22 813
Taxor och avgifter	-8 996	-10 779	1 783	-8 238	-8 588
Övriga intäkter	-70 674	-74 692	4 018	-99 152	-98 849
SUMMA INTÄKTER	-212 606	-214 387	1 781	-256 453	-263 706
Verksamhetens kostnader					
Bidrag och transfereringar	32 153	38 276	-6 123	35 614	33 314
Material/köpt verksamhet	81 033	78 603	2 430	88 734	124 439
Lokaler	67 550	72 166	-4 616	57 925	58 273
Personal	434 947	451 477	-16 530	426 715	447 851
Kapitalkostnader	3 733	3 029	704	3 098	2 841
Övrigt	122 775	112 949	9 826	144 069	128 479
SUMMA KOSTNADER	742 191	756 499	-14 308	756 155	795 197
Verksamhetens nettokostnader	529 585	542 112	-12 527	499 702	531 492

Framtiden

Under 2018 har situationen emellanåt beskrivits som svår på olika enheter. Det handlar om arbetsbelastning, arbetsmiljö och en upplevelse av bristande delaktighet. Även om mått som exempelvis sjukfrånvaro inte styrker den beskrivningen måste den ändå tas på allvar. Möjligheten att påverka sin arbetssituation är begränsad på vissa arbetsplatser men utifrån ett arbetsgivarperspektiv måste ansträngningar göras för att delaktigheten ska vara största möjliga utifrån de givna förutsättningarna och verksamhetens behov.

Att arbeta salutogent är en möjlighet att uppnå såväl en bättre arbetsmiljö som ökad delaktighet, där fokus alltså ligger kvar på det som bäst gagnar målgrupperna. Därmed blir implementeringen av det salutogena förhållningssättet, som en konsekvens av att Stolt omsorg i Ale, med omtanke och lust avslutas, en viktig fråga framgent.

Arbetet med optimerad bemanning kommer att vara i fokus även 2019, där frågan primärt handlar om att införliva heltid som norm i den optimerade bemanningen.

Fortsatt arbete med tidiga insatser och hemmaplanslösningar inom ramen för individ- och familjeomsorgen är väsentligt såväl för social- som för ekonomisk hållbarhet över tid. Detta arbete har god framdrift och bedrivs i den reguljära verksamheten men utöver det pågår också utvecklingsprojekt, till exempel NÄTA som är kommunens sociala investeringsinsats som drivs i samarbete mellan skola och socialtjänst.

Budget i balans har varit i fokus såväl 2017 som 2018. Nämndens utmaningar har i allt väsentligt varit desamma som utmaningarna i näraliggande kommuner. Viktiga steg har tagits för att göra förutsättningarna rimliga inför 2019 och arbetet kommer att fortsätta. Uppdraget att nämndens verksamheter ska närma sig snittkostnaden utifrån ett Kostnad-perbrukare-perspektiv fortsätter och en ny mätning kommer att genomföras för att studera effekterna av de åtgärder som vidtagits under slutet av 2017 och 2018. En viktig fråga för att komma vidare i arbetet mot snittkostnad är lokalförsörjningsfrågan. Bristen på ändamålsenliga lokaler driver stora kostnader och påverkar möjligheten, framförallt inom funktionshinder, att sänka snittkostnaden.

Även arbetet med digitaliseringsprojekten kommer fortgå under kommande år i syfte att öka kvaliteten och effektivisera verksamheten, liksom fortsatt fokus på den strategiska målsättningen full och produktiv sysselsättning.

Sammantaget bör framhållas att trots de ekonomiska utmaningarna har utvecklingsarbete på flera olika områden fortlöpt under hela året, i syfte att bibehålla eller bredda erbjudandet till den enskilde samt förbättra förutsättningarna för medarbetare och chefer där Se mig: program för äldreplan är ett av flera exempel.

Samhällsbyggnadsnämnden

Ordförande:	Rolf Gustafsson
Årets resultat:	4 258 tkr
Nettokostnad:	49 051 tkr

Nämndens uppdrag

Plan och bygg: Nämnden fullgör kommunens uppgifter inom plan- och byggområdet enligt plan- och bygglagen samt övriga uppgifter som enligt annan lag skall fullgöras av den kommunala nämnden inom plan- och byggväsendet. Huvuduppgifterna är bygglovsgivning, detaljplanering och kommunens kartverk. För detaljplaner som upprättas med enkelt planförfarande, samt detaljplaner som inte är av principiell beskaffenhet eller av större vikt (PBL (2010:900) 5 kap § 27) och överensstämmer med översiktsplanen delegeras antagandebeslutet till samhällsbyggnadsnämnden. Beslutanderätten i dessa planfrågor innefattar även beslut om planbesked.

Färdtjänst: Nämnden ansvarar för individuella beslut om rätt till färdtjänst inklusive riksferdtjänst.

Bostadsanpassningsbidrag: Nämnden ansvarar för individuella beslut om bostadsanpassning samt parkeringstillstånd för rörelsehindrade.

Miljö- och hälsoskydd: Nämnden ansvarar för kommunens myndighetsutövning och/eller samordningsansvar inom livsmedel, hälsoskydd, miljöskydd, avfall, kemikalier, förorenad mark, strålskydd, smittskydd, tobak, naturvård, strandskydd, kalkning, producentansvar och foderkontroll. Nämnden ansvarar för att pröva frågor som, förutom lag, följer av kommunens renhållningsordning, föreskrifter till skydd för människors hälsa och miljö eller vattenskydds föreskrifter. Nämnden ansvarar för att upprätta förslag till åtgärdsprogram och svara för provtagning med anledning av miljö kvalitetsnormer samt EU: s vattendirektiv.

Vatten och avlopp, renhållning och avfall: Nämnden är kommunens samordnande och verkställande organ för vatten och avloppsverksamhet samt renhållnings- och avfallsverksamhet.

Gata och park: Nämnden ansvarar för gatu- och parkverksamheten där kommunen har kommunalt huvudmannaskap enligt detaljplan. Nämnden är även trafiknämnd med ansvar för lokala trafikföreskrifter, trafiksäkerhetsfrågor, trafikstillstånd, trafikskyltning och parkeringsövervakning.

Natur- och miljöarbete: Nämnden ansvarar för och samordnar kommunens översiktliga strategiska

natur- och miljöarbete. Nämnden ansvarar för och samordnar kommunens övergripande energiplanering och främjandet av energihushållningen.

Övriga uppgifter: Nämnden ansvarar vidare för drift och skötsel av kommunens markinnehav, skogsförvaltningen, kommunens odlingslotter. Nämnden ska särskilt samverka med kommunstyrelsen i samhällsbyggnadsfrågor

Årets verksamhet

Brukare/Social hållbarhet

Befolkningen har växt med 2,25 procent (648 nya invånare), främst drivet av nyinflyttade till kommunen. Bostadsbristen finns kvar, trots att bostadsbyggandet i Ale femfaldigats på fem år. Detaljplaneringen i tätorterna går långsamt, på grund av komplexa förhållanden, medan marknaden sedan två år gjort att nybyggnationen på landsbygden ökar. Denna utspridning av befolkningen är generellt mindre hållbar och vänder sig enbart till de som vill och kan köpa småhus med bilberoende.

I arbetet med detaljplaner och översiktsplaner beskrivs sociala konsekvenser i alla nya ärenden, om det inte är uppenbart onödigt. En produktionsplan för Plan har beslutats i mars vilket innebär en ökad tydlighet till invånare och exploatörer. Produktionsplanen följer målen i Bostadsförsörjningsprogrammet.

Åldrande ledningar, förändrat klimat med intensivare regn, stora hårdgjorda ytor i kombination med att dagvatten och spillvatten hamnar i gemensam ledning, ställer till stora problem. Ökade mängder tillskottsvatten i kombination med bristerna i avloppssystemen innebär att det inte är framtidssäkrat för samhällets ekonomi, miljö eller människors hälsa och välbefinnande. Förnyelse av ledningsnätet liksom klimatanpassning för nätet är prioriterade frågor för sektorn.

Brukare/Ekologisk hållbarhet

Dagvattenfrågan är kritisk och måste hanteras övergripande i samband med planering och markanvändning i Ale kommun. En ny dagvattenhandbok för Ale kommun är framtagen. Boken kommer att vara ett viktigt verktyg och styrdokument för kommunen.

Införande och planering för införande av matavfallsinsamling och fastighetsnära insamling av del av förpackningar har pågått intensivt under året. Under våren infördes systemet i tätort norr och hösten landsbygd norr. Det innebär att under året har systemet införts i halva kommunen. Ruttoptimeringar pågår för att minska körsträckor och bränsleförbrukning.

Som underlag till uppdatering av kommunens naturvårdsprogram utförs inventeringar av specifika arter samt skyddsvärda träd. Naturvårdsprogrammet är en viktig del i kommande uppdatering av översiktsplan.

Väldigt många förhandsbesked för styckebyråer söks på jordbruksmark, särskilt i randområden kring tätorter. Målpunkter som bostäder, verksamheter och service bör förläggas så att motordrivna transporter minimeras. Jordbruksmarken, en resurs för framtida matproduktion, kring tätorterna är under stort bebyggelsestryck i förhandsbeskeden och behöver skyddas genom ny översiktsplan.

Ekonomisk hållbarhet

Helårsresultatet (exkl. affärsverksamhet) är 4 258 tkr bättre än budgeterat (varav 1 890 tkr avser bostadsanpassningsbidrag).

Taxeintäkterna och lönekostnaderna minskar under 2018. Utan plan- och bygghandläggare blir det inga taxeintäkter. Bygglovsenheten har under 2018 hanterat främst många små ärenden där utredningen tar lång tid, vilket i dagsläget inte finansieras av avgiften. Det leder till stora underskott. Ett nytt taxeförslag har tagits fram, som skulle antagits i Kommunfullmäktige under hösten 2018. Ärendet blev dock stoppat och kommer upp på januarimötet 2019.

Taxorna bör höjas, dels för att täcka de tidsinsatser som kommunens alla anställda gör i myndighetsutövningen, dels för att få täckning för högkonjunktrens snabbt ökande lönekostnader.

Infrastrukturenheten har hållit en hög drift- och genomförandenivå, men kommande år kommer sektorn bli tvungen att göra prioriteringar på grund av resursbrist och för liten ram för önskade projekt.

Processer

Den största långsiktiga utmaningen är säkrade gemensamma processer, tydliga roller och säkrade gränssnitt inom sektorn (och hela förvaltningen). Att flytta delar av sektorn till Nödinge skulle med stor säkerhet störa de samarbetsprocesser som fungerar väl.

Gemensamma beredningar genomförs tillsammans med mex (mark- och exploatering) och utvecklingsavdelningen. De mötena behandlar principiellt viktiga ärenden som exempelvis planbesked för att öka förståelsen i tidiga skeden men också för att skapa en samsyn.

Samhällsbyggnadsnämnden har under perioden tagit beslut om en produktionsplan för prioriteringar av planer.

Ett fortsatt arbete avseende digitalisering pågår. Sektorn har fokuserat på förbättring av e-tjänster samt att få den heldigitala bygglovsansökan på plats, vilket tyvärr inte lyckades. Förhoppning om att det ska ske under 2019. Ett arbete har inletts och pågår för att efterleva den nya dataskyddslagstiftningen.

Sektorn har genomfört en rad förändringar för att arbeta smartare och möta det fortsatt stora ärendeinflödet. Resurssituationen på i princip hela sektorn samt svårigheterna att rekrytera nya medarbetare är ett orosmoment för framdriften i det fortsatt intensiva arbetet med översikts- och detaljplanering samt i utförarorganisationerna. Sektorn vittnar om effekterna efter en längre tids belastning genom längre handläggningstider och försämrat nöjd kund index (NKI) utfall inom bygglov. Verksamhets miljö NKI-värde fortsätter att stiga och hamnar på 75 för januari och oktober 2018.

Implementering av projektverktyg innebär att sektorn successivt kommer gå över till ett projektstyrt och processbaserat arbetssätt. Det kommer att generera en bättre överblick och effektivisera framdriften. Projektverktyget är en del, men införandet av projektansvariga, resursplanering, tidsplanering och ekonomiredovisning är också viktiga bitar.

Hållbart arbetsliv

Sektorns absoluta utmaning framöver innebär att behålla befintlig personal och se till att medarbetarna har en rimlig arbetsbörda samt arbetsmiljö. Sektorn har många få expertfunktioner där ökad sjukfrånvaro och personalomsättning ger stora negativa konsekvenser.

Allt fler medarbetare ställer högre krav på arbetsstödande lokaler, inspirerande utbildningar och modern teknik. Tid för personlig utveckling samt utbildning är ett sätt att öka professionaliseringen och erbjuda utvecklingsmöjligheter.

För att underlätta och öka effektiviteten i processerna är det viktigt med en samlad sektor som har ett gemensamt kontor i pendelstationsnära läge.

Investeringar

1. Efter inplanerade åtgärder. Utbyggnad sker efter plan men p.g.a. personalbrist har utbyggnaden inte skett i önskad omfattning. Flera åtgärder är inplanerade och projekterade för genomförande under 2019.
2. GC-väg Vadbacka är inplanerad men har inte genomförts under 2018. Beräknas rymmas i 2019 års investeringsbudget.
3. Följer underhållsplanen.
4. Utbyte belysning i Grönnäs är akut och behöver genomföras under 2019. Bör läggas ihop med 6015.
5. Byggandet av 7 busshållplatser har försejats och har påbörjats under december. Resten färdigställs 2019. Ombyggnad i Kollanda, cykeltak i Nödinge osv samkörs.
6. Gamla vägen, Vikaredsvägen och Fridhemshöjden är genomförda. Åtgärderna är samordnade med andra åtgärder för att hålla nere kostnaderna. Budgetavvikelsen rymms inom enhetens investeringsvolym.
7. Ny lekplats är under uppförande i Älvängen vid Aroseniussskolan. Klart våren 2019.
8. Har inte arbetats upp och behöver inte föras över.
9. Har ej arbetats upp pga resursbrist och bedömningen är att redan budgeterade medel 2019 kommer att räcka.
10. Sopmaskin och fordon inköps 2019. Erhållet belopp budgeteras om.
11. Pågår, GGV Väst är entreprenör, byggstart v 34 och slutbesiktning april 2019.
12. Utfört enligt underhållsplan.
13. Har ej arbetats upp pga resursbrist.
14. Syftet var att Älvängen och Bohus/Surte skulle startas upp under 2018. Arbetet har stannat av efter begäran från sektorledningen, men kommer att återupptas under 2019 genom att detaljplanearbetet handlas upp.
15. Fördröjt, reduceringsfiske utförs 2019-2020.
16. Klar, slutbesiktad juli 2018.
17. Specificering av nämndanslaget sker under avsnitt 1.7 fördjupad verksamhetsanalys till nämnd.

	Budget 2018	Bokslut 2018	Avvikelse
1. Utbyggnad av GC-nät	1 260	3 742	2 482
2. Utbyggnad busshållplatser/säkra skolvägar	577	1 607	1 030
3. Utbyte gatubelysning	7 106	7 467	361
4. Utbyte gatubelysning, landsbygd	24	20	-4
5. Utbyggnad enligt K2020	1 010	2 617	1 607
6. Åtgärder pga ej utbyggda planer	1 791	200	-1 591
7. Lekplats Älvängen	456	1 500	1 044
8. Åtgärdsvalstudier	0	500	500
9. Attraktivare älv	0	100	100
10. Fordonsbyte parken	29	1 900	1 871
11. GC-bro Hållsdammsbäcken	7 177	7 988	811
12. Just toppbelägg gator GC	1 180	1 200	20
13. Bredbandsutveckling	0	300	300
14. Ändrat huvudmannaskap ensk allm väg	340	9 623	9 283
15. Reduceringsfiske Vimmer sjön	12	3 619	3 607
16. Jennylunds friidrottsanläggning	8 339	8 566	227
17. Nämnd-/årsanslag SBN	1 607	2 429	822
TOTALT	30 907	53 378	22 471

Ekonomisk översikt

Besluts/ verksamhetsområden	Budget 2018	Bokslut 2018	Avvikelse	Budget 2017	Bokslut 2017
Tkr					
Skattefinansierad verksamhet					
Nämnd och stab	6 446	4 201	2 246	9 070	7 459
Plan och bygg	8 443	9 726	-1 283	6 171	8 080
Teknik	27 786	27 250	536	26 318	25 938
Miljö	6 996	6 133	862	5 335	4 628
Färdtjänst o bostadsanpassning	3 638	1 742	1 896	3 845	2 225
Summa skattefinansierat	53 309	49 051	4 258	50 738	48 330

	Budget 2018	Bokslut 2018	Avvikelse	Budget 2017	Bokslut 2017
Verksamhetens intäkter					
Bidrag	-230	-426	196	-1 165	-305
Försäljning av varor och verksamhet	-1 283	-3 236	1 953	-1 261	-1 455
Hyror och arrenden	-18	-20	2	-18	-17
Taxor och avgifter	-17 767	-12 640	-5 127	-18 196	-15 332
Övriga intäkter	-8 972	-9 019	47	-11 842	-12 016
SUMMA INTÄKTER	-28 270	-25 342	-2 928	-32 482	-29 125
Verksamhetens kostnader					
Bidrag och transfereringar	2 300	651	1 649	2 300	736
Material/köpt verksamhet	6 641	9 071	-2 430	7 471	8 696
Lokaler	4 880	5 444	-564	4 824	4 865
Personal	45 485	38 130	7 355	45 235	41 118
Kapitalkostnader	15 540	13 663	1 877	13 886	13 123
Övrigt	6 733	7 434	-701	9 504	8 916
SUMMA KOSTNADER	81 579	74 393	7 186	83 220	77 454
Verksamhetens nettokostnader	53 309	49 051	4 258	50 738	48 330

Framtiden

Sektorn har i enlighet med verksamhetsplan 2019 fått i uppdrag att ta fram en belysningsstrategi som syftar till att skapa mer attraktiva utemiljöer, förbättrad livskvalitet och ökad trygghet för de människor som bor, vistas och besöker Ale ska arbetas fram. Även de ekonomiska och miljömässiga vinsterna med att byta ut alla kommunens armatur från högttrycksnatrium till led innebär stora vinster för kommunen enligt preliminära LCC-analyser.

Reningsverket i Älvängen fungerar bra. Länsstyrelsen har dock förelagt kommunen/verket krav om ytterligare rening i form av kvävereduktion. Verket måste vara ombyggt och driftsatt senast 1 jan 2021 och i full drift 1 januari 2022. Kommunen tog under 2015 ett beslut att avleda vattnet till Ryaverket via en ny ledning mellan Älvängen och Nödinge. Underlag för ledningsrättsförrättning är snart klara för inlämning till Lantmäteriet.

Lilla Edet har uttryckt intresse av samförläggning av ledningar då Lilla Edets kommun har antagit en viljeinriktning om att kommunens avloppsvatten också skall avledas till Ryaverket. Lilla Edet för nu diskussioner med Gryaab om medlemskap. Minskade utsläpp i Göta Älv är en viktig miljöaspekt att beakta vid överföring av spillvatten från kommunerna.

Tidsplanen är mycket snäv och eventuell samförläggning av ledningar med Lilla Edet kan försena projektet då frågan om medlemskap i Gryaab för Lilla Edet är mycket väsentlig för det fortsatta arbetet. Ale kommun bör dock ställa sig positiv till Lilla Edets medverkan då synergier mellan kommunerna kom uppnås i form av bättre redundans och delade kostnader i vissa fall vid samförläggning. Ale kommun planerar även att samförlägga en vattenledning mellan Nödinge och Älvängen för bättre leveranskapacitet till de norra kommundelarna.

Sektorn rekommenderar att det görs en kartläggning av strategiska samhällsprocesser för att utröna ansvarsförhållanden. I utredningen bör samhällsbyggnad, mex och utvecklingsavdelningen ingå.

Överförmyndarnämnden

Ordförande:	Eva Eriksson
Årets resultat:	285 tkr
Nettokostnad:	2 572 tkr

Nämndens uppdrag

Överförmyndarnämnden är en myndighet som har en rättslig särställning enligt föräldrabalken (FB).

Överförmyndarenheten tillsätter gode män och förvaltare. Nämndens primära uppgift är att utöva tillsyn över gode män, förvaltare genom att bland annat granska årsräkningar. Överförmyndarnämnden ansvarar för att rekrytera lämpliga ställföreträdare. Överförmyndarnämnden utövar också tillsyn över förmyndare i vissa fall.

Överförmyndarnämnden har även i uppgift att efter föreläggande från tingsrätten eller vid anmälan om behov av ställföreträdarskap, inhämta yttrande från huvudmän, anhöriga och externa aktörer såsom sjukvård och socialtjänsten samt företräda nämnden vid eventuell förhandling vid rättsinstans.

Nämndens politiska ledning består av fem (5) förtroendevalda ledamöter och tre (3) ersättare. Länsstyrelsen är en tillsynsmyndighet som årligen via besök kontrollerar verksamheten.

Årets verksamhet

Brukare/Social hållbarhet

Ett av överförmyndarnämndens mål är att möjliggöra att fler kommuninvånare ställer upp som ställföreträdare för de personer som behöver en företrädare vad gäller förvalta egendom, bevaka rätt och sörja för person. Detta är samtidigt verksamhetens stora utmaning, i synnerhet då allt fler ärenden är mycket komplexa med en problembild som känns övermäktig för många intresserade. Det finns därför en risk att individer får vänta länge på det stöd de har rätt till ifall inte lämpliga ställföreträdare finns att tillgå. Andelen ensamkommande barn i behov av god man har avstannat på grund av en restriktiv invandringspolitik. Ställföreträdare finns att tillgå.

Brukare/Ekologisk hållbarhet

Vid nämndsammanträden och utbildningstillfällen erbjuds Fairtrade-certifierat kaffe och te samt förbrukningen av engångsartiklar begränsas. Besökare informeras om möjligheten att använda kollektivtrafik och vid tjänsteresor väljs miljövänliga alternativt om möjligt.

Ekonomisk hållbarhet

Överförmyndarnämndens verksamhet är slimmad och dess budget är liten sett i relation till flera andra likvärdiga kommuner. Kostnaderna härrör i mycket hög grad från lagstadgat arvode till ställföreträdare i det fall huvudmannen har låga inkomster och tillgångar under det belopp som anges i Föräldrabalken rörande betalningsansvar.

Uppdraget som ställföreträdare har ett starkt ideellt inslag och ställföreträdare tar inte uppdrag för ekonomisk vinning, men detta till trots så är arvodet ett sätt att locka lämpliga ställföreträdare att åtaga sig uppdrag och kvarstanna som en resurs. Ställföreträdare avlastar i många fall socialtjänsten i frågor som annars får hanteras av dem utifrån att de har det yttersta ansvaret.

Ur Länsstyrelsens nationella statistik för överförmyndarverksamheterna framgår att Ale kommun ligger väl till vad gäller kostnadsfördelningen mellan kommun och huvudmän. Nationellt låg 63 % av kostnaderna på kommunen att jämföra med Ale där endast 47 % av kostnaderna belastar kommunen. Totalkostnaden per kommuninvånare uppgick i Ale till 117 kronor jämfört med 144 kronor nationellt sett. (2017)

Processer

Upprättade processbeskrivningar för de mest tidskrävande och sårbara momenten tydliggör och ökar möjligheten till en rättssäker handläggning. Vid granskning av årsredovisningar följs det granskning-PM som upprättats, vilket minskar risken för förbi-seende av viktiga delar. Finns behov av att ta fram processbeskrivning vad gäller rekrytering, i synnerhet i samband med föreläggande från tingsrätten.

Hållbart arbetsliv

Överförmyndarnämndens verksamhet handläggs av två tjänstemän, 1,8 årsarbetare, varav en är delvis föräldraledig, vilket innebär 1,65 årsarbetare i praktiken. De delar ett mindre kontorsrum. Närheten möjliggör löpande samtal, varför många ärenden är kända av båda handläggarna.

Arbetsbelastningen är godtagbar. Verksamhetens litenhet innebär en viss sårbarhet, men är också en styrka då tjänstemännen generellt har god kunskap om aktiva ärenden och därför kan gå in och ur ärenden med likvärdig kunskap och avlasta varandra.

Till stöd i sitt arbete har tjänstemännen datasystemet Wärna, ett kvalificerat system utformat specifikt för överförmynderiverksamheten.

Överförmyndarenheten tillhör kommunstyrelsens administrativa avdelning. En fördröjd rekrytering av ny administrativ chef, med ett par byten av ställföreträdande chef, har försvårat mer långtgående diskussioner kring större utvecklingsfrågor såsom exempelvis uppgradering av IT-system, då medarbetare valt att inte driva dessa frågor i rådande situation. Rekrytering av administrativ chef bedöms därför som prioriterat för såväl det fortsatta utvecklingsarbetet, som för en god arbetsmiljö och hållbart arbetsliv.

Ekonomisk översikt

Besluts/ verksamhetsområden	Budget 2018	Bokslut 2018	Avvikelse	Budget 2017	Bokslut 2017
Tkr					
Överförmyndarnämnd	2 857	2 572	285	2 074	2 864
Nettokostnader	2 857	2 572	285	2 074	2 864

	Budget 2018	Bokslut 2018	Avvikelse	Budget 2017	Bokslut 2017
Verksamhetens intäkter					
Bidrag	0	-80	80	0	-2 065
Övriga intäkter	-200	-325	125	0	-350
SUMMA INTÄKTER	-200	-405	205	0	-2 415
Verksamhetens kostnader					
Material/köpt verksamhet	22	8	14	19	24
Lokaler	23	0	23	23	0
Personal	2 928	2 897	61	1 894	5 118
Övrigt	84	73	11	138	138
SUMMA KOSTNADER	3 057	2 978	109	2 074	5 279
Verksamhetens nettokostnader	2 857	2 572	285	2 074	2 864

Framtiden

Överförmyndarnämnden är en kommunal tillsynsmyndighet där tillsynen sker över gode män, förvaltare och förmyndare för att säkerställa att huvudmännen och underåriga inte lider någon rättslig eller ekonomisk skada.

Verksamhetens arbete vad gäller handläggning och arvodering rörande ensamkommande barn har minskat väsentligt. Flyttbarheten och olika perioder för arvodering gör dock att kostnaden för verksamheten är svår att förutspå.

Överförmyndarnämndens mål har uppfyllts vad gäller såväl handläggningstid och granskning av årsräkningar. Nämndens mål att samtliga i tid komplett inkomna årsräkningar ska vara granskade senast den 15 september har uppnåtts i mycket god tid. Kort tid för granskning minskar risken att huvudmannen lider ekonomisk skada, och möjliggör korrigerings i ett tidigare skede i det felaktigheter upptäcks. Framtagandet och användandet av "Gransknings-PM" bedöms ha ökat förutsättningarna för en rättssäker handläggning.

Under året har en del ärenden krävt något längre handläggningstid fram till beslut, dock aldrig över de tre månader som nämnden satt som mål. Däremot har flera nya ärenden krävt längre handläggningstid, främst då det varit svårt att finna lämpliga ställföreträdare. Detta ökar också administrationen då överförmyndarnämnden får kommunicera med andra parter, såsom Tingsrätten och hälso- och sjukvård i allt större utsträckning. En risk är att de huvudmän som är i störst behov av hjälp under en längre period står utan det stöd som en god man eller förvaltare kan vara.

En viss grupp huvudmän, som uppvisar aggressivt beteende eller hotar med våld kan antingen leda till att överförmyndarnämnden avstyrker ställföreträdarskap, eller till och med ansöker om upphörande då en förordnad god man eller förvaltare känner sig utsatt, och ingen annan är villig att åta sig uppdraget. Det ses en ökning av denna grupp där en lekman inte kan förväntas agera, utan ansvaret får helt och hållet läggas på socialtjänsten. Att finna ställföreträdare för att täcka verksamhetens behov så långt det är möjligt fortsätter således vara en av verksamhetens stora utmaningar.

När det gäller möjliggörandet att fler kommuninvånare ställer upp som ställföreträdare, har tidsbrist gjort att riktade rekryteringar och fortbildning av redan anlitade ställföreträdare ej kunnat genomföras

helt enligt plan. Det är dock nödvändigt för att kunna upprätthålla en hög kvalitet i verksamheten.

Detsamma gäller möjligheten till fortbildning och erfarenhetsutbyte för redan aktiva ställföreträdare. Planerat utbildningstillfälle har inte kunnat genomföras med de resurser som funnits tillgängliga under året. Det ses dock som ett prioriterat område, då många ställföreträdare beskriver att de känner sig vilslna i sitt uppdrag och inte sällan ifrågasatta av andra myndigheter. En god kännedom om vad uppdraget omfattar, skyldigheter och ansvar tillika specialistkunskap inom vissa områden är därför viktiga att tillhandahålla.

Verksamheten har 1,8 årsarbetare, men på grund av föräldraledighet är den faktiska bemanningen 1,65. Detta har varit tillräckligt för verksamheten att gå runt med och förutom vid vissa toppar bedöms det som att servicenivån med närhet via telefon och e-post kan bibehållas. Dock har delar som redogjorts för ovan fått stå tillbaka, vilket inte är hållbart i längden.

I det fall verksamheten ska kunna fortsätta att upprätthålla en god verksamhet, med snabb och rättssäker handläggning, och där det finns möjlighet för förbättrings- och systematisk kvalitetsarbete behövs troligen utökade resurser vad gäller personal, åtminstone upp till full bemanning, alternativt att verksamheten kan avlastas med administrativ personal för enklare uppgifter som i dagsläget hamnar lite i skymundan. Åtminstone vad gäller de perioder när verksamheten är under press, det vill säga, främst årets första halva då redovisningar granskas.

Överförmyndarnämndens budgetram för 2018 var alltför snäv och tog vare sig hänsyn till föregående års utfall som ändrade möjligheter att återsöka kostnader för ensamkommande barn. Under året beslutades om tillskott, då med fokus på kostnader för ensamkommande barn. Därefter utbetalades eftersläpande ersättning från Migrationsverket, liksom ersättning för barn som fått uppehållstillstånd, en intäkt som ej kunde förutses. Ersättningarna landade på innevarande år på grund av sen utbetalning och genererade ett överskott vid årets slut.

Överförmyndarnämndens verksamhet är liten och det råder mycket god kontroll på de kostnader som belastar verksamheten. Bedömningen är att en god kommunikation med verksamheten krävs för att möjliggöra en hållbar ekonomisk planering framöver och därmed också en budget i balans.

Valnämnden

Ordförande:	Eva Eriksson
Årets resultat:	-275 tkr
Nettokostnad:	775 tkr

Nämndens uppdrag

Valnämnden är den lokala valmyndigheten med ansvar för genomförande av val till Riksdag, Landsting/Region, Kommunfullmäktige, folkomröstningar samt av val till Europaparlamentet.

För 2018 avses genomförande av val till Riksdag, Landsting och Kommun; för 2019 kommer så val till Europaparlamentet att ske.

Val till Riksdag, Landsting och Kommun i Ale genomförs genom röstning i 17 valdistrikt samt genom förtidsröstning.

Respektive val följs upp och utvärderas i direkt anslutning till att val genomförts.

Valnämndens mål

Valnämndens målsättning är att valdeltagandet i valet 2018 ska öka jämfört med allmänna val 2014 med + 1% till 87 %.

Årets verksamhet

Ekonomisk hållbarhet

Valnämnden har en avvikelse gentemot budget med 27,5 %. Orsakerna kring avvikelsen kommer analyseras djupare i ekonomiavsnittet.

Processer

För 2018 avses genomförande av val till Riksdag, Landsting och Kommun; för 2019 kommer så val till Europaparlamentet att ske.

Val till Riksdag, Landsting och Kommun i Ale genomförs genom röstning i 17 valdistrikt samt genom förtidsröstning.

Respektive val följs upp och utvärderas i direkt anslutning till att val genomförts.

Inför valet till Europaparlamentet i maj 2019 kommer arbetsmetoder och processer efter valet 2018 att utvärderas. Förslag på effektivare hantering av valmaterial, lokaler samt schemaläggning kommer att tas fram.

Ekonomisk översikt

	Budget 2018	Bokslut 2018	Avvikelse	Budget 2017	Bokslut 2017
Verksamhetens intäkter					
Bidrag	-500	-574	74	0	0
SUMMA INTÄKTER	-500	-574	74	0	0
Verksamhetens kostnader					
Lokaler	0	123	-123	0	0
Personal	1 000	1 153	-153	0	45
Övrigt	0	73	-73	0	1
SUMMA KOSTNADER	1 000	1 349	-349	0	46
Verksamhetens nettokostnader	500	775	-275	0	46

Analys och förslag för framtiden

Följande justeringar utifrån kostnadseffektivisering förslås jämfört med valet till riksdag, kommun och landsting 2018:

- Färre lokaler för förtidsröstning
- Något justerade öppettider för förtidsröstning
- Lägre bemanning av valkansliet under dagtid på valdagen.
- Justerad beställning av vaktmästartjänster på valdagen

- Justerad beställning av väktartjänster på valdagen
- Något begränsad servicenivå för hantering av politiska partiets namnvalsedlar.

Under våren kommer troligtvis valförrådet att flyttas från Surte åkeri till Vikadamm i Älvängen.

Denna flytt kommer att innebära en extra kostnad på ca 40 000 kr (grov uppskattning), men kommer bland annat innebära en bättre arbetsmiljö, bättre lokalutnyttjande av kommunens lokaler samt bättre förvaringsmöjligheter.

Ord och begrepp

Anläggningskapital

Utgör skillnaden mellan anläggningstillgångar och långfristiga skulder, det vill säga eget kapital placerat i anläggningstillgångar.

Anläggningstillgångar

Tillgång som avses att stadigvarande innehas, det vill säga i flera år.

Avskrivningar

Fördelning av anskaffningskostnaderna för en anläggningstillgång på fler år.

Balansräkning

Visar kommunens ekonomiska ställning vid bokslutstillfället. Visar det bokförda värdet av kommunens tillgångar och hur dessa har finansierats med egna medel och lån.

Eget kapital

Kommunens totala kapital bestående av anläggningskapital och rörelsekapital. Utgörs i balansräkningen av skillnaden mellan tillgångar och skulder. Förändringen av eget kapital redovisas i resultaträkningen samt i balansräkningen genom att jämföra årets och föregående års bokslut.

Finansnetto

Skillnaden mellan finansiella kostnader och finansiella intäkter, det vill säga i huvudsak räntekostnader minus räntetäkter.

Generella statsbidrag och utjämning

Generella statsbidrag utgår med ett bestämt belopp per invånare. Utjämningen består av inkomstutjämning och kostnadsutjämning.

Kapitalkostnader

Är en intern kostnad mellan kommunens finansförvaltning och övriga förvaltningar. Kapitalkostnaderna består av avskrivningar och intern ränta på gjorda investeringar.

Kassaflödesanalys

Visar hur kommunens investeringar och löpande kassaverksamhet har finansierats och hur det har inverkat på kommunens likvida ställning.

Komponentavskrivning

Vid tillämpning av komponentavskrivning delar man bokföringsmässigt upp en anläggningstillgång, t ex en byggnad, i olika komponenter med olika avskrivningstider istället för att låta anläggningstillgången i sin helhet ha samma avskrivningstid.

Kortfristiga fordringar eller skulder

Fordringar eller skulder med en förfallotid om ett år eller mindre.

Likvida medel

Kontanter eller andra tillgångar som snabbt kan omsättas till pengar till exempel medel på bank.

Likviditet

Betalningsberedskap på kort sikt.

Långfristiga fordringar eller skulder

Fordringar eller skulder överstigande ett år.

Nettoinvesteringar

Investeringsutgifter minus investeringsbidrag.

Nettokostnader

Driftkostnader efter avdrag för driftbidrag (riktade stats- och landstingsbidrag), avgifter och ersättningar. Verksamhetens nettokostnader (exkl. kapitalkostnader) återfinns i resultaträkningen.

Omsättningstillgångar

Likvida medel plus kortfristiga fordringar.

Periodisering

Fördelning av kostnader och intäkter på de redovisningsperioder till vilka de hör.

Personalomkostnader

Arbetsgivaravgifter, pensionskostnader med mera. Belastar verksamheterna med procentuella påslag på utbetald lön.

Resultaträkning

Visar kostnader och intäkter under året och hur dessa påverkat eget kapital.

Rörelsekapital

Omsättningstillgångar minus kortfristiga skulder.

Självfinansieringsgrad

Visar hur mycket av årets investeringar som finansierats med egna medel.

Skuldsättningsgrad

Relationen mellan skulder och eget kapital, det vill säga hur stor del av tillgångarna som har lånefinansierats.

Soliditet

Andelen eget kapital av de totala tillgångarna, det vill säga hur stor del av tillgångarna som har finansierats med eget kapital. Beskriver hur kommunens långsiktiga betalningsförmåga utvecklats.

Revisionsberättelse

Revisionsberättelse 2018

Till fullmäktige i Ale kommun

Org nr: 212000-1439

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse och nämnder samt genom utsedda lekmannarevisorer verksamheten i kommunens företag under 2018. Granskningen har utförts av sakkunniga som biträder revisorerna.

Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorernas ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit de resultat som redovisas i bilagan "Sammanfattning över avlämnade rapporter".

Av årsredovisningen framgår att av kommunfullmäktiges 23 prioriterade mått har 10 uppnåtts, 11 har inte uppnåtts och 2 går inte att mäta. Samtliga finansiella mått har uppnåtts även om det redovisade resultatet inte nått upp till 4 % av nettokostnaderna som var grunden för att de finansiella måtten skulle uppnås.

Vi konstaterar att omsorg- och arbetsmarknadsnämnden redovisar en negativ budgetavvikelse för 2018 som uppgår till -12,5 mnkr. Vår bedömning är dock att omsorg- och arbetsmarknadsnämnden har vidtagit kraftfulla åtgärder för att framöver åstadkomma en budget i balans.

Vi bedömer sammantaget att styrelse och nämnder i Ale kommun har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelse och nämnders interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen i huvudsak är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt. Vi delar kommunstyrelsens bedömning att den ekonomiska målsättningen i budgeten inte har uppnåtts för omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden samt att det finns en hel del att fortsätta arbeta med inom kommunen så att kommunen kan anses uppnå en god ekonomisk hushållning.

Kommunrevisorerna i Ale kommun

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för kommunstyrelse, nämnder samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Vi tillstyrker att kommunfullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2018.

Vi åberopar i övrigt bifogade redogörelser och rapporter.

Alafors 2019-03-27

Leif Andersson

Iréne Hellekant

Birgit Hansson

Daniel Höglund

Ingela Stéen

Kjell Stensson

Willy Kölborg

Leif Hansson

Kjell B Johansson

Mika Kojo

Till revisionsberättelsen hör bilagorna:
Sammanfattning över avlämnade rapporter
Granskning av brandsäkerhet
Granskning av informations- och IT-säkerhet
Granskning av debiteringsrutiner för VA
Granskning av bygglovsprocessen
Granskning av delårsrapport för perioden januari – augusti 2018
Granskningsrapport, årsbokslut 2017
Granskningsrapporter från lekmannarevisor i AB Alebyggen
Redogörelse för revisoreernas förvaltning under år 2018

PROTOKOLL
Kommunfullmäktige
Sammanträdesdatum: 2019-04-08

KF § 79

Dnr KS.2019.1

Godkännande av årsredovisning 2018 för Ale kommun och dess bolag

Ärendet

I "**Årsredovisning 2018**" finns förutom den ekonomiska redovisningen med förvaltningsberättelse, uppföljning av KF:s mål och uppdrag i Verksamhetsplan 2018, personal- och social- och ekologisk hållbarhetsredovisning samt nämndernas kortfattade beskrivningar av verksamheten under året.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2019-03-05
- Årsredovisning för Ale kommun och dess bolag 2018
- Affärsverksamheten 2018
- Kommunstyrelsens beslut 2019-03-26 § 57

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att godkänna Årsredovisning 2018 för kommunen och dess bolag.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att inga över- eller underskott ska överföras till nämnderna 2019.

Beslutsgång

Ordförande ställer proposition på kommunstyrelsens förslag och finner att kommunfullmäktige beslutar detsamma.

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna Årsredovisning 2018 för kommunen och dess bolag.

Kommunfullmäktige beslutar att inga över- eller underskott ska överföras till nämnderna 2019.

Justerandes sign. 		Utdragsbestyrkande
--	---	--

Protokoll från kommunfullmäktige

44(47)

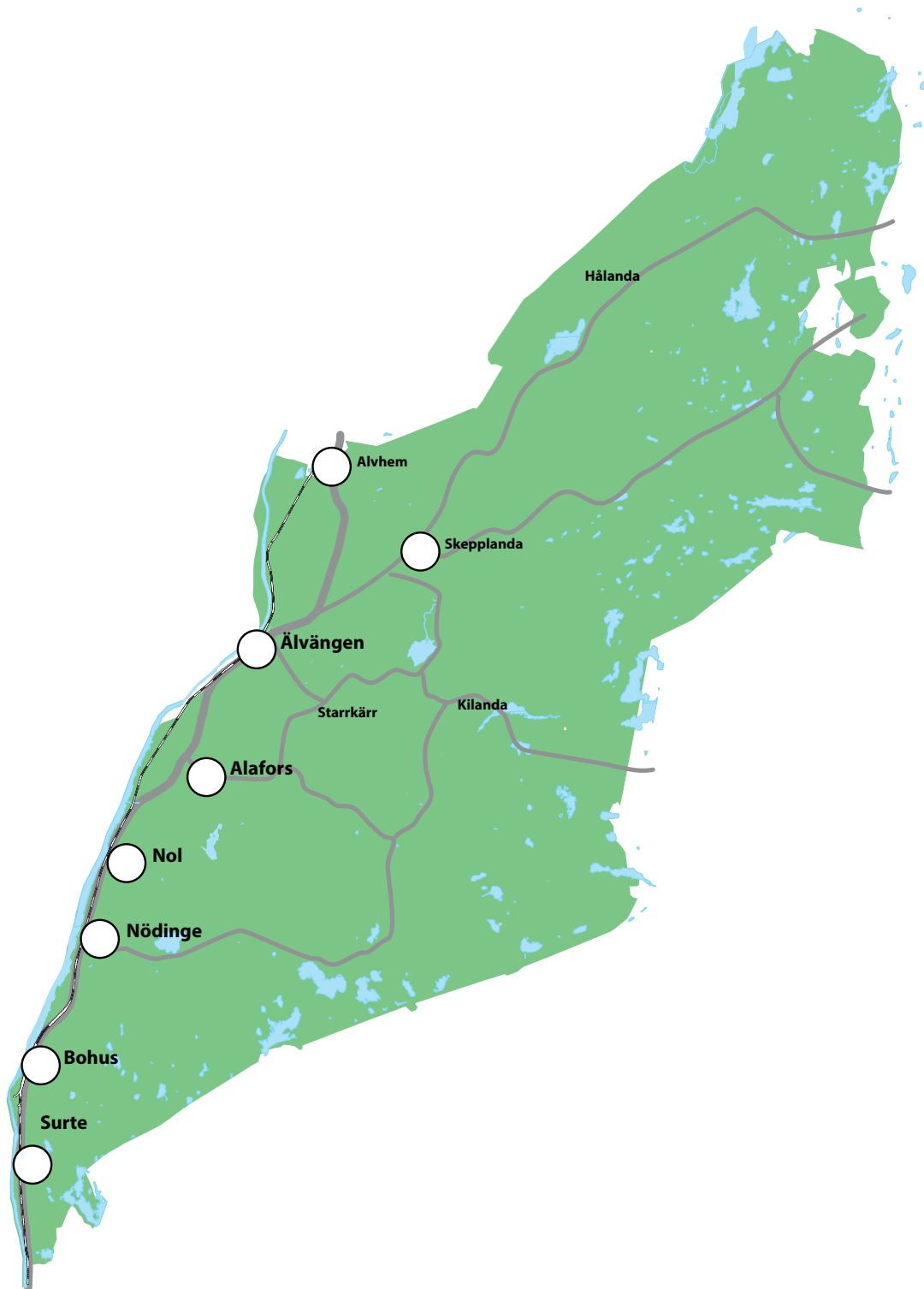
PROTOKOLL
Kommunfullmäktige
Sammanträdesdatum: 2019-04-08

Beslutsexpediering

För kännedom
Samtliga nämnder
Ekonomichef
Redovisningchef

Justerandes sign. 			Utdragsbestyrkande
--	---	---	--

Ale kommun Årsredovisning 2018

